Алатау

Газет 2000 жылдан шыға бастады

№ 12 (1067)

01.04.2022

Қоғамдық-саяси газет / Общественно-политическая газета

alatau_offset@mail.ru
alatau.aqparat
alatau_gazeti

ЦИФРЛАНДЫРУ

"АЙТҰМАР" СЫЙЛЫҒЫ ТАПСЫРЫЛДЫ

ЕЛДІҢ ЕЛДІГІ МЕН БЕРЕКЕ БІРЛІГІНІҢ, ЫНТЫМАҚ ПЕН ЫРЫСЫНЫҢ АРТУЫНА ҚАЛАМГЕРЛЕР, АҚЫНДАР, ӨНЕР ТАРЛАНДАРЫ, СУРЕТШІЛЕР ӨЛШЕУСІЗ ҮЛЕС ҚОСЫП КЕЛЕДІ. ОЛАРДЫҢ СҮБЕЛІ ҮЛЕСТЕРІН ЕЛЕП ЕСКЕРІП, ЫНТАЛАНДЫРЫП ОТЫРУ – ЕЛ БАСҚАРҒАН ЕРЛЕРДІҢ МІНДЕТІ. АҚЫН ІЛИЯС ЖАНСҮГІРОВТЫҢ: «ӨЗ ЕЛІ ӨЗ ЕРЛЕРІН ЕСКЕРМЕСЕ, ЕЛ ТЕГІ ҚАЙДАН АЛСЫН КЕМЕҢГЕРДІ» – ДЕП АҚТАРЫЛА ЖЫРЛАУЫ ТЕКТЕН-ТЕК ЕМЕС-ТІ. ОСЫ ОРАЙДА ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫНДАҒЫ САЛТАНАТ САРАЙЫНДА «АЙТҰМАР» ЖЕРГІЛІКТІ АҚЫН-ЖАЗУШЫ, СУРЕТШІ, КОМПОЗИТОРЛАРҒА ОБЛЫС ӘКІМІНІҢ АРНАЙЫ СТИПЕНДИЯСЫН ТАБЫСТАУ ІС ШАРАСЫ ӨТТІ.

Айтулы шараға алғашқы болып құттықтау сөзді облыс әкімінің орынбасары А. Дәндібаев, облыстық Мәдениет, архивтер және құжаттама басқарма басшысы Мәрлен Көлбаев қатысты.

Рухани шарада Алматы облысы әкімінің орынбасары Арслан Момышұлы сөз алды.

«Құрметті Жетісудің өнер майталмандары! Ең бірінші баршаңызды Ұлыстың ұлы күні әз-Наурыз мерекесімен құттықтауға рұқсат етіңіздер. Өнер мен мәдениетке ерен еңбегімен танылып, жер жәннаты Жетісуды танытып жүрген баршаңызға еңбектегі өнегелі өмірлеріңізге шексіз алғысымызды айтамыз.

Өздеріңізге белгілі облыс әкімінің қолдауымен жыл сайын дәстүрлі түрде жергілікті ақын-жазушылар, композиторлар мен суретшілерді ынталандыру мақсатында арнайы стипендия беріліп келеді. Биылдан бастап әр тоқсан сайын берілетін стипендияны жаңа форматта табыстауды жөн көрдік. Жергілікті ақын-жазушы, суретші, композиторларға табысталатын облыс әкімінің арнайы стипендиясын «АЙТҰМАР» деп атап, тоқсан сайын берілетін бар соманы біріктіріп бір рет табыстауды шештік» – дей отырып 25 адамға облыс әкімінің 150 000 теңгелік сыйақысын табыстады. Бұған дейін бұл стипендия әр квартал сайын 35 000 теңгеден беріліп келген-ді. Осы соманы жинақтап, әрі үстеме қосқан. Бір реттік сыйақы алған қаламгерлер арасында «Жетісу» газетінің бас редакторы Әміре Әрін өз кезегінде сөз алып, мәдениет және өнердің түрлі саласында қызмет жасап жүрген қаламгерлер мен суретші, композиторларды, ақындарды елеп ескеріп, жылма-жыл ынталандырып, облыс әкімінің стипендиясын беріп отырған әкімдікке алғысын білдірді.

«Бұл үрдісті Алматы облысы бірінші болып бастап, өзге өңірлер қостаған болатын. Алайда Алматы қаласы бұл сыйақыны жарты миллионға, өзге өңірлер 300-400 мыңға дейін беріп келеді. Болашақта осыны әкімдік елеп, ескерсе, бұл – шығармашылық адамдарына қанат бітіреді», – деді.

Салтанатты шарада композитор Мұратхан Егінбаев, Қазақстан суретшілер одағының мүшесі Марат Абдреевтер сөз алып, облыс әкімі Қанат Бозымбаевка ел руханиятына қосқан еңбегімізді елеп, ескергендігіңізге көп рахмет деп алғыстарын білдірді.

ӨЗ ТІЛШІМІЗ

Алатау
Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

БАЙҚАУ АЯСЫНДА

Үздік келін Көксуда тұрады

НАУРЫЗ МЕРЕКЕСІ ҚАРСАҢЫНДА ТАЛДЫҚОРҒАНДА ҚАЗАҚ КЕЛІНДЕРІНІҢ «ЖЕТІСУДЫҢ – ҮЗДІК КЕЛІНІ» ОБЛЫСТЫҚ БАЙҚАУЫ ӨТТІ. ОҒАН ІРІКТЕУДЕН ӨТКЕН 13 ҮМІТКЕР ҚАТЫСТЫ. ДӘСТҮРЛІ ТҮРДЕ ҮШІНШІ ЖЫЛ ҚАТАРЫНАН ӨТКІЗІЛГЕН ШАРАДА ҰЛТТЫҚ САЛТ-ДӘСТҮРЛЕР ҰЛЫҚТАЛЫП, КЕЛІНШЕКТЕРДІҢ ӨНЕРІ СЫНАЛДЫ.

Жоба жетікшісінің сөзінше бұл байқауды ұйымдастырудағы мақсат – атадан балаға мирас болып келетін салт-дәстүрді ұлықтап, ұмыт қалған ұлттық тағамдар мен құндылықтарды насихаттап, қазақ келінінің нағыз бейнесін ашу, сондай-ақ осы сайыс арқылы өзге келіндерге де үлгі болу.

«Жалпы, отбасы мен некенің беріктігін нығайту, шаңырақтың шайқалмауындағы ененің алатын орны мен ұрпақ тәрбиесіндегі келіндердің рөлін насихаттау, ене мен келін арасындағы сыйластықты күшейту, сол арқылы облыстағы жарасымды жанұяны, өнегелі келіндерді көпке үлгі ету – басты көздегеніміз болды. Байқауға ең алдымен енесінің жақсылығын жазған, сол екінші анасын шынайы жақсы көріп, оның мінезін көркемдеп, қазақтың әдеби тілімен сөз саптай білетін келіндерді таңдадық. Сонымен қатар қайын жұртының және әлеуметтік желідегі парақшамызға салынған суреттердің астына жазылған пікірге де құлақ астық. Солай іріктеуден он үш келін суырылып алға шықты», – дейді жоба ұйымдастырушысы Арай Әлімжанова.

Ұлттық сананы жаңғыртып, рухани құндылықтарымызды насихаттауға бағытталған шарада келіндер өзара 4 кезең бойынша тапсырма орындап, өз ептіліктері мен пысықтығын көрсетті. Алдымен, ұлттық нақыштағы киім үлгісін киіп, өздерін таныстырды. Ұлттық тағамдарды дайындап, көпшілікке ұсынды. Байқауға қатысушылар салт-дәстүрден сұрақ-жауап кезеңінде де тексерілді. Ал соңғы аталында ізгілік пен ілтипаттың ізетін таныта жүріп, өз өнерлерін ортаға салды. Бірі актерлік шеберліктерін көрсетсе, енді бірі мың бұрала би билеп, ән айтып елді өзіне тәнті етті.

Жарыс белсенділерінің жанкүйерлері – енелері. Ыстық ұясынан алыстап, өзге шаңырақтан бақытын тапқан келіндер екінші аналарынан қолдау тапты. Бағзы заманнан жалғасып келетін ұрпақ сабақтастығы осы болса керек.

Жалпы жарысқа үміткерлер қыркүйек айынан бері іріктелген. Оған 50 жетісулық келін қатысуға ниет танытып, өтініш білдіріпті.

Байқау қорытындысына сәйкес, қарсыластарынан оқ бойы оза шыққан Көксу ауылының келіні – Айнұр Алтынбекова бас жүлдені иеленді. Жүлделі бірінші орынды талдықорғандық – Гүлшат Дүбірбаева қанжығасына байласа, екінші орын ақсулық – Бұлбұл Байсұлтан мен Шырын Аманбаеваға бұйырды. Үшінші орынды Кербұлақ ауданы мен Текелі қаласынан келген келіндер алды.

Байқауда ынталандыру мақсатындағы «Заманауи келін», «Үздік тағам иесі», «Салт-дәстүрге бай келін» сынды номинациялар бойынша да жүлделер қарастырылыпты. Жеңімпаздар мен қатысушыларға алғыс хаттар мен арнайы сыйлықтар тапсырылды. Сайыс соңында көрермендер байқауды ұйымдастырушыларға алғыстарын айтып, осындай мәні мен маңызы зор шара жыл сайын өткізіліп тұрса екен деген тілектерін де жеткізді.

Арайлым НҰРЖАПАР

ҰСТАЗ ОЙЫ

ЖАСТАРҒА ӘСКЕРИ-ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУ

Патриоттық сезім жалпы адам баласына тән адами түйсік, қасиет. Оның еліне, туған жеріне, өз тілі мен мәдениетіне, ұлттық құндылықтарына жеке қатынасын, өзіндік бағасын түйсінуін қуаттап, қолдауын пайымдайтын сезім көрсеткіші болып табылады.

Өз Отанының қорғаушысы болуға Қазақстанның әрбір азаматы міндетті. Сондықтан да бүгінгі таңда елімізге дені сау, батыл, білімді, тәрбиелі, отансүйгіш азамат қажет. Қазіргі заман ағымы жеткіншектерді оқыту мен тәрбиелеуде қоғам алдында қатаң талаптар қойып отыр. Өскелең ұрпақты еліміздің білімді де отансүйгіш патриоттары етіп тәрбиелеу үшін ұстаздарға аянбай еңбек ету керек. Соның ішінде мектептегі алғашқы әскери дайындық пәнінің оқытушы, ұйымдастырушысының оқушыларға әскери патриоттық тәрбие берудегі міндеті мен жауапкершілігі орасан зор.

Мектепте алғашқы әскери дайындық пәнін оқыту барысында оқушыларға Қазақстан Республикасын қорғау жөніндегі Конституциялық құқықтарын ұғындыру, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің сипаты мен мақсатын, оның бүгінгі тыныс-тіршілігі туралы мол мағлұматтар беру арқылы, әскери іс пен азаматтық қорғаныстың негіздерін түсіндіру олардың бойында отансүйгіш патриоттық сезімді қалыптастырады.

Қазақ халқының біртуар ұлы, Халық қаһарманы Бауыржан Момышұлы: «Патриотизм – Отанға, мемлекетке деген сүйіспеншілік, жеке адамның аман-саулығы, қоғамдық, мемлекеттік қауіпсіздікке тікелей байланыстылығын сезіну, өзіңнің мемлекетке тәуелді екеніңді, мемлекетті нығайту дегеніміз жеке адамды күшейту екенін мойындау» деп анықтама берген.

Патриоттық сезім өз-өзінен қалыптаспайтыны анық. Бала санасына кішкентайынан өз Отаны туралы ұғымды қалыптастыру қажет. Патриоттық сезімнің қайнар көзі – Отан, оның мазмұны туған жер, табиғат, оның байлықтары, тілі, тарихы, дәстүрі, туған өлкенің киелі орындары мен тарихи ескерткіштері, мәдени мұралары және Қазақстан Республикасының мемлекеттік рәміздерін саяси және рухани пайымдаудан басталады. Балаға еліміздің мемлекеттік белгілерінің аса маңызды екенін, оны ерекше құрметпен мақтан тұту керектігін түсіндіре отырып, Отанды сүюге, халқымыздың игі дәстүрлерін құрметтеуге баулу керек.

Қазіргі таңда Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық даму барысында саяси-идеологиялық, мәдени тұрғыдан жаңаруына сай отансүйгіштік тәрбие беру үкіметіміздің стратегиялық басым бағыттарының бірі болып саналады. Жастар – елдің келешегі. Өскелең ұрпақтың бойына адамгершілік, Отанды сүю сезімдерін қалыптастырып, өз жерін қорғайтын азамат болуға, қайсарлыққа, қаһармандыққа тәрбиелеу біздің басты міндетіміз.

С. АТЕКЕЕВ,
Теректі орта мектебінің әскери жетекшісі.
САРҚАН АУДАНЫ

МЕКТЕБІНДЕ НЕ ЖАҢАЛЫҚ?

ҰСТАЗДАР АРАСЫНДАҒЫ БАЙҚАУ

Панфилов ауданына қарасты Аққұдық ауылы Ш. Байбатшаев атындағы орта мектепте мұғалімдер арасында «Үздік әдістемелік бірлестік» байқауы өтті.

Байқауды ұйымдастырудағы басты мақсат – білімі мен біліктілігі жоғары, жаңа сипатта жұмыс істей білетін, бәсекеге қабілетті пән бірлестігін анықтау. Сонымен бірге оқушыларға сапалы білім беруді одан ары жетілдіру үшін педагогтер арасында бір-бірімен тәжірибе алмастырылды.

Іс-шара барысында мұғалімдер өз шығармашылықтарымен бақ сынасты. Аталған додаға «Жерұйық», «Зейін», «Қырандар», «Руханият», «Ұлағат», «Миф» атты 6 пән бірлестігі қатысып, түрлі кезеңдер бойынша өнер көрсетті.

Байқауға қатысқан әр бірлестікке өздерін жан-жақты қырынан таныстыру тапсырылған.

Бұл сайыста мұғалімдер бақтарын сынап қана қоймай, шығармашылық ізденушілік қабілеттерін жетілдіре түсті. Байқау қорытындысы бойынша жоғары дәрежеде өз өнерін көрсетіп, көптің көзіне ұйымдастырушылық қабілетімен танылған, «Үздік әдістемелік бірлестік – 2022» байқауының жеңізпазы болып «Зейін» бастауыш бірлестігі марапатталды. Сайысқа қатысқан барлық қатысушыға алғыс хаттар табысталды.

Білім мен біліктілік бәсекелес болған заманда жас жеткіншектердің сапалы білім алуы үшін педагогтерді жан-жақты дамытуға арналған мұндай іс-шаралар алдағы уақытта да жалғасын таппақ.

Кәмшат БЕРСУГУРОВА,
бастауыш сынып мұғалімі.

БІЛІМ

«Тіл – халықтың тарихы, шежіресі, халықтың күллі өмірінің жаңғырығы мен ізі, онан сол тілді жасаушы халықтың арманы мен үміті, қайғысы мен қуанышы, күллі рухани өмірінің үні естіліп тұрады.

АҒЫЛШЫН ТІЛІН БІЛУ – ЗАМАН ТАЛАБЫ

Бүгінгідей жаһандану заманында көп тіл білетін адамның қоғамдағы алар орны ерекше. Өзге тілді үйрену, оны жетік меңгеру – бұл ең алдымен халықаралық қатынастар кезінде айрықша рөл атқаратыны баршамызға аян. Тіл – халықпен бірге өмір сүріп дамиды.

Мектеп табалдырығынан бастап жоғарғы оқу орындарында ағылшын тілін үйрету айрықша мәртебеге ие. Ағылшын тілінің Қазақстандағы рөлінің арта түсуі қазақ тілінің мемлекеттік мәртебесін іске асыру мәселесін маңызды ете түсуде. Тіл үйренудің ешқандай зияны жоқ, керісінше пайдасы ұшан-теңіз. Туған тілді білуге тиісті емессің, міндеттісің дер едім. Ал басқа мемлекеттің алдында өз еліңнің дәрежесінің биік екенін мойындату үшін, жеті тілді жетік меңгеру артық етпейді.

Мәдениетті, жан-жақты, ұлтжанды, рухани дүниесі бай жастар тәрбиелеп шығару мектебіміздің басты мақсаты. Жаһанданған заман елімізді барлық елдермен бәсекелесе дамуға итермелейді. Тілдің маңызы, сұранысы артқан сайын осы қажетті қамтамасыз ету үшін арнайы шараларда жиі ұйымдастырылып тұрады. Бәсекелестікте тек мықтылар ғана жеңіп шығады, ал бәсекеге шыдай алмайтындар жеңіліске ұшырайды. Қазіргі заман ашықтық пен жан-жақтылықты талап етеді. 2050 жылға дейінгі кезеңге арналған еліміздің даму стратегиясында қазақ тілін өркендету мен шет тілдерді оқыту мәселесіне айрықша мән берілген. Шет тілін білу сән емес, заман талабы екені белгілі. Туған тіліңді жетік меңгер, қастерлей біл. Бірақ бір тілмен ғана шектеліп қоймай, жан-жақты бол, тіл үйрен. Бұл сенің болашағыңның ғана емес, тұтастай ұлтыңның болашағының жарқын болуының кепілі.

Индира АЙГУЛАКОВА,
Н.Островский атындағы мектеп-лицейінің ағылшын тілі пәні мұғалімі.

ЭКОЛОГИЯ

ОРМАНДЫ ҚОРҒАУ – ОРТАҚ МІНДЕТІ

Орман қоршаған ортаға өте қажетті аумақ. Орманға адамдар көбінесе демалуға, таза ауа жұтып, тынығуға барады.

Өкінішке орай демалушылар арттарынан қоқыстарын шашып немесе тамақ дайындаған соң артынан қалған шоқты өшірмей жатады. Соның салдарынан қазіргі таңда көптеген орман өртеніп жатыр. Айтарым, әр адам қауіпсіздік ережелерін біліп, қатаң тәртіптерді ұстай білсе бұл өздеріне де, өзгеге де жақсы. Сонымен қатар ондағы ағаштарды рұқсатсыз кесуге болмайтынын, орманды қорғау – ортақ міндет екенін естен шығармаса екен.

Дархан ЖАҚСЫЛЫҚОВ,
«Жоңғар орман шаруашылығы коммунальдық ММ-нің орман күтушісі.

Кабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ПРЕЗИДЕНТ

ПРОВЕЛИ ТЕЛЕФОННЫЙ РАЗГОВОР

Главы Казахстана и Узбекистана провели телефонный разговор

Стороны обсудили расширение региональной кооперации.

Состоялся телефонный разговор главы государства Касым-Жомарта Токаева с Президентом Узбекистана Шавкатом Мирзиеевым, об этом сообщает пресс-служба Акорды.

Главы государств обсудили перспективы развития казахско-узбекского стратегического партнерства с акцентом на укрепление торгово-экономического и культурно-гуманитарного сотрудничества, расширение региональной кооперации.

Особое внимание было уделено эффективной реализации договоренностей, достигнутых в ходе государственного визита Шавката Мирзиеева в Казахстан, а также тесной координации усилий, направленных на минимизацию негативного влияния внешнеэкономической конъюнктуры.

В завершение президенты обменялись поздравлениями по случаю праздника Наурыз.

Напомним, Казахстан и Узбекистан планируют довести объем торговли до 10 млрд долларов. «Мы также обсудили перспективы создания мощной инфраструктурной базы путем запуска межгосударственной товаропроводящей системы. Она будет состоять из оптово-распределительных и агрологистических центров. Казахстанские инвесторы готовы вложить средства в их строительство в Узбекистане. Серьезный импульс взаимной торговле придаст расширение сотрудничества в агропромышленном комплексе. Наши страны способны не только обеспечивать продовольствием Центрально-Азиатский регион, но и стать своеобразными гарантами продовольственной безопасности в гораздо большем географическом масштабе. В целом взаимодействие в этой сфере развивается хорошими темпами», — сказал президент Казахстана на брифинге для СМИ после переговоров с президентом Узбекистана Шавкатом Мирзиеевым в декабре 2021 года.

РАМАДАН

КАК ПЕРЕДАЕТ SPUTNIK, ВЕРХОВНЫЙ МУФТИЙ НАУРЫЗБАЙ КАЖЫ ТАГАНУЛЫ РАССКАЗАЛ, ПОЧЕМУ ДУХОВНОЕ УПРАВЛЕНИЕ МУСУЛЬМАН КАЗАХСТАНА ОБЪЯВИЛ ДАТУ НАЧАЛА СВЯЩЕННОГО МЕСЯЦА РАМАДАН ПО СОГЛАСОВАНИЮ С ДУМ УЗБЕКИСТАНА И КЫРГЫЗСТАНА.

О ПОДГОТОВКЕ К РАМАДАНУ РАССКАЗАЛИ В ДУМК

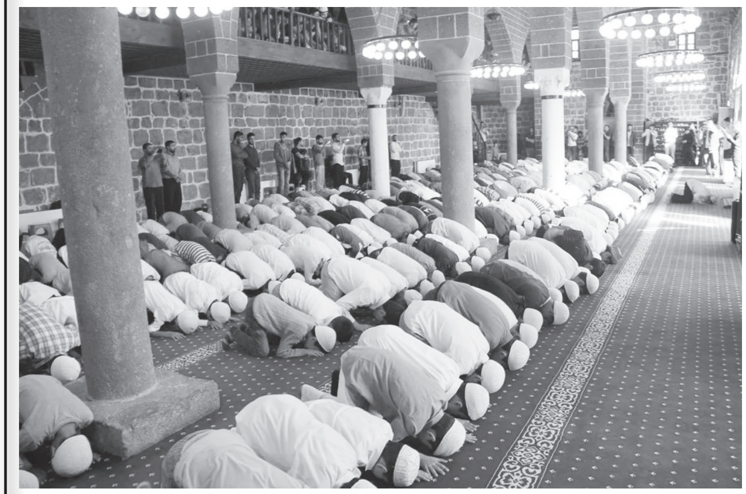

«Ранее при праздновании религиозных праздников между странами Центральной Азии возникали несоответствия. На то есть свои научные и религиозные причины. Несколько раз братские страны начинали пост и праздновали Курбан-Байрам в разные дни. Эта ситуация вызывала недоумение в обществе. В ходе рабочих визитов в Узбекистан и Кыргызстан мы подробно обсудили этот вопрос, пришли к консенсусу и приняли двусторонний меморандум. Сегодня действует специальный совет стран Центральной Азии в сфере шариата и фетв, где мы обсуждаем и принимаем решения по таким вопросам», — пояснил председатель ДУМК Наурызбай Таганулы.

Он отметил, что по шариату (свод правил и обычаев по исламу — Sputnik) пост в месяц Рамадан обязателен для каждого мусульманина. Если соблюдение поста влечет какие-либо негативные последствия, то путникам, беременным и кормящим грудью женщинам и больным можно не поститься.

Верховный муфтий Казахстана проинформировал, что при ДУМК открыт центр религиозной информации, где каждый может получить ответы на свои вопросы по телефону +7 7172 33−30−30 на казахском и русском языках. Call-центр работает круглосуточно.

На брифинге Наурызбай кажы Таганулы обратил внимание на то, что в священный месяц пройдут республиканские благотворительные акции, и призвал всех мусульман страны активно заниматься благотворительностью.

«При этом в честь священного месяца призываю предпринимателей по возможности снизить цены на социально-значимые товары и продукты питания на 10%», — сказал верховный муфтий.

Также он остановился на традициях и обычаях в период священного месяца Рамадан, в частности на Жарапазане. Это — песня, которую дети пели около домов постящихся во время разговения (ауыз ашар) и взамен получали вознаграждения в виде лакомств.

В этом году Духовное управление мусульман Казахстана планирует организовать конкурс среди чтецов песни «Жарапазан».

Рамадан в Казахстане

Отметим, в этом году священный месяц Рамадан начнется 2 апреля, к такому совместному решению Духовное управление мусульман Казахстана (ДУМК) пришло по согласованию с ДУМ Узбекистана и Кыргызстана.

Рамазан (Рамадан) завершится 1 мая. Пост продлится 30 дней. 2 мая — Ораза айт.

Ночь с 27 на 28 апреля — Ночь предопределения (Ляйлятуль-Кадр).

Что такое фитр-садака

Фитр-садака — это милостыня, которая должна быть выплачена нуждающимся до наступления праздника Ораза-айт.

В Казахстане определен размер фитр-садака (подаяния) в месяц Рамазан. Размер пожертвования составит 500 тенге. Сумма была определена, исходя из средней стоимости двух килограммов муки.

Размер пожертвования в 2021 году составлял 420 тенге. В 2020 году он был равен 370 тенге, в 2019-м — 300.

ОБРАЩЕНИЕ

ГЕНПРОКУРАТУРА ОБРАТИЛАСЬ К КАЗАХСТАНЦАМ

Генеральная прокуратура Казахстана опубликовала обращение к казахстанцам из-за конфликта между Россией и Украиной, передает МИА «Казинформ» со ссылкой на сайт ведомства.

«С февраля 2022 года в средствах массовой информации и социальных сетях активно размещаются материалы (публикации, видеосюжеты, посты, комментарии) относительно конфликта между Российской Федерацией и Украиной. При этом отдельные из них сопровождаются призывами к участию граждан Казахстана в конфликте, умышленными провокационными высказываниями и заведомо ложной информацией с признаками разжигания национальной розни, оскорбления национальной чести и достоинства граждан обеих сторон. Более того, некоторые пользователи социальных сетей, в том числе из числа граждан Казахстана, публично комментируя происходящие события, размещают в них сепаратистские призывы касательно целостности территории нашей страны», — отмечается в обращении ведомства.

Как отметили в Генпрокуратуре, данные действия запрещены Конституцией Казахстана, общепризнанными международно-правовыми документами, участницей которых является наша страна.

«В целях обеспечения общественной безопасности, защиты прав и свобод граждан, недопущения дестабилизации общественно-политической ситуации, призываем не поддаваться на подобные провокационные высказывания и призывы в средствах массовой информации и социальных сетях. Разъясняем, что умышленное неправомерное участие гражданина Казахстана в военных действиях на территории иностранного государства, а равно умышленные действия, направленные на разжигание национальной розни, публичные призывы к нарушению целостности Казахстана, неприкосновенности и неотчуждаемости ее территории с использованием средств массовой информации или сетей телекоммуникаций являются уголовно-наказуемыми деяниями (статьи 172, 174, 180 УК РК) и влекут лишение свободы до 10 лет. Наряду с этим, предупреждаем, что согласно статье 274 Уголовного кодекса Республики Казахстан за распространение заведомо ложной информации, создающей опасность нарушения общественного порядка или причинения существенного вреда правам и законным интересам граждан или организаций либо охраняемым законом интересам общества или государства, в том числе с использованием средств массовой информации или сетей телекоммуникаций, предусмотрено лишение свободы до семи лет. На основании изложенного, призываем граждан и средства массовой информации, пользователей социальных сетей воздерживаться от совершения любых приведенных выше правонарушений, не допускать и предупреждать подобные провокационные высказывания и призывы», — обратилась к казахстанцам Генпрокуратура РК.

COVID-19

ОПУБЛИКОВАНО НОВОЕ ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Опубликовано новое постановление главного государственного санитарного врача Казахстана Айжан Есмагамбетовой,- передает Sputnik.

В частности, в документе утверждается рекомендация об использовании медицинских масок в местах массового скопления населения, общественном и воздушном транспорте, в организованных коллективах.

Обязательным остается ношение масок в медицинских учреждениях.

Министерству обороны, министерству внутренних дел, службе государственной охраны, Пограничной службе Комитета национальной безопасности при выявлении случаев заболевания COVID-19 среди личного состава и обеспечить проведение противоэпидемических мероприятий в очаге.

Республиканскому государственному предприятию на праве хозяйственного ведения «Национальный центр экспертизы» поручено обеспечить неснижаемый запас расходных лабораторных материалов, расходных материалов для забора образцов от больных COVID-19, тест-систем, диагностикумов для проведения полимеразно-цепной реакции, вирусологических исследований, молекулярно-генетического исследования.

Постановление вступило в силу с 25 марта.

СЕРТИФИКАТЫ ПЦР

СНИМАЮТСЯ ВСЕ ОГРАНИЧЕНИЯ ПО СВОБОДНОМУ ПРОПУСКУ

ВЛАСТИ УЗБЕКИСТАНА И КАЗАХСТАНА ВЗАИМНО ПРИЗНАЛИ СЕРТИФИКАТЫ О ВАКЦИНАЦИИ ОТ COVID-19.

Об этом сообщили в пресс-службе компании Uzbekistan Airways.

«Во время пересечения границ двух стран, граждане Узбекистана и Казахстана могут больше не предъявлять отрицательный результат ПЦР-теста, если имеют сертификат о вакцинации, полученный в своей стране», — говорится в сообщении.

Все сертификаты должны иметь QR-код.

Напомним, 15 марта в Узбекистане специальная республиканская комиссия по борьбе с коронавирусом обнародовала новое решение. Согласно документу, с 16 марта при наличии паспортов/сертификатов вакцинации на коронавирусную инфекцию, разрешается въезд всех лиц без ПЦР-тестов.

При отсутствии паспортов/сертификатов вакцинации, въезжающее лицо должно иметь результаты отрицательного ПЦР теста (с электронным QR-кодом), сроком не более 72 часов или сдать экспресс-тест по прибытию на территорию Республики Узбекистан.

Кроме того, снимаются все ограничения по свободному пропуску граждан Казахстана и граждан Узбекистана через все наземные пункты пропуска на границе Республики Узбекистан с Республикой Казахстан.

Алатау
Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ІССАПАР

ЖАРКЕНТТЕГІ ЖАҢАЛЫҚ

ҚЫТАЙ МЕМЛЕКЕТІМЕН ШЕКТЕСІП ЖАТҚАН ҰЛЫ ЖІБЕК ЖОЛЫ БОЙЫНДАҒЫ ЖАРКЕНТ ҚАЛАСЫ АРҚАС ТАУЫНЫҢ ЕТЕГІНДЕ ОРНАЛАСҚАН. 35 ҰЛТТЫҢ БАСЫ БІРІККЕН ҚОЙНАУЫ ЫРЫСҚА ТОЛЫ ПАНФИЛОВ АУДАНЫНЫҢ НЕГІЗГІ ТІРШІЛІГІ ДАЛА АРУЫ АТАНЫП КЕТКЕН ЖҮГЕРІ ЖӘНЕ МАЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ. АСПАН АСТЫ ЕЛІМЕН ШЕКТЕСІП ЖАТҚАН ҚОРҒАС КЕДЕНІНЕН ЕКІ МЕМЛЕКЕТ АРАСЫНДАҒЫ АЛЫС-БЕРІСТЕН АУДАН БЮДЖЕТІНЕ СОҚЫР ТИЫН ДА ТҮСПЕЙДІ.

Өткен тарихына көз салсаңыз, ауданды басқарғандар жергілікті жерден бес-ақ азамат екен. Олар Кеңес одағы кезінде бірінші хатшы болған Ғалым Тұрғамбаев, тәуелсіздік алғаннан кейін Әділшайық Ыбыраймолдаев, Ермек Келемсеитов, Бердаулет Абдулдаев және Марат Сағымбаев. «Өз балаң өзегінен тепсеңде кетпейді» деген тәмсілді қазақ тектен-тек айтпаған шығар. Себеп, ауданды өз азаматтарынан гөрі, сырттан келіп басқарғандар көп болды. Олардың ішінде ауданның өсіп-өркендеуіне сүбелі үлес қосқандар да, келгеннен кеткені жылдам болған әкімдер де бар. Күнгейлі-көлеңкелі тұсы сол сырттан келіп ел билегендер жергілікті азаматтарды баулып, қанатын қатайтудың орнына, ел басқару саясатынан жырақ ұстады. Ауданда жергілікті кадрлар өсіп, өнбеді. Қазанның қаспағын қырғандай ауданның көлемінен ұзап шықпады. Қызмет атқарғандар әкімнің орынбасары, ішкі саясат, архитектура, бөлім басшысы қызметінен аспады. «Апыр-ай, осы біздің ауданға неге өзіміздің жігіттерді әкім етіп тағайындап бермейді» деген гу-гу сөз ел ішінде өрттей қаулады. «Шын жыласа соқыр көзден жас шығады» деген сөз рас екен. Алматы облысының әкімі Қанат Бозымбаев жергілікті азамат Марат Сағымбаевты Панфилов ауданы әкімі қызметіне тағайындады.

Панфилов ауданын аралап, халықпен жүздескен облыс әкімі Қ. Бозымбаев халықтың көкейінде жүрген басты мәселе, аудан әкімі қызметіне жергілікті азаматты тағайындап бергеніне жұрт қуанды. Аудан әкімі болып тағайындалған Марат Сағымбаевтың да мойнына артылған жүк пен жауапкершіліктің салмағы зіл батпан. Аудандағы түйткілді мәселелердің, саяси ахуалдардың, экономиканың қарқын алуы, инвестицияның тартылуы, әлеуметтік саланың сапасы ендігіде Марат мырзадан сұралады. Әділшайық Ыбыраймолдаевтың мектебінен өтіп, сан-салалы қызметтер атқарған Марат Сағымбаевқа облыс әкімі Қанат Алдабергенұлы да, аудан халқы да сенім артуда. Бастаған ісің берекелі, жолың жеңіл болсын! Елдің құрметіне бөленіп, ауданның абыройын асыра бер, Марат бауырым!

Өткенге салауат айтып, жаңа жұмысқа кірісken әкімге ақ жол тілеп, облыс әкімінің Панфилов ауданы халқының алдында «2021 жылғы әлеуметтік-экономикалық даму қорытындылары туралы» есебіне зер салсақ.

– *Қандай іс болмасын, халықтың қолдауынсыз іске аспайды. Біздің бар мақсатымыз елдің әлеуетін арттыру, жұрттың мақсатын орындау, жастарды жақсы мамандықтарға баулып, табысы жоғары жұмысқа орналастыру, бала-шағаға баянды өмір сүретін жағдай жасау. Мемлекет басшысының «Халық бірлігі және жүйелі реформалар ел өркендеуінің берік негізі» атты жолдауындағы тапсырмаларды орындау үшін біз экономиканың өсімін арттырып, халықтың әл-ауқатын жақсартуға барлық қажетті шараларды*

жүзеге асырып жатырмыз. *Өткен жылға қысқаша қайырылып есеп берсем, барлық салаларда оң серпін болды*, – деді.

Өнеркәсіп өндірісінің көлемі 11,8 пайыз, 1478,8 миллиард теңге, сауда 22,2 пайыз, 1370,4 миллиард теңгеге ұлғайды. Ауыл шаруашылығының жалпы өнімі бір триллион теңгеден асып, 101,3 пайызды құраса, бір миллион шаршы метрден астам тұрғын үй пайдалануға беріліп, облыс экономикасына 728 миллиард теңге инвестиция тартылды деген өңір басшысы 2022 жылы да экономикалық өсу қарынын сақтаймыз деп, межелеген жоспарымен бөлісті. Яғни, 4,2 мың жұмыс орын ашып, 259 миллиард теңгеге 118 жобаны іске асыру жоспарда бар екенін, облыс экономикасының өсіміне Панфилов ауданы айтарлықтай үлес қосып отырғанын тілге тиек етті. Ауданда 4,6 миллиард теңгеге 19 нысанды, оның ішінде «Қорғас-Шығыс қақпасы» арнайы экономикалық аймағында 3 миллирад теңгеге 5 жобаны іске асыру көзделген. Мысалы Жібек жолын дамыту жөніндегі халықаралық компания жылына қуатты 450 мың бірлік аяқ киім мен киім шығаратын зауыт құрылысын бастады. «КАЗ-АКВА» кәсіпорны – қуаты 300 тонна балық өнімдерін және «Арыстан и КО» тәулігіне 25 тонна жүгері дәнін кептіретін өндірісті дамытуды жоспарлауда. Облыстың агроөнеркәсіптік кешенін қолдауға өткен жылы 53,1 миллиард теңге бөлінді. Мемлекеттің қолдаумен 20 мыңға жуық агроөнеркәсіптік кешен субъектісі, оның ішінде Панфилов ауданының 1,2 мың диқандары қамтылды. Ауылшаруашылығы дақылдарының егістігі 974 мың гектарға, ал Панфилов ауданында 45 мың гектарға жеткізілді. Аудан жүгері өндірісі бойынша облыста бірінші орында тұр. Жүгері егістігі 26,7 мың гектарды немесе облыстағы егіс алаңының 28 пайызын құрайды. Жаркент крахмалсірне зауыты жүгері дәнін тәулігіне 300 тоннаға дейін терең өңдеуді жүзеге асырылуда, бүгінде өнімнің 27 түрін шығарады, жұмыспен 250 қызметкерді қамтуда. Облыс әкімінің орынбасары Жеңіс Тұяқов кәсіпкерлік және индустриялық-инновациялық даму басқармасының басшысы аудан әкімімен бірлесіп, зауыттың қуатын арттыру шараларын қабылдап, «Даму» қоры арқылы пайыздық мөлшерлемені субсидиялау мәселесін шешуі қажет деген Қанат Бозымбаев ауданның тағы бір әлеуеті – бағбандық, бақтар алаңы 2,5 мың гектарға жетті, оның ішінде соңғы 5 жылда 223 гектарға бақ отырғызылды. «Жаркент-фрукт» ірі бағбандық шаруашылығының 1004 гектар қарқынды бағы бар. Бірақ ауданда өңдеу кәсіпорындары жоқ, сондықтан ауданның су жаңа әкімі Марат Сағымбаевқа өндірістер ашу үшін инвесторлар тарту бойынша ұсыныстар енгізуді тапсырды. Облыста суармалы жерлерді айналымға тарту жұмыстары жалғасуда. Былтырғы жылы ирригациялық жүйелерді жөндеуге 6,3 миллиард теңге бөлінді. 13,4 мың гектар суармалы жер қалпына келтірілді. 2025 жылға дейін барлығы 106,9 мың гектарды қалпына келтіру жоспарлануда, оның 6 мың гектары Панфилов ауданына тиесілі. Әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына бағаның өсуі өзекті мәселе болып тұр. Бағаны ұстап тұру үшін биылғы жылы ақпанда үкімет қабылдаған 2022-2024 жылдарға арналған инфляция деңгейін төмендетудегі шаралар кешенін іске асырып жатқан өңір басшысы жергілікті бюджеттен 5,7 миллиард теңгені айналымдық схема бойынша 4,6 миллиард тұрақтандыру қорын қалыптастыруға 1,1 миллиард теңге бөлінгенін айтты. Экономиканың тұрақтылығын сақтайтын маңызды фактордың бірі шағын және орта бизнесті дамытуда облыс бойынша 130 мыңға жуық шағын және орта бизнес субъектісі бар болса, Панфилов ауданында 9 мың субъект бар және онда 14,5 мың адам еңбек етуде. Қолдаудағы бағдарламалар шеңберінде өткен жылы 8 мың кәсіпкерді қолдауда 27,5 мың миллиард теңге бағытталса, Панфилов ауданында 559 адамға 819 миллион теңгеге қолдау көрсетілген. Облыс пен ауданның алдында тұрған негізгі міндеттердің бірі халықты қолжетімді тұрғын үймен қамтамасыз ету. Мәселен өткен жылы «Нұрлы жер» бағдарламасы аясында облыс бойынша 1744 мың пәтерлі 220 тұрғын үй пайдалануға берілген. Осы бағдарламаның арқасында 1211 мың көпбалалы және әлеуметтік осал отбасылар пәтерлі болғанын айтқан облыс әкімі Панфилов ауданындағы 138 отбасы мемлекеттік бағдарламалар қолдауымен баспаналы болғанын мәлім етті. Панфилов ауданында өткен жылы 240 пәтерлі төрт жалға берілетін үйдің құрылысы басталғанын, оның ішінде 120 пәтерлік, 2 тұрғын үйпайдалануға берілгенін айтты. Баспана мәселесі төңірегінде Пенжім ауылындағы жалпы сомасы 1,5 миллиард теңге 120 пәтерлік, екі үй іске қосылмағанын, бүгінгі күнге дейін бұл нысандардың инженерлік желілерін салу мәселесі шешілмегенін, нәтижесінде әрлеу жұмыстары мен ішкі инженерлік желілер жарамсыз болып қалғанын атап өтті. Облыс бойынша орталық сумен қамтамасыз ету деңгейі 91,5 пайызға жеткен. Алайда облыс бойынша ауыз су мәселесі түбегейлі шешіліп кеткен жоқ. Бұл бағыттағы атқарылар шаруа шаш етектен. Басты мәселе су құбыры құрылыстары мен желілерінің басым бөлігі тозған, 234 ауылды 35% сумен жабдықтау жүйелерін қайта жаңарту

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ІССАПАР

қажет. Осы мәселені шешу үшін біз индустрия және инфрақұрылымдық Даму Министрлігіне жалпы құны 12 миллиард тенге болатын 18 жобаны жүзеге асыруға бюджет өтінімін бердік деген өңір басшысы облыста 164 елді мекен немесе газдандыруға жататын ауылдардың 34,6 пайызы газдандырылғанын, 1,3 миллион адам 63,5% оның ішінде Жаркент қаласының 12 мың тұрғыны газға қол жеткізгенін мәлімдеді. Облыста жеке инвесторлар есебінен салынған 12 газ тарту желілері жұмыс істеуде. Бұл жалпы облыс үшін тиімді және бюджетке жүктемені азайтады. Алайда газға қосылу құнын жеке инвесторлар негізсіз көтеріп жүр деді облыс әкімі Қ. Бозымбаев. Мәселен абоненткe қосылу құнын 450-500 мың теңгеге дейін жеткізгендер барын айтты. Әрине инвесторлар кеткен шығынның бір бөлігін газға қосылатын абоненттен өтеп алғысы келеді. Бірақ бұл әрекеттері әлеуметтік шиеленісті қоздырмауы тиіс деген өңір басшысы газға қосылу құнын арзандатуда инвес-торлармен кездесу өткізгендерінде тілге тиек етті. Егер компаниялар бұрынғы саясаттарын өзгертпесе, онда аудан әкімдіктері табиғи монополияны реттеу және бәсекелестікті қорғау агенттіктеріне жүгінулері қажет екенін айтты. Халықтың өтініші мен талабы басты орында деген облыс әкімі күре жол мәселіне де кеңінен тоқталды. Өткен жылы жол салуға және жөндеуге 47,1 миллиард тенге бөлінгенін, нәтижесінде жақсы және қанағаттанарлық жағдайдағы жол 89 пайызды құрады. Тұрғындар тарапынан Алматы-Көкпек, Көктал-Қорғас республикалық маңызы бар автожолдардың жағдай туралы мәселе жиі көтерілуде. Осы мәселе бойынша «КазАвтоЖол» облыстық филиалы жол учаскесін орташа жөндеуге техникалық құжаттама әзірлеуде. (172-187, 208-223) Көкталдан Жаркентке дейінгі 306-320 шақырым учаскі бойынша Қазақстан Республикасы индустрия және инфрақұрлымдық Даму Министрінің тап-сырмасы бойынша ағымдағы жылдың 31 мамырына дейін сараптама қоры-тындысын ала отырып, сметалық құжат-таманы есептеу жүргізілуде. Бұл мәселе жуық арада шешімін табады дейді облыс әкімі. Мұнан соң білім беру саласына тоқталды. Жалпы облыс бойынша өткен жылы 7600 орынды 16 мектеп іске қосылғанын оның ішінде Панфилов ау-данындағы Аққұдық ауылында мектеп салынғанын, биылғы жылы 31 мектептің құрылысы жүргізілетінін айтты. Панфилов ауданында 470 орынға үш мектеп осы жоспардың ішінде. Білім саласында да күрмеуі шешілмей тұрған түйткілдің бірі облыстағы үш ауысымдық мәселесі болып тұрғанына тоқталып, жалпы саны осындай 54 мектеп барын айтты. Осы мәселеге байланысты 2025 жылға дейін 115 мектеп салу қажет, оның 83-і мемлекеттік бюджет есебінен салынатын болса, жетеуі Панфилов ауданында (Басқұншы, Шежін, Бөрібай би, Сарытөбе, Садыр, Сүптай ауылдары) барын мәлім етті. Бұл мәселені біз тиісті Министрлікпен де пысықтап жатырмыз деген Қанат Бозымбаев ден-саулық, спорт және мәдениет саласына ойысты. Өткен жылы 3 ауылдық дәрігерлік амбулатория іске қосылды. Ағымдағы жылы 13 нысанның құрылысы жоспар-лануда. «*Сөз реті келіп тұрғанда айта кетейін, Жаркент қаласында облыс әкімінің резиденциясы тұр. Ол нысан 2013 жылы салынған, ғимарат көлемі 310 шар-шы метр, ал жер көлемі – бір гектар.Маған сол резиденцияның еш қажеттілігі жоқ. Ауданға келіп жатсам, Жаркентте қонатын жақсы қонақ үйлер бар. Тамақты дәмді дайындайтын дәмхана, кафе көп. Сондықтан резиденцияны балаларды оңалту орталығына өткізіп беремін. Бұл резиденцияны реабилитациялау орталығына айналдыру ерекше балаларды бағып-қағып отырған ата-анаға, өмір сүру үшін әр сәтте күреске түскен ерекше балаларға аса қажет»,* – деді. Осы жылға 5,7 миллиард теңгеге 11 спорт нысандарының құрылысы жоспарланған, оның ішінде 1,1 миллиард тенгеге Үлкеншыған және Пенжім ауылдарында 190 орындық 2 спорт кешені бар, сондай-ақ, ауданда шешуді талап ететін бірқатар мәселелер өзекті болып тұр. Сүптай ауылында жаңа мектеп салу үшін жобалық-сметалық құжаттаманы әзірлеуге қаражат бөлу. Бұл ауылда 940 адам тұрады. 120 орындық бейімделген мектеп бар, мұнда 195 оқушы оқиды. Головацкий ауылдық округ орталығының қашықтығы 32 км. Үлкеншыған және Шолақай ауылдарында мәдениет үйлерін салуға жобалау-сметалық құжаттама әзірлеуге қаражат бөлу, бұл бағытта құрылыс басқармасы 60, 80, 100 және 120 орындық мәдениет үйлерінің үлгілік жобаларын әзірлеуде дейді. Сонымен қатар Шолақай ауылының ауыз сумен жабдықтау жүйесін қайта жаңғырту керек. 1975 жылы салынған су ұңғымадан алынады. Ауылдағы халық саны 4129 адам. Қолданыстағы су құбыры желісінің ұзындығы 17 шақырым, желілердің тозуы 85 пайызға жеткен. Ауыл жолдарын жөндеуге де қаражат қажет. Ағымдағы жылы 8 елді мекенді және Жаркент қаласын қамти отырып, 31,9 км шақырым кентішілік жолдарды жөндеу жоспарланғанын, оған жергілікті бюджеттен 1,5 миллиард теңге, жолдарды күтіп ұстауға 25 миллион теңге көзделген. Бұдан бөлек, облыс әкімі жер учаскелерін алуда кезекте тұрғандардың санын азайту мақсатында ауылдарда жеке тұрғын үй құрылысы үшін инженерлік-коммуникациялық желілерді салу үшін жобалау-сметалық құжаттаманы әзірлеуге қаражат бөлу туралы ойын ортаға салды. Аудан халқының саны 131,6 мың адам болса, жер учаскесін алуға кезекте тұрғаны 14,3 мың адам екенін айтты. Аудан тұрғындарымен емен-жарқын жүздесіп, елдің мұң-мұқтажына құлақ түріп, түрлі сауалдарға жауап берген облыс әкімі Қанат Алдабергенұлы облыс экономикасын ары қарай дамыту үшін қолда бар әлеуетті ескере отырып, перспективалық іс-қимыл жоспарын әзірледік деді. Жетісу өңірі тарихи тұрғыдан инвестициялық тартымды өңір екенін айта келіп, облыс қоржыны 19 мың жұмыс орнын құрумен жалпы сомасы 2,8 триллион болатын 289 жобаны қамтығанын айтты. Қолда бар әлеуетке сүйене отырып жоспарды өңдеу өнеркәсібіне сауда, ауыл шаруашылығы, көлік және құрылысқа басым бағыттар айқындалғанын, ауыл шаруашылығының жалпы өнімін өндіру деңгейі бойынша Алматы облысы жетекші орын, бірінші позицияда немесе жалпы республикалық көлемнің 14 пайызы деді. Зерттеулер бойынша облыстағы жылыжай кәсібін дамытудың пайдасын көрсетті. Жылыжайлардағы өнімділік ашық топырықта өсірумен салыстырғанда 7 есе жоғары, сонымен қатар халықты көкөніспен қамтамасыз етіп, бағаның тұрақтануына әсер етті. 2026 жылға дейін 45 гектар жерге 10 ірі жылыжай шаруашылығын іске қосу жоспарлануда, олардың жалпы өндірістік қуатты 25 мың тоннаны құрайтынын, бұл көкөністердің жалпы өндірісін 2 есеге арттыруға, 500-ден астам жұмыс орнын ашуға әрі көкөністерді жыл бойы өсіруге мүмкіндік береді. Бұл бағытта облыс әкімінің орынбасары Ә. Жақанбаевқа ауылшаруашылығы басқармасының басшысына аудан әкімімен бірлесіп, жергілікті кәсіпкерлермен жылыжай салу жұмыстарын жандандыруды, оларға жеңілдетілген несие беруге жәрдемдесуді, көтерме-тарату орталықтарын тарту және көкөністерге форвардтық сатып алуды кеңейту жөнінде шаралар қабылдауды тапсырды. Облыстағы тағы бір басымды бағыт – құс етін өндіру. Ол республика нарығындағы 32 пайыз (108,3 мың тонна) құс еті Алматы облысында өндіріледі. Осыған қарамастан облысқа шет елден жылына 36 мың тонна арзан құс еті импортталады деген облыс әкімі оны отандық өніммен толықтай алмастыру үшін өнім шығаруды 2 есеге ұлғайту міндеті қойылғанын тілге тиек етті. Бұл мақсатта жалпы қуаты жылына 76 мың тонна инвестиция көлемі 85 миллиард теңге болатын екі құс фабрикасын салу және бір құс фабрикасын кеңейту жоспарда барын («Прима ҚҰС», «Кәусар-Агро», «OTAN GreenFood») секілді 1100-ден астам жұмыс орны құрылады. Сондай-ақ, облыста пайдалы қазбалардың барлық түрлері бар. Осы бағытқа ірі инвестициялық жобаларды іске асыру жоспарлануда. Мәселен Бұғыты вольфрам кен орнында 94,5 миллиард теңгеге инвестиция тартумен және 400 жұмыс орнын құрумен қуаты 3,3 миллион тонна вольфрам кенін өндіретін «Жетісу вольфрамы» серіктестігі құрылмақ. Тағы бір маңызды жоба 1200 жұмыс орынына 750 миллиард тенге инвестиция көлемімен қуаттылығы 30 миллион тонна мыс кенін өндіретін «Көксай Мұзбел» тау-кен байыту комбинатын салу басты жоспарда деген облыс әкімі өңірдің энергетикалық тәуелсіздігіне қол жеткізу үшін гидро және жел энергия ресурстарының едәуір қорларын ескере отырып, жаңартылған энергия көздерін пайдалануға басымдық бермек. 2025 жылға дейін жалпы қуаты 398 МВТ болатын 320,2 миллиард теңгеге 26 жобаны іске асыру және жаңартылатын энергия көздері үлесін 42 пайызға дейін жеткізуге жоспарлап отырғанын айтты. Ағымдағы жылы 179,5 МВТ құрайтын құны 98,7 миллиард теңге болатын 6 нысан іске қосылмақ. Көлік-логистика саласында экспорттық, импорттық бағытта жүктерді ауыстырып тиеуге, сақтауға және қоймаға жинауға бағытталған ауқымды жобаларды жүзеге асыру жоспарлануда. Мысалы «DAR RAIL» компаниясының Достық стансасындағы құны 25 миллиард теңге және 150 жұмыс орнын құрумен жүк тиеу терминалының құрылысы қамтылатын болады. Бұл жоба Қазақстан-Қытай шекарасы арқылы өтетін жылына 9 миллион тоннаға дейін жүк пен 300 мың контейнерді ауыстырып тиеуді, сақтауды және қоймаға жинауды көздейді дей келе, Жетісу өңірінің туристік саласына да тоқталды. Көргеннің көз жауын алатын Алматы тау кластерін, Алакөл және Балқаш көлдерінің жағалауларын ұлттық табиғи саябақтардағы экологиялық туризмді дамытуға басымдық беріледі. Алматы тау кластері аясында жалпы сомасы 547 мил-лиард теңгеге 8 жобаны жүзеге асыру және 6 мыңнан астам жұмыс орны ашылады. 2025 жылға қарай жалпы өңірлік өнімдегі туризмнің үлесі 6 пайызға артады деді. Алматы облысының экономикасын одан әрі тиімді дамыту үшін жасалған бұл бағдарлама халықтың әл-ауқатын арттыруға септігін тигізеді деген өңір басшысы Панфилов ауданын экономикалық бағыт-бағдарына да ерекше тоқталды.

Облыс әкімі Қанат Бозымбаевтың Панфилов ауданындағы іс-сапары ел-жұртпен жүздесіп, облыс экономикасын өркендетуге арналған бағдарламасында ауқымды істерді қамтығаны – болашақта атқарылар іс-жоспарлар кезең-кезеңімен болатын шаруалар еді. Алайда «Үйдегі көңілді базардағы нарық бұзады» демекші, Алматы облысы екіге бөлініп, бұрынғы Талдықорған аймағы Жетісу облысы болып қайта құрылуына байланысты жүйелі жоспарлар қайта жасалатыны ай-дан анық. Оның үстіне Қанат Бозымбаев Алматы облысын басқарады екен деген гу-гу әңгіме елдің құлағын тұндырып тұр. Ел айтып жүрген қауесет шындыққа айналса, Жетісу облысын басқаратын жаңа әкім қандай жаңалығымен келеді оны алдағы уақыт көрсетер. Ал Панфи-лов ауданының тізгінін ұстаған Марат Сағымбаев аудандағы қордаланып қалған саяси мәселелердің түйінін таратуға бел шеше кірісуі керек-ақ. Әсіресе, аудан әкімдігіндегі кадр мәселесі, идеология, бі-лім, денсаулық, экологиялық мәселелерді бір жүйеге түсірсе құба-құп. Оған аудан жұртшылығы да жұдырықтай жұмылып, әкіммен бірігіп бір жағадан бас, бір жеңнен қол шығарулары тиіс. Жаркенттегі жаңалық әкім ауысты. Облыс әкімі Қанат Бозымбаев резиденциясын оңалту орталығына берген күні бүкіл бұқаралық ақпарат құралдары – облыс әкімдері қайда тұрып жатқаны туралы көгілдір экран мен ғаламтор желілерінде жаңбырдай жаудырды. Демек, ақпарат құралдарынан ештеңені жасырып, жауып қала алмайтынын әкімдер де түсінсе керек. Оның үстіне Президент Қасым-Жомарт Тоқаев барлық әкім-қараларға «*Халыққа жақын болыңдар, жасырынбақ ойнайтын заман өтті. Елдің пікірі елеусіз қалмасын*», – деп қатал үн жатып жатыр. Түсінген әкімге – ер-тұрманын түгендеп, атқа мінетін уақыт келді. Тұр-тұрдан хабар келсе ұйқыдан маза кетеді деген осы да...

Айтақын МҰХАМАДИ

Дүйсенбі - Понедельник, 4 сәуір

ҚАЗАҚСТАН

06.00, 02.30 Әнұран
06.05 Д/ф «Ұлы даланың дүбірі»
06.25 «Masele»
07.00 «TANSHOLPAN»
10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 00.35 AQPARAT
10.10, 18.00 Т/х «Дениз»
11.05, 19.00 Т/х «Гүлдер құпиясы»
12.00, 21.30 Т/х «Ауыл мұғалімі»
13.10, 17.15 «Қызық екен»
13.50 «Теледәрігер»
15.15 «Apta»
16.10 Т/х «Шабдалы 18»
20.35 «Ashyq alan»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 Бағдарлама «1001 Түн»
01.10 «Ashyq alan»
02.00 Д/ф «Ұлы дала дүбірі»

ХАБАР

05.00, 01.00 ҚР Әнұраны
05.00, 16.00 Discovery: Сквозь червоточину с М. Фрименом
07.00 «Таңғы хабар»
10.00, 18.00 Мегахит
12.00 Т/х «Бәсеке-2»
13.00 Т/х «Бөлелер»
15.00 «Бүгін»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 Тікелей эфирде «Негізінде»
20.35 «Ерекше бақылауда»
20.45 «Басқа тақырып»
21.00 Итоги дня
21.30 Премьера «По сути»
21.35 Т/х «Бекзат»
22.30 Тұсаукесер «Түнгі хабар»
00.00 «Менің тағдырым» драма

АСТАНА

06.00 Т/х «Белгісіз жан»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.20, 21.55 Т/х «Қарындасым, қарлығашым»
11.20, 03.10 Т/х «Ұлым»
12.20 «Сарай жауһары»
13.30 «Астана кеші көңілді»
14.30, 03.50 Т/х «Шыңғысхан»
15.30, 05.30 Т/х «Келіндер»
17.00 Т/х «100 Махаббат»
17.35 Т/х «Кішкентай келін»
18.30 Т/х «Ене»
20.00, 04.35 ASTANA TIMES
21.00 Т/х «Қара ниет»
23.50 «Сарай жауһары»
01.15 Т/х «Сүлеймен сұлтан»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Жить здорово!»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
08.00 «Доброе утро, Казахстан!»
09.00 «Поле чудес»
10.15 Сериал «Аметистовая сережка»
14.00 Новости
14.15 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «KOREMIZ»
20.00 Главные новости
20.40 Сериал «Невский»
00.10 «Охота на Изюбря»
02.00 Новости
02.30 «Паутина»
03.15 Басты жаңалықтар
03.45 «Тамаша City»

КТК

07.00 ҚР Әнұраны
07.05 «Дау-дамайсыз»
07.30 Т/х «Аманат»
09.00 «Қарапайым ханшайым» реалити-шоу
11.50 «Полицейский Роман»
13.40 «Отречение»
18.30 Т/х «Тоғжан»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «OZAT OTBASY»
21.00 Вечерние новости
21.40 «В плену у прошлого»
23.35 «Волк» детектив
01.20 «Отречение»
02.50 Т/х «Аманат»
03.50-04.20 «Кешкі жаңалықтар»

ЖЕТІСУ

07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
09.00 Апта (каз)
10.00 Апта (рус)
11.00 «Олжа»
11.30 «Эко-рейд»
11.50 Инфо-блок
12.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
12.15 «Спорт-тайм»
12.20 Инфо-блок
12.30 Жаңалықтар
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 Новости
13.25 Инфо-блок
13.30 «Дәрігер кеңесі» / тікелей эфир/
14.25 Инфо-блок
14.30 Новости
14.45 Инфо-блок
14.50 Мәдениет жаңалықтары
14.55 Инфо-блок
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 Жаңалық
17.20 Экономика жаңалықтары
17.25 Инфо-блок
17.30 Жаңалықтар
17.45 Инфо-блок
18.00 Новости
18.20 Мәдениет жаңалықтары
18.25 «Спорт-тайм»
18.30 «Шашу»/тікелей эфир/
19.15 Новости
19.30 Д/ф «Әйгілі режиссер»
20.00 «Жанашыр»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.05 Экономика жаңалықтары
21.10 Инфо-блок
21.15 Мәдениет жаңалықтары
21.20 «Спорт-тайм»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
22.35 Д/ф «Голливуд жұлдыздары»
23.00 «Дәрігер кеңесі»
23.30 Жаңалықтар

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.00, 03.00 Әзіл студио
07.00, 05.00 Ризамин
07.30 Информбюро
08.30 М/с «Три кота»
09.00, 14.30 «Маша и медведь»
10.30 31 әзіл
11.00, 01.00 Сериал «Ханшайым»
12.00 Сериал «Тайная любовь»
13.30 М/с «Тимон и Пумба»
14.50 «Городской охотник»
17.00 Т/с «СеняФедя» (повтор)
18.30 Т/с «СеняФедя»
20.00 Информбюро
21.00 Сериал «Ұшқан Ұя»
21.55 Сериал «Анупама»
01.40 Сериал «БАЗАРБАЕВТАР»
04.30 What s upp?

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
07.00 «Жайдарман»
08.00, 14.20 «Серт пен Сезім»
09.00, 17.30 Сериал «Женский доктор»
10.00, 16.20, 00.10 Сериал «Гадалка»
10.30, 19.30 «Незакрытая мишень»
12.30 «Q-Елі»
13.20, 23.10 «Бастық боламын»
15.20 Т/х «Кезайым»
18.30, 00.50 «Aibat»
19.00 «Студия 7»
21.30 Т/х «SӘKE-2»
22.30 Т/х «Қадам»
01.25 «Студия 7»
01.50 «ОЯН, QAZAQSTAN»
02.30 «Тамаша 7 км»
03.30 Т/х «Япырай»
04.00 «Айна-online»

Открыто наследственное дело на имущество Бурышбаева Жолдасбая, умершего «30» января 2022 года. Наследникам обращаться к нотариусу Нургазиновой Г. Н., по адресу: г. Талдыкорган, улица Балпык би №39, тел: 32-92-96.

Сейсенбі - Вторник, 5 сәуір

ҚАЗАҚСТАН

06.00, 02.55 Әнұран
06.05 Д/ф «Дала өркениеті»
06.25, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00 AQPARAT
07.00 «TANSHOLPAN»
10.10 Т/х «Дениз»
11.05, 18.00 Т/х «Гүлдер құпиясы»
12.00, 21.30 Т/х «Ауыл мұғалімі»
13.10, 17.15 «Қызық екен»
13.50 «Теледәрігер»
15.15 «Біздің полиция»
15.35 «Ауылдастар»
16.10 Т/х «Шабдалы 18»
20.35 «Ashyq alan»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 Бағдарлама «1001 Түн»
00.35 «Көңіл толқыны»
00.50 Футбол «Бенфика» -«Ливерпуль»
01.10 «Ashyq alan»
02.00 Д/ф «Ұлы дала дүбірі»

ХАБАР

05.00, 01.00 ҚР Әнұраны
05.00, 16.00 Discovery: Сквозь червоточину с М. Фрименом
07.00 «Таңғы хабар»
10.00, 18.00 Мегахит
12.00 Т/х «Бәсеке 2»
13.00 Т/х «Бөлелер»
15.00 «Большая неделя»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 Тікелей эфирде «Негізінде»
20.35 «На особом контроле»
20.45 «Другие новости»
21.00 Итоги дня
21.30 Премьера «По сути»
21.35 Т/х «Бекзат»
22.30 Тұсаукесер «Түнгі хабар»
00.00 «Менің тағдырым» драма

АСТАНА

06.00 Т/х «Белгісіз жан»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.00, 21.55 Т/х «Қарындасым қарлығашым»
11.20, 03.10 Т/х «Ұлым»
12.20 «Сарай жауһары»
13.30 «Айтарым бар» ток-шоу
14.30, 03.50 Т/х «Шыңғысхан»
15.30, 05.30 Т/х «Келіндер»
17.00 Т/х «100 Махаббат»
17.35 Т/х «Кішкентай келін»
18.30 Т/х «Ене»
20.00, 04.35 ASTANA TIMES
21.00 Т/х «Қара ниет»
23.50 «Сарай жауһары»
01.15 Т/х «Сүлеймен сұлтан»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Жить здорово!»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
08.00 «Доброе утро, Казахстан!»
09.00 «На самом деле»
10.00 «Пусть говорят»
11.10 «Мосгаз». «Катран»
12.10 Сериал «Контакт»
14.00 Новости
14.15 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «KOREMIZ» ның тұсаукесері
20.00 Главные новости
20.40 Сериал «Невский»
00.10 «Мосгаз». «Катран»
01.10 «Охота на Изюбря»
02.00 Новости
02.15 Жаңалықтар
02.30 «Паутина»
03.15 Басты жаңалықтар
03.45 «Тамаша City»

КТК

07.00 ҚР Әнұраны
07.05 «Дау-дамайсыз»
07.30 Т/х «Аманат»
09.50 «Қарапайым ханшайым» шоу
10.50 «OZAT OTBASY»
11.50 Новости
12.30 «В плену у прошлого»
14.20 «Волк» детектив
16.30 «Отречение»
18.30 Т/х «Тоғжан»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «OZAT OTBASY»
21.00 Вечерние новости
21.40 «В плену у прошлого»
23.35 «Волк» детектив
01.20 «Отречение»
02.50 Т/х «Аманат»
03.50-04.20 «Кешкі жаңалықтар»

ЖЕТІСУ

07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
10.35 Экономика жаңалықтары
10.40 Инфо-блок
10.45 Мәдениет жаңалықтары
10.55 «Зерде»
11.30 «Жанашыр»
11.55 Инфо-блок
12.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
12.15 «Спорт-тайм»
12.20 Инфо-блок
12.30 Жаңалықтар
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 Новости/тікелей эфир/
13.25 Инфо-блок
13.30 «Талқы» /тікелей эфир/
14.25 Инфо-блок
14.30 Новости
14.45 Инфо-блок
14.50 Мәдениет жаңалықтары
14.55 Инфо-блок
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.20 Инфо-блок
16.30 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 Жаңалық
17.20 Экономика жаңалықтары
17.25 Инфо-блок
17.30 Жаңалықтар
17.45 Инфо-блок
18.00 Новости
18.20 Мәдениет жаңалықтары
18.25 «Спорт-тайм»
18.30 Шашу»/тікелей эфир/
19.15 Новости
19.30 «Сегодня» /прямой эфир
20.00 «Голливуд жұлдыздары»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.05 Экономика жаңалықтары
21.10 Инфо-блок
21.15 Мәдениет жаңалықтары
21.20 «Спорт-тайм»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
22.35 Д/ф «Голливуд жұлдыздары»
23.00 «Талқы»

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.00, 03.00 Әзіл студио
07.00, 05.00 Ризамин
07.30 Информбюро
09.00, 14.30 «Маша и медведь»
10.30 31 әзіл
11.00, 01.00 Сериал «Ханшайым»
12.00 Сериал «Тайная любовь»
13.30 М/с «Тимон и Пумба»
14.30 Худ/ф «Хантер киллер»
17.00 Т/с «СеняФедя» (повтор)
18.30 Т/с «СеняФедя»
20.00 Информбюро
21.00 Сериал «Ұшқан Ұя»
21.55 Худ/ф «Рэмбо: Первая кровь»
00.00 Сериал «Анупама»
02.00 Сериал «БАЗАРБАЕВТАР»
04.30 What s upp?

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
07.00 «Жайдарман»
08.00, 14.20 «Серт пен Сезім»
09.00, 17.30 Сериал «Женский доктор»
10.00, 16.20, 00.10 Сериал «Гадалка»
10.30, 19.30 «Незакрытая мишень»
12.30 «Q-Елі»
13.20, 23.10 «Бастық боламын»
15.20 Т/х «Кезайым»
18.30, 00.50 «Aibat»
19.00 «Студия 7»
21.30 Т/х «SӘKE-2»
22.30 Т/х «Қадам»
01.25 «Студия 7»
01.50 «ОЯН, QAZAQSTAN»
02.30 «Тамаша 7 км»
03.30 Т/х «Япырай»
04.00 «Айна-online»

Сәрсенбі - Среда, 6 сәуір

ҚАЗАҚСТАН

06.00, 02.55 Әнұран
06.05 Д/ф «Дала өркениеті»
06.25, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00 AQPARAT
07.00 «TANSHOLPAN»
10.10, 18.00 Т/х «Гүлдер құпиясы»
12.00, 21.30 Т/х «Ауыл мұғалімі»
13.10, 17.15 «Қызық екен»
13.50 «Теледәрігер»
15.15 Д/ф «Жер төресі»
15.35 «Ауылдастар»
16.10 Т/х «Шабдалы 18»
20.35 «Ashyq alan»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 Бағдарлама «1001 Түн»
00.35 «Көңіл толқыны»
00.50 Футбол «Вильяреал» -«Бавария»

ХАБАР

05.00, 01.00 ҚР Әнұраны
05.00, 16.00 Discovery: Сквозь червоточину с М. Фрименом
07.00 «Таңғы хабар»
10.00, 18.00 Мегахит
12.00 Т/х «Бәсеке 2»
13.00 Т/х «Бөлелер»
15.00 «Бүгін»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 Тікелей эфирде «Негізінде»
20.35 «Народный контроль»
20.45 «Другие новости»
21.00 Итоги дня
21.30 Премьера «По сути»
21.35 Т/х «Бекзат»
22.30 Тұсаукесер «Түнгі хабар»
00.00 «Менің тағдырым» драма

АСТАНА

06.00 Т/х «Белгісіз жан»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.00, 21.55 Т/х «Қарындасым қарлығашым»
11.20, 03.10 Т/х «Ұлым»
12.20 «Сарай жауһары»
13.30 «Айтарым бар» ток-шоу
14.30, 03.50 Т/х «Шыңғысхан»
15.30, 05.30 Т/х «Келіндер»
17.00 Т/х «100 Махаббат»
17.35 Т/х «Кішкентай келін»
18.30 Т/х «Ене»
20.00, 04.35 ASTANA TIMES
21.00 Т/х «Қара ниет»
23.50 «Сарай жауһары»
01.15 Т/х «Сүлеймен сұлтан»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Жить здорово!»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
08.00 «Доброе утро, Казахстан!»
09.00 «На самом деле»
10.00 «Пусть говорят»
11.10 «Мосгаз». «Катран»
12.10 Сериал «Контакт»
14.00 Новости
14.15 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «KOREMIZ» ның тұсаукесері
20.00 Главные новости
20.40 Сериал «Невский»
00.10 «Мосгаз». «Катран»
01.10 «Охота на Изюбря»
02.00 Новости
02.15 Жаңалықтар
02.30 «Паутина»
03.15 Басты жаңалықтар
03.45 «Тамаша City»

КТК

07.00 ҚР Әнұраны
07.05 Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Аманат»
09.50 «Қарапайым ханшайым» шоу
10.50 «OZAT OTBASY»
11.50 Новости
12.30 «В плену у прошлого»
14.20 «Волк» детектив
16.30 «Отречение»
17.20 «Одиночка»
18.30 Т/х «Тоғжан»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «OZAT OTBASY»
21.00 Вечерние новости
21.40 «В плену у прошлого»
23.35 «Волк» детектив
01.20 «Отречение»
02.50 Т/х «Аманат»
03.50-04.20 «Кешкі жаңалықтар»

ЖЕТІСУ

07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.25 Инфо-блок
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
10.35 Экономика жаңалықтары
10.40 Инфо-блок
10.45 Мәдениет жаңалықтары
10.50 Инфо-блок
11.00 «Сегодня»
11.30 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
11.50 Инфо-блок
12.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
12.15 «Спорт-тайм»
12.20 Инфо-блок
12.30 Жаңалықтар
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 Новости
13.25 Инфо-блок
13.30 «Талқы» /тікелей эфир/
14.25 Инфо-блок
14.30 Новости
14.45 Инфо-блок
14.50 Мәдениет жаңалықтары
14.55 Инфо-блок
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.25 Инфо-блок
15.30 Жаңалықтар
15.45 Инфо-блок
16.00 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
16.50 Инфо-блок
17.00 Жаңалық
17.20 Экономика жаңалықтары
17.30 Жаңалықтар
17.45 Инфо-блок
18.00 Новости
18.20 Мәдениет жаңалықтары
18.25 «Спорт-тайм»
18.30 «Шашу»/тікелей эфир/
19.15 Новости
19.30 «Бүгін» /тікелей эфир
20.00 «Зейнеп апаның әңгімелері»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.05 Экономика жаңалықтары
21.10 Инфо-блок
21.15 Мәдениет жаңалықтары
21.20 «Спорт-тайм»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
22.35 Д/ф «Голливуд жұлдыздары»
23.00 «Талқы»

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.30, 03.30 Әзіл студио
07.00, 05.00 Ризамин
07.30 Информбюро
09.00 «Маша и медведь»
10.30 31 әзіл
11.00, 01.00 Сериал «Ханшайым»
12.00 Сериал «Тайная любовь»
13.30 М/с «Тимон и Пумба»
14.55 Худ/ф «Рэмбо: Первая кровь»
17.00 Т/с «СеняФедя» (повтор)
18.30 Т/с «СеняФедя»
20.00 Информбюро
21.00 Сездің шыны керек
21.10 Сериал «Ұшқан Ұя»
21.55 Худ/ф «Рэмбо: Первая кровь-2»
00.05 Сериал «Анупама»
02.00 Сериал «БАЗАРБАЕВТАР»
04.30 What s upp?

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
07.00 «Жайдарман»
08.00, 14.20 «Серт пен Сезім»
09.00, 17.30 Сериал «Женский доктор»
10.00, 16.20, 00.10 Сериал «Гадалка»
10.30, 19.30 «Незакрытая мишень»
12.30 «Q-Елі»
13.20, 23.10 «Бастық болымын»
15.20 Т/х «Кезайым»
18.30, 00.50 «Aibat»
19.00 «Студия 7»
21.30 Т/х «SӘKE-2»
22.30 Т/х «Қадам»
01.25 «Студия 7»
01.50 «ОЯН, QAZAQSTAN»
02.30 «Тамаша 7 км»
03.30 Т/х «Япырай»
04.00 «Айна-online»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

АЙТАРЫМ БАР

ДЕМОКРАТИЯ мен ДИКТАТУРА

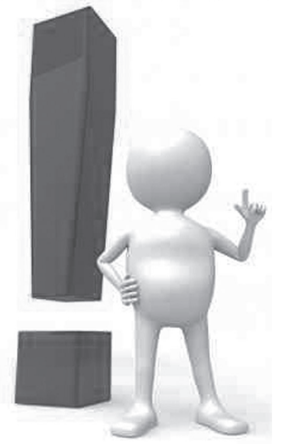

ӨМІРСЕРІК КӨПЖАСАРОВ КЕШЕГІ КЕҢЕСТІК КЕЗЕҢДЕ САН-САЛАЛЫ ҚЫЗМЕТ АТҚАРҒАН АРДАГЕР. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ӨСІП-ӨРКЕНДЕУ ЖОЛЫНДАҒЫ, КҮНГЕЙЛІ-КӨЛЕҢКЕЛІ ТҰСТАРЫ ЖАЙЛЫ ТОЛҒАМДЫ ОЙЫН «ДЕМОКРАТИЯ МЕН ДИКТАТУРА» ДЕП АТАП, МАҚАЛАСЫН РЕДАКЦИЯҒА ӨЗ ҚОЛЫМЕН ӘКЕП ТАПСЫРДЫ. 30 ЖЫЛДА КӨЗБЕН КӨРІП, КӨҢІЛГЕ ТҮЙГЕНІН ОҚЫРМАН НАЗАРЫНА ҰСЫНУДЫ ЖӨН КӨРДІК. «ЖАҢА ҚАЗАҚСТАН» ҚҰРАМЫЗ ДЕП ТАЛПЫНЫП ЖАТҚАН ПРЕЗИДЕНТ ҚАСЫМ-ЖОМАРТ ТОҚАЕВ ТА ӨТКЕННЕН САБАҚ АЛЫП, САЛИҚАЛЫ САЯСАТ ҰСТАНУ ЖОЛЫНДА АРДАГЕРДІҢ ПАЙЫМДЫ ОЙЛАРЫН ЕСКЕРЕ ЖҮРСЕ ДЕГЕН ПІКІРІН БІЗ ДЕ ҚОЛДАДЫҚ.

Адамзаттың тіршілігінде қандай дәуір, не заман болмасын бәріне тән төзімді, өмір бойы жалғасатын объективтік заңдылықтар, асыл құндылықтар, ұстанымдар бар. Жәй жұмысшыдан, ел билеушісі, есі кірген баладан жасы келген қартқа дейін оларды құрметтемесе қоғам дамудан қалады, мемлекет тоқырауға ұшырайды.

Осыны мүлдем ескермедік. Нарықтық қарым-қатынас өзі реттеледі деген теріс ұғым қалыптасты. Мемлекет мүддесі жайына қалды. Жекешелендіру купоны арқылы халықты жарылқайтын уәде орындалмай, тіпті сұраусыз кетті. Биліктің ең үлкен қылмысының біріне айналды. Өзіміздің кәсіби деңгейі жоғары мамандарды елемей, кеңесшіге шетелдіктер шақырылды. Әлі жалғасуда. Олар өндірісті дамытуға, өркениетті жолға түсуге нұсқау бермей, биліктегілердің тез баюының жолын көрсетті. Онысы бірден ойланбастан қолдау тапты. Қолымызда тұрғанда алып қалайық деген пасық ниетпен нарықтық бағасынан әлдеқайда төмен жердің асты-үстіндегі активтеріміз ақылға қонбайтын сауатсыздықпен сатылып кетті. Сәйкестіктермен теңдестіктің талаптарын сақтау, қоғамның үйлесімді дамуын қамтамасыз ету биліктің қолынан келмеді. Себебін айта берсең кете береді, әрқайсысы өз алдына тақырып. Соның біріне ғана тоқталамын.

Негізінен дамуды қамтамасыз ететін: «Қарама-қарсылықтың бірлігі мен күресі» деген логиканың заңдылығы бар. Ең маңыздысының бірі – демократия және диктатура. Олардың күресі текетірес, сыйыспай жауға айналу емес, өзара келісімге келіп, өркениетті жолға түсуге бірігіп әрекет жасау. Қарама-қарсылықтың бірлігі осы. Бұл дамудың міндетті түрде сақталатын логикасы.

Диктатура жайлап, демократия болмаса, абсолюттік билік орнайды. Өктемдікке шексіз жол беріледі. Оның кесірі өте көп.

Демократия жайлап диктатура болмаса, былық, астан-кестен орын алады, басқару жүйесі әлсіздікке ұшырайды.

Демек, екі жағдайда да алға басу орын алмайды. Сондықтан тәуелсіздікке ие болған мемлекет жан-жақты дамуы үшін демократия мен диктатураны ажыратпай, қатар қолдануы тиіс. Өкініштісі, осыны түсінгіміз келмеді. Демократия жолдың басы емес, аяғы. Одан кейін: «Біз үшін демократия – жолдың соңы емес, басы. Біз сол жаққа бара жатырмыз» деген пікірлер айтылды. Бұлар жәй қайшы ұғым емес, кешірілмес қателік. Сондықтан 30 жылдың ішінде жолдың не басына, не аяғына жете алмадық.

Диктатураның талабын қолдану:

– билікке ие болған адам пайдалануды міндетті түрде өзінен бастау керек. Атап айтқанда: жауапкершілікті, адалдықты, әділеттікті, әдептікті сақтауда, сөзбен істің арасында алшақтықты жібірмеуде, халықтың алдында беделін жоғалтпауда. Даналарымыз «жаным арым үшін» деген. Билеуші арын байлықпен мансапқа айырбастамай, қандай жағдай болмасын моральдық қасиеттерді мызғымайтын ұстанымына айналдырса, басқаларды ойлануға, аранын ашпауға жетелейді. Нәтижесінде қолымызға байлау, аяғымызға тұсау болып, дамытпай отырған былық-шылықтың көбі өз-өзінен жойылар еді. Бұлай болғанда істеген ісіне жауапқа тартылмайды, мүлкі, қаржысы тәркіленбейді деген мәселелер тумайды, билік дер кезінде ауысып отырады, билеуші тарихқа абыройлы, қастерлі атпен енеді.

Заңдылықты сақтауда заң мұқият орындалмаса іс-әрекетіміз нәтиже бермейтін құр әурешілік, өміріміз ережесіз күңелтуге айналады. Біз осындай күйдеміз. Жалғаса берсе, жақсылыққа апармайтынын қашан түсінеміз? Ал жемқорлық, көзбояушылық, жағымпаздық, сатқындық, жауапсыздық деген – ең үлкен жауымыз. Сондықтан күрес ымырасыз жүргізілуі тиіс. Қызмет бабын, туыстықты, сыбайластықты пайдаланып баюға жол бермеуге тиіспіз.

Парламент сот жүйесі тек заңға тәуелді болуы керек. Халық алдында ғана есеп беруге міндетті. Онсыз билікте өте қажетті тепе-теңдік сақталмайды.

Оппозиция мәселесіне келсек, әрине, шынайы оппозицияда жауапкершілігін түсінетін, халықтың сеніміне ие болған адамдар, партиялар болуы тиіс. Билік оларды жау көрмей, кемшілікті ашық айтып, соларды жоятын мемлекеттің дамуына тиімді тәсілдер ұсынатын, заңды бәсекелесі ретінде қабылдағаны абзал. Бүгінгі биліктегілер осы шартты ұстануы тиіс.

Бұл тұста бұқаралық ақпарат құралдарының жұмысында сөз бостандығы болуы шарт. Бүгінгі күні ол жоқ. Немеремнің: «Ата, «Хабар» айтқан Қазақстанда қашан тұрамыз?» деген анекдоты бұған дәлел. Жағымпазданып 1995 жылы бастаған өтіріктерін әлі жалғастырудан неге жалықпайды, Ал кемшілікті ашық көтерген ақпаратқа белсенділерге қарсы шара қолдануда. «Ақ бұқа туралы» ертегіден халық әбден шаршады, ығыр болды. Ақсақты тыңдай, өтірікті шындай жасаудан абырой таппаймыз! Осыны ұғыңдар. Оданда халық даналығына жүгініңдер. «Жаман айтпай, жақсы жоқ», «Ауыруын жасырған өледі», «Лучше горькая правда, чем сладкая ложь». Сананың ауруына шалдыққанымызды, оның әбден асқынғанын неге түсінбейміз. Одан жазылмасақ не боларымызды қалай ойламаймыз? Дерттен құтылатын бір ғана жол бар. Оларды мойындау, ашық айту, жазу. Одан кейін біліммен, табандылықпен міндетті түрде жою. Маскүнем ішімдікке тәуелді болғанын мойындамаса, жігерлік танытпаса одан ешқашан жазылмайды. Қоғам да солай. Бұл аксиома.

Шындықты бұрмалау, бір кісінің аузына қарап табыну, оны арсыздықпен мадақтау мықтап орын алды. Халық болып бұған мән бермедік, ата жауымызға айналған немқұрайлының шырмауында қалдық. Қарнымыздың тойғанына мәз болып, болашағымызды ойламадық. Оның неге әкелгені белгілі. Бұйырса немен бітетінін де көрерміз. Тек жақсылықпен бітсін. Олай болу үшін сылтау іздемей, ертеңге қалдырмай, демократия мен диктатураның талаптарын қатар пайдалануға бүгін КӨШУ керек! Басқа жол жоқ.

Көтерілген мәселелер қиялдың елесі, не айқайға шу қосатын, арам ниет емес. Әділ сын. Әрдайым ақиқатты айту, ұрпағымыздың алдындағы аталық парызымыз. Мұны түсінуге дана болудың қажеті жоқ.

Тағдырымызды қолға алайық, ағайын! Батыл және адал әрекет жасағанды ғана Алла қолдайды.

Өмірсерік КӨПЖАСАРОВ
ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫ

МАМАН МІНБЕРІ

ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІКТІ ҚОРҒАУ

Ғылымның алдыға басуы – ол жаңалықтардың ашылуы, өндірісте, өнерде, әртүрлі салаларда өнертабыстардың пайда болуымен жалғасады. Ал өнертабыстардың пайда болуымен ашылған жаңалықтарға меншік құқының туындайтыны сөзсіз. Осы тұрғыдан интелектуалдық (зияткерлік) меншік құқығын қорғау – өзекті мәселелердің бірі екені анық.

Зияткерлік меншік – зияткерлік шығармашылық қызметтің нәтижесі және оған теңестірілген заңды тұлғаларды, жеке және заңды тұлғалардың өнімдерін олармен орындалатын жұмыстар мен қызметтерді (фирмалық атаулар,тауарлық белгі, қызмет көрсету белгісі және т.б.) дараландыру құралдары. Зияткерлік меншіктің объектісі авторлық құқық пен өнеркәсіптік меншік болып табылады. Зияткерлік меншік нысандары келесі түрлерге бөлінеді: әдебиет, өнер туындылары мен ғылыми еңбектер, фонограммалар жасау, орындаушылық және радио бағдарламасын жүргізу, адам әс-әрекетінің барлық салалары бойынша өнертабыстар, ғылыми жаңалықтар, өнеркәсіп үлгілері, тауар белгілері, қызмет көрсету белгілері және коммерциялық атаулар мен белгілер.

Азаматтардың зияткерлік меншігін қорғау арқылы мемлекет олардың шығармашылық өрісінің дамуын, сол арқылы ел экономикасының дамуына қолайлы жағдай жасайды. Зияткерлік меншік құқығын қорғау мәселесі тек қана өзінің шығармашылық қызметінде объектілерімен ие болып жатқан азаматтарды алаңдатпайды, олармен бірге қызметі авторлардың және өнертапқыштардың құқықтарын қорғауына бағытталған мемлекеттік органдары да зияткерлік меншікті шеттетпейді, өйткені осы бағытқа арналған мемлекеттік органдардың жұмысы жалпы Республиканың халықаралық шарттарына қосылуына және халықаралық ұйымдарға, ассоциацияларға және зияткерлік меншікті қорғау одақтарына кіруіне қажет.

Әрбір кәсіпкер өз жұмысында зияткерлік меншік объектілерін қолданып, пайда, табыс табу мақсатында лицензиясыз өнімдерді пайдалану немесе меншік иесінің рұқсатынсыз жұмыс жасау заң алдында жауапкершілікке тартылатындығын білуі қажет.

Мемлекет тарапынан да зияткерлік меншік құқығы саласын дамытуға жоғары деңгейде көңіл бөлінуде. Соның бір айғағы еліміздің дүниежүзілік сауда ұйымына кіруі және дүниежүзілік қауымдастықтың талаптарына жауап беруі секілді маңызды мемлекеттік мақсаттарды жүзеге асыруда. Интеллектуалдық меншік болашақта мемлекет азаматтарының әл-ауқаттылығы деңгейін белгілейтін, құнды ресурстардың бірі болып қала бермек.

А. МҰХАМАДИЕВ,
Алматы облысы Әділет департаменті Зияткерлік меншік құқығы бөлімінің бас маманы.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

Әңгіме

Азап пен мазақ

ЕСКЕРТУ: Бұл шығармадағы кейбір оқиғалар мен кейіпкерлер автор қиялынан туған.

– Қарқ, қарқ, қарқ...Үлкен қарағаштың басына үрім-бұтағымен ұя салып алған қарғалар бүгін таң атпай қарқылдады. Қысы-жазы мекенін өзгертпейтін олар аса ұйымшыл. Бірі бастаса, екіншісі қоштай жөнеледі. Жан-жақтан жамырап, айналаны азан-қазан қылады. Бұл жолы да біразға дейін даурығып барып басылды. Қарғалардың қарқылы бәсеңсіген сәтте, ағаштың түбіне тақау орналасқан сұрқай үйдің ішінен іңгәлаған нәрестенің дауысы шықты. Қарғалардың қарқылдайтын жөні бар, дауыс тым зарлы еді. Біз төртеу едік. Өзбектің Nexia көлігін шықырлыртқанда, Мерседес, Бмв секілді неміс жүйріктерін шаң қаптыратын шопыр Тілеубек үйреншікті әдетіне салып, Боралдайдың тас жолымен бұрқыратып барады. Оның қасына жайғасқан телеоператор Ержан Жаңбырбай темекісін паровозша түтіндетіп отыр. Онсыз да экологиясы оңбай бүлінген Алматының аспанын былғай түсейін дегендей бұрқ-бұрқ еткізіп өршелене үрлейді. Зулаған көлікке қарсы соққан жел, ол түтінді артқы орындықтағы екеуге қарай айдайды. Ол екеудің бірі – мен, екіншісі – орыс редакциясының тілшісі Анар. Орысша жазғанмен, қазақша ойлайтын Анардың аузы тыным табар емес, түтінге тұншыққа да әртүрлі тақырыпқа бір шауып отыр. Түнде ұйқы қанбағандықтан Анардың алдына басымды салып мызғып алсам деген ниетпен қисайғанмын. Жақсы көңіл күйде жолды қысқартып бара жатқан үшеудің әңгімелеріне араласа алмай, тыңдап қана жатырмын. Бағытымыз – Жауғашты. Шамалған бекетінің бөлімшесі іспетті шағын ауыл. Шағын ауылдың басқа шаруашылығын қайдам, әйтеуір әлемге әйелдер түрмесімен әйгілі. Халықаралық балаларды қорғау күніне орай абақты басшылығы ашық есік күнін жариялаған. Астанадан жеткен тапсырма бойынша бүгінгі кешкі жаңалықтар шығарылымына репортаж әзірлеуім керек. Тілеубек көліктің тізгінін түрменің темір қақпасына келгенде бірақ тартты. Біз түсірілім жасап шыққанша, аяқты аспанға көтеріп тастап ұйықтайды сабазың... Көлік тоқтағанын сезсем де, Анардың тізесінен басымды алмаған күйі жатырмын. Саусақтарының ұшына жапсырып алған сүйіктей жасанды тырнағымен қолтығымнан қытықтап жібергенде бір-ақ түрегелдім. Анар айнасына қарап, опа далабын бетіне жағып отыр екен.

Анарбай, дедім өзім еркелетіп айтатын мәнерге салып. – Сыланып-сипаланбай-ақ қой, бұл еркектер түрмесі емес, – деп қалжыңымды шымшып алар әдетін білгендіктен, жалма-жан далаға атып шықтым. Ержан сыртта жүр. Езуіне темекісін қыстырған күйі камерасын түрмеге қарай бағыттап жатқанына қарағанда, ерте жарықта жалпы көрінісін түсіріп алмақ.

Абақтының алды адамға толы. Бейне бір, түрме емес темір жол вокзалы ма дерсің, бір-бір дорбасын арқалаған жұрт биік дуалды жағалай жосылып жүр. Бірінің анасы, бірінің баласы, енді бірінің құдай қосқан қосағы тағдырдың жазуымен осында жатыр. Сағынған көңілдің мауқын баспаққа барлығы ертелете жеткен көрінеді. Асай-мүсейімізді арқалап, керенау қозғалып біз де солай қарай беттедік.

«Жауғашты түрмесінің ресми атауы ЛА-155/ 4 әйелдерге арналған түзету мекемесі. Дәл қазір мұнда 1200-ден астам сотталушы болса, соның 20 шақтысы 18 жасқа толмаған бойжеткен. Сол 20 қыздың бірі – Бағым. 10 сыныпқа көшкен жылы ісіп болып түрмеге қамалыпты. Биыл 2 жылға аяқ басты, кәмілеттік жасқа толмағандарға арналған оқышаулау орталығында жазасын өтеп жатыр.»

«Осы тұсқа Бағымның синхронын қоямын. Екінші бөлікті бүгінгі мерекелік концертпен бастаймын» Тілеубектің Nexia-сы Алматыға қарай жүйткіп келеді, ал мен бейнесюжеттің мәтінін осылайша жадыма тоқып отырмын. Алдымен айтар сөздің барлығын ойға жинақтап алсаң жақсы, компьютер алдына барғанда іркілместен сатырлатып орын-орнына қоя саласың. Не жазарын білмеген журналист – жынын алдырған бақсы секілді, бір беттік дүниені бірнеше сағат езгілеп, қара терге түседі. Бүгін де баста жүйеленіп тұрған мәтінді тездетіп жазып, монтажды аяқтап, үйге ертерек қайтпаса болмайды. Мазам кетіп отыр. Сонымен бірге бағанағы Бағымның аянышты тағдыры да көңілге кірбің салды. Қасы көзі қап-қара, ақборықтай әдемі қыздың түрі де, есімі де өзгеше екен. Сұхбат алғанда байқадым, сөзі салмақты, оқыған-тоқығаны молдау көрінді. Өзі сезімтал екен.

– Бұл жақ сенің орның бе еді, не жазығың бар? – деген сауалды қалай қоярымды білмей, тыпыршып тұрғанда айтқызбай-ақ өзі ұқты емес пе?

– Айтарлықтай қылмысым жоқ еді, қолтығымнан сүйеп, сөзімді сөйлер ешкімім болмаған соң, осында келдім ғой, – деп жанарын төменге салып, күрсініп еді. Дауысы да әуезді, тәп-тәуір екен. Бүгінгі концертте орыс тілінде ана туралы ән орындағанда түрмеде отырған көксе қатындарға дейін танауларын қорс-қорс тартып, жылады емес пе. Осылайша әр нәрсені бір ойлап келе жатқанда «досым, әу, досым» – деген дауыс шықты. Ержан екен. Бағанадан бері Тілеубек екеуі көлік тақырыбында әлдене қызылкеңірдек болып талқылап келе жатқан, енді мені сөзге тартпақ. Шырпысын шырт еткізіп, темекісін тұтатып алды. Менен жауап күтпестен сұрағын қойды.

– Жаңа... ана жерде... сұхбат алған қызың кім?

– Кім болушы еді, менің классстасым ғой дейсің бе? Сотталушы да...

– Білем ғой, обал тегі... Сұлу екен өзі...

– Не, ғашық боп қалдың ба, Жаңбыр? – деп Тілеубек күректей алақанымен Ержанның санынан салып қалды.

– Жоок – деп Ержан даусын соза түсті бәлсініп. – Оны қайтем, түрмеде отырған қызға ғашық болып жынды дейсің бе?

– Не, сонда түрмедегілер адам емес пе? Анардың да іші пысып отырған болу керек, сөзге араласа кетті.

–Ал сен «бывший зэкке» күйеуге тиер ме едің? Ержан Анардың жанды жерінен шап беріп ұстай алды. Арасында Тілеубек бірдеме деп қыстырылысып жатыр, үшеуі тақырыптан ауытқып, түрме мен оның тұрғындары жайлы білімдерін жарыстырып кетті. Бір кезде олар алыстан орағытып келіп, әңгімені қайтадан бақытсыз Бағым қызға бұрған.

Кетік тісінен тілін жылтыңдатып алып, Ержанның бір сөйлесе тоқтамайтын әдеті. Сөзқарыс сұйыла бастаған кезде, құнжыңдап камерасын шұқылап отырған. Сөйтсек, Тілеубекке Бағымның түрін көрсетпек екен. Ақыры касетаны ары айналдырып, бері айналдырып жатып, тапты-ау... Біз қайтуға оқталып, сыртқа беттен бара жатқанда, Бағым бастаған бір топ жас сотталушы түрме басшылығының тапсырмасы бойынша қол бұлғап, қоштасу ишаратын жасаған еді. Әкі таспагеріміз сол сәтті түсіре қойыпты. Қолға түскен құралайдай болып, жаутаңдаған жанары аянышты еді. Сол бейнені көлікті жүргізіп бара жатып, көз қиығымен көріп үлгерген Тілеубек «түй әкең» – деп арғы жамбасына аунап түсті, тақтайдай тегіс жолда келе жатқан көлігі де тайғанаған тайлақтай бұлтаң ете қалды. Біз «өй, абайлаңыз...» айтып үлгермедік,ол әлденеге күйінгендей темір тұлпарын тебініп, газын гүжілдетіп басып-басып жіберді.

*Синхрон-телеарнада қолданылатын термин. Сұхбат беруші адамның сөзі.

Жаз кетіп, күз келген. Ал бұл кез – тілші атаулының тіршілігі қызар шақ. Жұмысқа ерте барып, кеш қайтамыз. Бір күні түсірілімнен оралып, орныма жайғаса бергенде байқадым, компьютерімнің алдында әлдекім хат қойып кетіпті. Сыртына менің аты-жөнім қаздай тізілген әдемі қаріптермен жазылыпты. Жалма-жан ашып, оқыдым. Сол екен. Содан келген. Бағымнан келген хат. Бірақ көп ештеңе жазбаған, амандық-саулық сұрасыпты да қойыпты. Астына түрменің мекен-жайы мен өзінің сотталушы нөмірі және аты-жөнін толық көрсетіпті. Шамасы жауап жазсын дегені болар. Сол күні жұмыстан соң, компьютерден терілген бір беттік хатты пошта жәшігіне апарып салып кеттім. Ертеңіне «Атамұра» баспасына барып, қазіргі заман әдебиеті сериясымен шыққан бір топ қазақ жазушысының кітабын алып, қоса жібердім. Оншақты күн аралатып Бағымнан жауап келді.

Түрмеден сәлем!

Сіз жіберген кітаптарды алып, төбем көкке жеткендей шаттанып қалдым. Өзімді жалғыз сезінуші едім, енді менің досым бар – кітап деген. Ол досты сіз маған сыйладыңыз. Қазір Тынымбай Нұрмағамбетов деген жазушының «Бөрібайдың тұмағын ит алып қашапты қыс» деген кітабын оқып жатырмын. Өте тартымды жазады екен. Оны оқыған сайын көңілім көтеріліп қалады, кей жерлерінде «мырс» етіп күліп жібергенімді байқамай қаламын.Сізге Алла жар болсын! Аға, сырласарға жан таппай торығып жүргенімде сіз кезіктіңіз. Өзім біріңші хат жолдағаныма қарап, жеңілтек екен деп ойламаңыз. Егер сіз құп көрсеңіз, сізге үнемі хат жазып, шер тарқатып тұрайын, ол хаттарға жауап бермей-ақ қойсаңыз да болады. Тек айтар ақылыңыз, қандай да бір дүниеге пікір-пайымыңыз болса қуана қабылдаймын.Сіз хатыңызда өзің туралы, отбасың жайлы білгім келеді деген едіңіз, соған жауап берейін. Түсінесіз бе, бұл тақырыпта сөйлеу маған тым ауыр. Мен жалғызбын. Сенесіз бе, мен жалғызбын. Менде бірге туған бауыр тұрмақ, әке мен шеше де жоқ. Үш жасымнан балалар үйінде өстім. Кімнен туғаным беймәлім, ал қайда туғанымды жақсы білемін. Өйткені менің туу туралы куәлігімде бәрі жазылған. 1990 жылы, мамыр айының 15-ші жұлдызында Алматы облысы, Қарасай ауданы, Шамалған ауылында дүниеге келіппін. Соған қарап бала күнімде барлығы «Президенттің жерлесі, Президенттің қызы» деп атайтын. Мен де оған кәдімгідей илансам керек, ол кісіні көгілдір экраннан көре қалсам, жүгіріп теледидардың қасына баратынмын. Аға мен арманшыл адаммын. Бәлкім бұған жетімдігім әсер еткен болар. Сабақ үстінде қиялыммен қалықтап, арманның аспанына ұшып кете баратынмын. Жиі түс көретінмін. Түсімде Нұрсұлтан Назарбаевпен талай мәрте жолықтым, тек өңімде жолығу жазбапты. Ол кісіге өзімнің сағынышымды айтып, әлденеше рет хат жаздым. Ол хаттар жетті ме, жетпеді ме белгісіз, біріне де жауап келген жоқ. Президент мені іздемеді. Теледидарға телміріп жүріп, балалар үйінде мен де бойжеттім. Сіз менің түрмеге қалай түскенімді ана жолы сұхбат алған кезде де сұрағын жоқсыз, маған жазған хатыңызда да ондай сөз жоқ. Шамасы мені аядыңыз, білемін. Бірақ ол сұрақ сіздің көкейіңіздің бір түкпірінде жасырын жатқанын да сеземін. Сол себепті сізге сұратпай-ақ өзім баяндап берсем деймін. Тек ол ұзақ әңгіме. Келесі хаттың еншісіне қалдырайын.

Аман болыңыз! Сәлеммен Бағым.

Түрмеден сәлем!!!

Барлығы қаңға біткен намысқойлықтан болды аға – деп бастапты Бағымның келесі хаты. Басымыз балалар үйінде қосылған бес қыз дос болатынбыз. Бесеуіміз бес ұлттың өкілі болсақ та, бір анадан туғандай, бірге тұрдық, бірге жүрдік. Жат қылық, жеңіл жүрістен бойымызды аулақ ұстадық.Сабақты да жақсы оқып, қоғамдық жұмыстардың бел ортасынан табылатынбыз. Бізде ағайын деген атымен жоқ, біз үшін достықтан ұлы дүние болмау керек, сабағымызды жақсы оқып, түбі адам боламыз, сол кезде де бір-бірімізден алшақтамауымыз керек деп талай мәрте анттастық та.Александр Дюманың ноярдары «бәріміз біріміз үшін, біріміз бәріміз үшін» – деген ұранды айтушы еді ғой, есіңізде ме? Бізде басымыз қосылса, сөйтіп жамырайтын едік. Осы ұйымшылдықтың арқасында балалар үйінде ешкімге алдырмадық. Басқа қыздар селтеңдеп, етегімен елді разы қылып жүргенде біз қырындап, қылжақтаған жігіттерден ешкімді маңайлатқан жоқпыз. Өзімізге ортақ жазылмаған заң бар еді, соған бағындық. Біз өзімізді «Бес жұлдыз» деп атайтынбыз. Бізді көре алмайтындар көп еді. Олар сыртымыздан «Бес қарға» деп келеке қылатын, оған пысқырып та қарамадық. Бізді күндейтін, қызғанатын. Адам баласының бойындағы ең жаман қасиет қайсы? – десе мен ойланбастан осы қызғанышты атар едім. Меніңше, дүниедегі жаманшылық атаулының барлығында осы бір сұмырай қылықтың үлкен үлесі бар. Мені де түрмеге әкеліп тыққан осы қызғаныш. Оныншы сыныпқа көшкен жылы, күзге салым балалар үйінде дәстүрлі «Күзгі бал» фестивалі өткен. Әдеттегідей, оқушылар арасында өнер жарысы ұйымдастырылды. Ән айтып, би билеуден алдыға жан салмай, біздің сынып бас жүлдені жеңіп алды. Ал «Бес жұлдыздың» бірі Зылиха бал ханшайымы атанған. Бұл жетістік, әлдекімдердің бұрыннан быксып жататын ішіне шоқ тастады, қызғанышын қызыл иті абалап шыға келді. Фестиваль аяқтала сала, кештетіп бесеуіміз мектептен жатахана қайтып келе жатқанбыз.Қарсы алдымыздан біреулердің қарауытқан сұлбасы көзге шалынды. Жеткен кезде таныдық, 11 сыныптың қыздары екен. Бізге сырттай тіс қайрап жүргендердің бірі осылар. Жүрегім су ете түсті, бір бәленің боларын сездім. Қолдан мықтап ұстаңдар, – деп ақырын сыбырлап, құрбыларыма ескерттім. Бір-бір шылымды саусақтарына қыстырып алып, ауыздарынан көк түтінмен қоса ақ ит кіріп, көк ит шығып жатқан олар тура жол ортасында тұр еді. Бір қаптальн ала, өте берейміз сол едi, шетте келе жатқан Зылиханың «мама» – деген жан дауысы шықты. Не болғанын бажайлап үлгермедік, Зылиха бетін басып отыра кетті. – «Зуля» деп ышқына айқайлап құрбыма жетіп барғанымды, оның бетінен жып-жылы қан шапшып маған шашырағанын, әлдекімдердің тапырақтап жүгірген аяқ дыбысын естідім, қалғаны шым-шытырық. Бір есімді жинағанда барлығымыз жедел-жәрдем көлігімен Зылиханы ауруханаға апара жатқан едік. Қаскөйлер бетін тіліп кетіпті. Зылиха тірі жанға жамандық ойламайтын өте таза қыз. Ауруханаға жеткенше шырқырап, жылап барды.Сол түні барлығымыз ауруханаға түнедік. Аға, сіз мына өмірде әділеттілік бар деп ойлайсыз ба? Менімше, жоқ секілді. Жалған өмірден шындық іздеп шырқырағанымыз ақымақтық болып көрінеді. Зылихаға жасалған қастық кезінде біз осыған көз жеткіздік. Болған жайтты полиция келіп, тергеп-тексергенмен қылмыскерді таба алмады. Таба алмады емес, тапты. Тек балалар үйінің басшылары жабулы қазан жабулы күйінде қалсын деп, кінәлілердің

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

жазалануына мүдделі болмады. Қайтара арыздандбақ болған бізге басу айтып, болар іс болды, бояуы сіңдіге салды. Бір айдан соң Зылиха ауруханадан шықты. Байғұс қызды әуелгіде танымай қалдық. Өзі де ашаң жүзді еді, тіпті сылынып түсіпті. Шүмектей боп солған бетінде бармақ көлеміндей тыртық қалған. Самайынан басталып мұрнының үстіне дейін көлденеңдей тартылған сызық, тағдырдың салған таңбасындай сонадайдан көзге шалынады. Зылиханың беті жазылғанмен жүрегіндегі жара жазылмады. Өз-өзінен қорланып, сабаққа баруды тоқтатты. Ұзақты күнге бөлмесінде қамалып, жылайды да отырады.Ол жылаған сайын төртеуміз төрт бұрышқа барып оған естіртпей еңкілдейміз. Кек алудың жолын ойластырдық. Әйтпесек болмайтын секілді. Зылиха өзіне-өзі қол жұмсап жібере ме деп қауіптендік. Кек алып, көңілін аулау керек, қалайда. Әлгінде қызғаныш туралы айттым ғой, сол сұмырай қызғанышпен аталас арсыздық деген жексұрын барын білесіз. Біздің мектептегі 11 сыныптың қыздары қызғаншақ қана емес, арсыз да екен. Полицияның құрығынан оңай құтылған соң, бізден келіп кешірім сұраудың орнына, қайта тайраңдады. Олардың ішіндегі серкесі Наташа деген орыс қыз болатын. Кітапханадан шығып жатаханаға кіріп бара жатқанмын. Олар екінші қабаттың балконында темекі шегіп тұр екен. Әдейілеп лақтырған темекі тұқылы басымнан асып, алдыма түсті. Ой кешіре ғой, мен қоқыс тастайтын шелек екен деп қалдым деп, – тырқылдап күлген сайқалданып. Мұндай басынуға төзгенше өлген артық, қаным басыма шапшыды. Екінші қабатқа жүгіріп шыққаным, ұзын тұра Наташаны кеңірдектен алғаным еміс-еміс есімде. Екеуміз жұлысып, жағаласқан күйі балконнан құладық. Менің шынтағым сүріліп, тізем жарақаттанғаны болмаса сүйегім дін аман, ал Наташаның жамбасы сынып, миы шайқалыпты. Бұл жолы мектеп басшылығы тапа-тал түсте болған төбелесті жасырып-жаба алмады. Әрі Наташа сұм кешірім бермей қасарысып отырып алды. Іс сотқа түсіп, бақандай бес жылды арқалап кете бардым.Менің бар құлмыскерлік тарихым – осы. Тағдыр мені әу бастан еркелетпеп еді. Балалар үйін көрдім, енді түрменің дастарханынан дәм татып отырмын. Бірақ мойымаймын. Сізден өтінерім, мені мүсіркеп, аямаңызшы! Қолыңыздан келсе қайраңыз! Аман болыңыз! Сәлеммен Бағым!

Бағымның бұл хатына не деп жауап жазарымды білмедім. Басу айтып, көңілін жұбатуды қайсар қыз қажетсініп тұрған жоқ. Сол кезде Дүниежүзі қазақтары қауымдастығына қарасты «Атажұрт» баспасынан «Қылмыс» романы жарыққа шыққан сатылып жатқан. Қытай түрмесінде қырық жыл отырған Қажығұмар Шабданұлының алты томдығын жаңадан оқып бітірген бетім еді. «Қолыңыздан келсе қайраңыз» – деп еді ғой, оның намысын жанитын қайрақ осы болар деп, алты томды түгелдей тізіп, оған қоса өзім сүйіп тыңдайтын жыр-термелердің оншақтысын дискіге жазып, поштамен жөнелттім. Мен жіберген кітаптарды оқимын деп қолы тимей кетті ме, әлде басқалай себеп болды ма? Бағымнан екі айға дейін хабар болмады. Бұған не болды деп, кәдімгідей алаңдап жүргенімде, төртінші хат қолыма тиді.

Түрмеден сәлем!

Аға, соңғы күндері ұйқым келмей жүр. Кеш жатып, ерте оянамын.Күннің көзі ешқашан көрінбейтін темір торлы терезеден болмашы жарық сығалап, таң атқанын хабарлап тұр. Мен ыңылдап, ән айта бастадым – «Алдай-ау, алдай, алдай-оууу, Дүние түбі балдай-ауу». Аға сіз жіберген дискідегі өлеңдердің ішінде осы бір терме ерекше ұнайды. Жаныма жақын. Әрбір айтқан сайын, алқымыма өксік тығылып, көзіме жас келеді. Құдды осы өлеңді ақын маған арнап шығарғандай әсер етеді.

– «Арманым алда бұлыңғыр,
Орманым ол да сылыңғыр.
Жапырақтарын жанымның-ай,
Білдірмей біреу жұлып жүр.
Өмірдің өгей пендесі,
Өлеңнің шертпе қылын бір
Өзіңді өзің жылындыр...» – деп келетін тұсына жеткенде шыдай алмай, көз жасына ерік беріп қоятыным бар. Айтпақшы біздің түрменің клубынан ескі домбыра тауып алдым. Талай жылдан бері кісінің қолы тимей, шаң басып тұрған соның қазіргі қожасы – мен. Менен басқа домбыра үйренейін деген адам жоқ. Қолым босаған сәтте,клубқа барып дыңғырлатып отырамын. Кәдімгідей сергіп қаламын. Жаңа жыл қарсаңында бізде тағы да ашық есік күні өтеді. Келіңізші, концерт болады. Мен жаңағы термені орындасам деймін.Сізге ептеп ренжіп қалдым. (бұртиып, өкпелеп тұрған смайл суретін қолмен салыпты) Ешбір әннің авторы мен атын жазбапсыз ғой, өзім сұрастырып жүріп әрең тауып алдым. Есенқұл Жақыпбек деген ақын екен ғой сөз иесі, орындайтын әнші – Ақан Әбдуәлі. Қазір уақытымның көбін клубта өткізіп жүрмін. Жуан қарын бастық концертке қатысатын сотталушының барлығын жұмыстан босатып, алаңсыз дайындалуға жағдай жасады. Соның арқасында сіз жіберген өлеңдерді түгел жаттап алдым. «Жуан қарыны кім?» – деп отырған шығарсыз, біздің түрменің бастығы ғой. Жүргенде май бөксесі былтыңдап, қарыны жүкті әйелдің ішіндегі салаң-салаң ете берген соң түрмедегілер сырттай, сөйтіп атайды. Сүйкімсіздеу адам. Өңменнен өтердей тесірейген қызыл көзінен қорқамын соның... Гу-гу әңгімеге қарағанда, нәпсіқұмардың нақ өзі. Байқаймын мені де торуылдап жүр. Алғаш таныстқанымызда қызыл көрген құзғындай іш-жей қараған.Оның көкейіндегіні көмейінің бүлкілінен аңғарып, бетімді бермей мен жүрмін. Алдырмаспын, аға, алаңдамаңыз. Әрнәрсені жазып, мылжыңдап кеттім-ау, аға. Осымен хатымды аяқтайын. Жаңа жылдық мерекемізге келіңіз, күтемін сізді. Сәлеммен Бағым!*

Жауғашты түрмесіндегі жаңажылдық мерекеге баспасөз хабарламасы мен шақыру қағазы келгенмен, бара алмадым. Телеарнаның Астанадағы бас ғимаратында ресейлік мамандар аймақ тілшілеріне семинар-тренинг өткізетін болды. Қас қылғанда бір айға іссапармен сонда кеттім. Қайтып келгенімде жұмыс үстелімнің тартпасында Бағымның бесінші хаты жатты.

Түрмеден сәлем!!!

Аға, аман-есенсіз бе?! Біздің жаңажылдық мерекеміз керемет өтті. Мен Есенқұл ағаның термесін орындағанда, сотталушылар сілтідей тынып тыңдады. Әрине, сіз болмағанға кәдімгідей көңілім қоңылтақсып қалғаны рас. Мерекелік шараға қатысқан әріптесіңізден естідім, Астанаға кетіпсіз. Аткөлігіңіз аман ба? Астананы тек теледидардан көргенмін. Осыдан бостандыққа шықсам, бір барып, алаңсыз қыдырсам арманым болмас еді. Ол күнде алыс емес, екі жылым бітті. Енді үш жыл шыдасам, Алла қаласа, мен де азаттық аламын. Аға! Азаттық деген сөз мен үшін ең қастерлі ұғым екенін жақсы білесіз. Сым темірмен қоршалған сұр ғимарат бір-біріне жылы шырай танытпайтын сұрланған адамдар менің азаттығымды ұрлап алды. Жастығымның жарқылдаған ең бір аяулы кезеңі осында өтіп жатыр. Сол өкінішті... Дегенмен мойымаймын. Туа салып тағдыр деген қатал ұстаның көрігінде шыңдалғаннан болар, мен төзімдімін, аға. Бұл күннің де өтеріне сенемін. Болашақтан үмітім зор. Тек жүрегім әлдененден секем алады... «Түрмеде отырған» деген қара таңбадан қалай құтыламын? Сол бір жаманат өмір бойы бетке шіркеу, аяққа оралғы бола ма, – деп уайымдаймын. Бірақ уайымның тұңғиық көлдей тереңге тарта беретін қайырсыздығын жақсы білесіз. Сондықтан да түрмедегі көңілсіз күннің өзін көңілді өткізуге тырысып, дәлбасалап жүрмін. Біздің түрменің ішінде шағын балалар бақшасы бар. Кейде осы мекеннен жаныма жай табамын. Абақтыда қайдағы балабақша деп отырған шығарсыз. Бастапқыда бұған мен де таңғалғанмын. Сөйтсем, емшектегі баласымен сотталатындар болады екен немесе түрмеде жүріп босанатын әйелдер көп. Солардың ұл-қыздары осында тәрбиеленеді. Білесіз бе? Маған кейде осы балабақша таныс секілді көрінеді. Есік алдында өскен үлкен қарағаш. Оның әрбір бұтағын қоныс қылып, айналасына саңғырығын шашып тұрған қарғаларына дейін көзіме жылы ұшырайды. Бір жерден көрген секілдімін, әлде түсімде көрген жерім бе, білмеймін. Ойлай-ойлай басым қатты. Біз көмелеттік жасқа толмаған сотталушылар осы балабақшада кезекшілік атқарамыз. Жиырма қыз кезекпен барып, балалардың ыдыс-аяғын тазалап, кір-қоңын жуып, бала күтушісіне болысамыз. Бала күтуші жергілікті қазақ, Әмина деген кісі. Жүзінен нұры төгілген әзиз жан. Мен оны жақсы көремін. Ол кісі де мені қызындай еркелетеді. Кезекшілікке барған күндері екеуіміз құрбыларша сырласамыз. Ол кісі менің анам секілді. Мен баланы жақсы көремін. Келешекте тұрмыс құрсам, көпбалалы ана болғым келеді. Бала деген періштедей таза ғой. Көңілімді кір басқан сәтте балалармен барып ойнасам, кәдімгідей тазаланып қаламын. Менің қазір төрт құрбыннан бөлек екі жақын адамым бар. Бірі Әмина апай, бірі СІЗ. Мен ол кісіден аналық махаббатты сезінсем, сізден ағалық жылуды байқаймын. Аман болыңыз! Сәлеммен Бағым!

Бұл хаттан кейін Бағыммен арадағы байланыс екі айдай үзіліп қалды. Мен де жауап жазбадым, ол жақтан да хабар болмады. Тек сегізінші наурыз Халықаралық әйелдер мерекесіне орай Жауғашты түрмесі тағы да ашық есік күнін өткізеді деген хабарлама келіпті. Басшылықтың қайта-қайта көрсете беремізбе деген қарсылығына көнбей, Ержанды ертіп тартып отырдым.

Біз барғанда сотталушылардың барлығы сапта тұр екен. Бағым көп қарғаның ішіндегі аққудай болып, бірінші қатардан орын алыпты. Шашын қиып тастапты. Бірақ сонда да көркін жоғалтпаған. Сотталушыларға туған-туыстарымен кездесуге рұхсат берілгенде, сонадайдан жүгіріп келіп мойныма асыла кетті. Құдды ағасына еркелеген қарындас секілді. Бізбен бірге барған өзге газет-журнал, телеарна журналистерінің көздері бақырайып маған қарап қалған. Барлығы мен жаққа иек қағып қойып, Ержанннан әлдененi жыбырлап сұрап жатыр. Олардың нені қазбалап жатқаны белгілі, Бағым екеуміз көптен тасалана бердік. Біз кетер-кеткенше бірге болдық. Армансыз сырласып, шер тарқаттық. Айтпақшы, сол күні «Жуан қарынмен» танысудың сәті түсті. Бөлмесіне барып, сұхбат алып, бір сағаттай әңгімелестік. Тура Бағым суреттегендей адам екен. Ұлтын айырып болмайсың... Журналистер деп бізге жалпақтап, жағдайымызды жасап бөйек қаққанмен, ұр да жық мінезі түр-әлпетінен байқалып тұрды. Жауғаштыға былтыр ғана бастық болып тағайындалғанмен, бұған дейін де бір рет келген жері. – Әйелдерді жақсы көретін болдыңыз ғой, – деген қағытпа-қалжыңыма, қапелімде не дерін білмей қалды. Ұялған тек тұрмастың керімен қарқылдап күліп, жуып-шайғансыды. – Үйреншікті жерім, – деп құтылды. Кетерімде Бағым туралы айттым. Қарындасым еді, көз қырын салып жүрсеңіз деген өтініш жасадым. Жуанқарынды бөлмесіне іздеп барып, сұхбат алуымның да басты себебі сол болатын. – Жарайды, жарайды, уайымдамаңыз, – деп жалпақ қақты. Бірақ оның барлығы шығарып салма жауап екені анық еді. Содан кейін-ақ Жауғашты түрмесіндегі түрлі мерекелік шараларға біздің телеарна тілшілері шақырылмайтын болды. Бұл әлгі кездесудің берген жемісі еді. Мамыр айының ортасы болатын. Біріне бастап, тоғызыншы мамыр жеңіс күніне дейін жалғасатын іркес-тіркес мереке-думандар аяқталып, күнделікті тірлік өз ырғағына қайта түскен шақ. Бағымнан хат келіпті. Шиыршық атып отырып жазғаны алғашқы сөзінен ақ байқалып тұр. «Мен туған жеріме келіппін», деп басталған хатты, аяғына дейін оқып шыққанша қара терге түстім.

Түрмеден сәлем!!!

Аға! Мен туған жеріме келіппін. Өмірде адам иланғысыз дүниелер көп болады екен. Сізге айтып едім ғой, маған түрмедегі балабақша бұрыннан таныс, көрген жерім секілді деп. Өкініштісі мен бұл жерді көріп қана қоймай, үш жасыма дейін осында өскен екенмін. Осы жерде туыппын. Мына қарындасыңыз жарық дүниеге келе салып, темір торға қамалған бейбақ болып шықты. Мен бүгін өзімнің үш жастағы суретімді және анамның суретін көрдім, сенесіз бе?! Мен дәл қазір жылап отырмын. Мен адам танимын аға, жуан қарынды жексұрын деп едім ғой, ол шынымен де жексұрын болып шықты. Ең сұмдығы сол жексұрын менің әкем екен. Не дейін, сол менің әкем екен. Құдайдың маған берген ең ауыр жазасы осы деп білемін, менің бойымда талай әйелді қан жақсатқан көззаптың қаны ағып жатыр. Мен өмірге азап көру үшін келгенмін деп ойлайтынмын, сөйтсем оным бекер екен. Мен өмірге мазақ болу үшін келгенімді сезініп отырмын. Өзімнің басымдағы трагедияны айтып сізді де әуре-сарсаңға салғанымды түсінемін. Бірақ осындайда тағдыр иесі барын біреу болмаса біреу білу керек, сондықтан қолыма қалам алып сізге соңғы хатымды жазып отырмын. Барлығын басынан баяндайын сізге. Осы аптадағы балабақша кезекшілігін тағатсыздана тостым. Әмина апай әдеттегідей, балаларға ботқа пісіріп жатыр екен. Бір-бір кереуетте пысылдап ұйықтап жатқан бейкүнә сәбилерді оятып алмайын деп, аяғымның ұшымен басып, асханаға өте бергенде байқадым, тоңазытқыштың үстінде бір құшақ гүл мен торт тұр екен. Қасында құттықтау хаты тігінен қойылыпты. Бұл кімге болды екен деген әуестікпен көз қиығымды сала бергенім сол еді, ту сыртымнан әлдекім құшақтай алды. Есім шығып кетті. Сөйтсем Әмина апайым екен. Бетімнен сүйіп жатыр. Сонда ғана бүгін туған күнім екені есіме түсті. Мектепте жүргенде құрбыларымның елеп-ескергені болмаса, бұл өмірде бөтен біреуден сыйлық алып көрмеппін. Шын қуандым. Өмірімнің он сегізінші көктемін осылайша Әмина апай екеуміз балалармен бірге улап-шулап атап өттік. Әмина апай сол күні өзі туралы көп әңгімелер айтты. Отбасылық альбомын ала келіпті, бала-шағасы мен жұмыс барысында түскен фотоларын көрсетті. Мен өзімді осы суреттердің ішінен тауып алдым. Аға! Сенесіз бе? Альбомды парақтап отырып, Әмина апай, мынау менің қырық жастағы кезім деп бір суретті көрсетті. Екі-үш жастар шамасындағы бір қыз баланы құшақтап отыр екен. Астында Әмина мен Бағым, Жауғашты 1993 жыл деген жазу бар. Мен: «Апай сіздің қызыңыздың есімі де Бағым ба, неге айтпағансыз» – деп айқай салыппын қуанышты үнмен. – Жоқ, осы балабақшада туған қыз болатын. Кейіннен Семейдегі балалар үйіне өткізіп жіберді, – деді. Мынау сол қызды шығарып салар кезде түскен суретім. Байқұс бала еліктің лағындай сүп-сүйкімді еді, қайда жүр екен қазір, – деп басқа суреттерге қарай ойыспаққа ыңғайланып, альбомның келесі бетін парақтады. «Семейдегі балалар үйі» дегенде мен селк ете қалдым, өйткені мен де сол жерде өсіп едім. Жалма-жан апайдың қолынан альбомды жұлып алып, жынды адамша парақтарды сапырылыстырып әлгі бетті іздеп жатырмын. Менің оқыс қылығыма таңданған Әмина апай ештеңе түсінбей дал. Бір кезде атып тұрып өзімнің жатағыма жүгірдім. Кимі салатын қобдишамның түбіндегі суреттерді ақтарып жатып, бала күнімде түскен екі-үш суретімді жұмарлай ұстаған күйі қайта балабақшаға қарай безектедім. Аяғым жерге тиер емес. Келсем Әмина апай сол орнынан қозғалмай отыр екен. Альбомның бағанағы беті ашық тұр. Қолыма тағы бір екі фотоны ұстап алыпты, дереу екі суретті салыстырдым. Нақ өзі. Әмина апаймен түскен сурет пен балалар үйіне барғандағы алғашқы суреттің уақыт аралығы шамалас, киімдері ғана басқа. Екі суреттегі қыз – бір адам. Бетімді басып өкіре төсекке құладым. Сілем қатқанша жыладым, басымды көтергенде барып, ол кісі құшағына қысты. Құлынымдап отырып болған жайтты баяндады. Әлгінде қолына ұстап отырған суреттегі, менің анам екен аға. Мені балалар үйіне өткізгеннен кейін түрмеде бес жыл отырыпты байқұс шешем. Кейіннен бостандыққа шыққан. Әмина апайдың айтуынша бір мекемеің есепшісі болған екен, бастықтары ірі көлемде ақша жеп, ақыры бастығымен қоса ол да сотталған.

– Мені неге балалар үйіне өткізді? Неге туыстарыма жібермеді? – деп жан алқымнан алғанымда естіген жауабым тіпті сорақы.

– Ол сені тастағысы келмеді, – деді Әмина апай. – Бірақ күйеуінен қорықты. Екі ұлым, жақсы жерде қызмет істейтін жолдасым бар деп отыратын. Түрмеде жүріп, біреуден туып алғанымды кешірмес деп қорықты. – Неге? – дедім булығып, сондағы естігенім жоғарыдағыдай. Анам маған түрмеде жүріп жүкті болыпты.Ал әкем Жуан қарын екен. Әмина апайдың айтуынша ана зәлім, сымбатты келіншекті торға түсіру үшін барлық айла-шарғыны жасапты.Түрменің бұзық қатындарына көкала қойдай қылып сабатып, қорқытып-үркітіп, бопсалап күн көрсетпепті. Ақыры дегеніне жеткен.

Аға! Ана жолы сіз маған «Қылмыс» деген алты томдық роман жібердіңіз ғой. Алғашқы үш томын енді бітірдім. Сол шығармада, бас кейіпкер Бигабыл: «Менің өмірге келуімнің өзі қылмыс» – деуші еді ғой. Сол секілді менің де өмірге келуім қылмыс екен. Менің әкем мен шешем біреу-біреу-қылмыс деген. Олардың екеуі де қылмыскер! Аға! Қош болыңыз! Бұл соңғы хатым... Сәлеммен Бағым! (жылап тұрған смайл суретін салыпты)

Бұл хатты маған таңертең әкеліп беріп еді. Бірден не істерімді білмей дағдарып қалдым. Түрме деген музей емес, жабық мекеме. Баса-көктеп кіре алмайсың. Не істеу керек?Прокуратураға хабарласып болған жайтты айттым. Олар: «арыз жазыңыз, көреміз, тексереміз» – деп сиырқұймышақтатты. Мұның жуық маңда шешілетін шаруа еместігін білген соң, құлыққа бастым. – «Жауғаштыдағы сотталған әйелдер бос уақытында немен айналысады» деген тақырыпта репортаж түсіруге рұхсат беріңіздер деп Әділет министрлігіне хат жолдадым. Ол хаттың артынан оншақты адамға қоңырау шалындым, таныс-тамырды салдық. Бірақ ешбірінің әлі келмеді. Еститін жауабымыз біреу – қазір түрмеде бір айлық карантин жарияланған, барыс-келіс шектелген. Ақыры әупірімдеп жүріп екінші айдың ортасында ғана қарғыс атқан мекенге кіруге рұхсат алдық. Таңазаммен өзбектің Nexia-сына мінгесіп жолға шықтық. Бұл жолы да баяғы төртеуміз. Бар әңгімені естіген үшеуі менен бетер, шиқылып отыр. Бағым тірі болса, бүкіл БАҚ-ты шулатып, суырып алып шығамыз деп Анар тіпті белсеніп алған. Бірақ амал нешік бәрінен кешігіппіз. Бағым да, жуан қарын бастық та жоқ. Әркімнен бір сыр тартқанымызбен, ешкім ештеңе айтпайды, сөзге сараң. Бар білгеніміз, жуан қарын бір ай бұрын жүрегі тоқтап қайтыс болған-мыс. Орнына жаңадан бастық келген. Біз барған күні ол да облыс орталығына жиналысқа кетіпті. Өтірік түсірілім жасағансып, Бағым туралы ақпарат іздеп сандалып жүргенде бала күтуші есіме сап ете түскені бар емес пе?! Дереу балабақшаны таспаға түсірсек деген ниет таныттық. Ешкім қарсы болмады. Қасымызға қосақтап берген түрме қызметкерінің көзін ала бере, Әмина апайды оңашалап алып кеттім. Бағымның соңғы хатын көрсетіп, қайда екенін сұрадым. Ол кісі жауап берудің орнына, үн-түнсіз бұрылып кетіп қалды. Бір айналып келіп, бір сөмке кітапты (Бағымға өзім жіберген кітаптар) қолыма ұстатып жатып, тілімдей қағазды саусағыма қыстырып кетті. Бүктеуін жазып жіберіп, қарасам, «Ол әлді, ананы да өлтірді. Екеуін бір төсекте қызыл-ала қан болып жатқан жерінен тауып алдық..» – деген екі-ақ ауыз сөз жазыпты. Негізі мұндай қаралы хабарға дайын едім. Көңіл босаса да, көзден жас шығармауға тырыстым. Ине жұтқан тазыдай үшеуміз де ілбіп басып қақпаға беттедік. Өмірді темір тордың ішінде бастап, тап сол жерде аяқтаған бейшара қызға қорған бола алмағанымыа қапалымын. Мені қолтықтап алған Анардың «пыс-пыс» етіп танауын тартқыштағанына қарағанда, жылап келеді. Қарағаштың тұсынан өте бергенде, осы қапастағы небір сұмдыққа куәгер қара қарғалар қарқылдай жөнелді.

– «Қарқ, қарқ, қарқ»...

Темір тордың арғы жағындағы балабақшадан әлдебір нәрестенің шырқыраған даусы естілді. Қарғалар қайтадан өршеленіп шулай бастады. Туа сала түрменің ауасын жұтқан адамзат баласын тап бір табалап, мазақтап жатқандай қарқылдады.

Есболат АЙДАБОСЫН

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ИНФОРМАЦИОННОЕ СООБЩЕНИЕ

ЕНПФ

КАКИЕ УСЛУГИ ЕНПФ МОЖНО ПОЛУЧИТЬ БЕЗ УДОСТОВЕРЕНИЯ ЛИЧНОСТИ?

ЕНПФ расширяет линейку цифровых услуг, оказываемых вкладчикам (получателям). На сегодняшний день отдельные пенсионные улуги можно получить в ЕНПФ без предъявления удостоверения личности. Для этого достаточно иметь цифровую (электронную) версию удостоверения личности в мобильном приложении eGovMobile.

С электронной версией удостоверения личности гражданина Республики Казахстан при личном обращении в подразделения ЕНПФ можно:

получить выписку с индивидуального пенсионного счета;

внести изменения и (или) дополнения в реквизиты;

изменить (определить) способ информирования о состоянии пенсионных накоплений.

Теперь к вышеназванным услугам добавилась возможность осуществления **перевода пенсионных накоплений в страховую организацию** с использованием электронной версии удостоверения личности.

Напомним, что при личном обращении в подразделения ЕНПФ для осуществления перевода пенсионных накоплений из ЕНПФ в страховую организацию необходимы следующие документы:

1) копия документа, удостоверяющего личность вкладчика (получателя), и его оригинал либо электронный документ из сервиса цифровых документов для обозрения;

2) оригинал договора пенсионного аннуитета/оригинал дополнительного соглашения к действующему договору пенсионного аннуитета, заключенного вкладчиком (получателем) со страховой организацией;

3) заявление о переводе пенсионных накоплений по форме, утвержденной внутренним документом ЕНПФ.

Отметим, что воспользоваться цифровой (электронной) версией удостоверения личности возможно при личном обращении непосредственно в подразделения ЕНПФ.

В случае, если у обратившегося лица документ, удостоверяющий личность, является недействительным, то в мобильном приложении eGovMobile электронная версия документа будет отсутствовать.

РЕАЛЬНАЯ ДОХОДНОСТЬ ПЕНСИОННЫХ АКТИВОВ С НАЧАЛА ДЕЙСТВИЯ НАКОПИТЕЛЬНОЙ ПЕНСИОННОЙ СИСТЕМЫ СОСТАВИЛА 130,46 %

Сумма пенсионных накоплений вкладчиков Единого накопительного пенсионного фонда на 1 февраля 2022 года составляет 13,1 триллионов тенге. Как известно, данная сумма включает в себя пенсионные взносы и инвестиционный доход.

Несмотря на нестабильность на финансовых рынках, связанных в том числе с политической ситуацией в январе как в Казахстане, так и за рубежом, чистый инвестиционный доход за первый месяц 2022 года показал положительную динамику и достиг 10,6 млрд тенге.

Важно подчеркнуть, что пенсионные накопления – это долгосрочные инвестиции и анализировать размер инвестиционного дохода целесообразно за период не менее одного года. Краткосрочные данные (еженедельные, ежемесячные и т.д.) – не являются показательными, т.к. зависят от постоянных текущих изменений рыночной конъюнктуры.

Например, сумма чистого инвестиционного дохода за весь прошлый 2021 год, распределенного на ИПС вкладчиков (получателей), составила порядка 1,4 трлн тенге, что превысило сумму поступивших за год взносов (1,3 трлн тенге). Доходность по пенсионным активам ЕНПФ в прошлом 2021 году под управлением Национального банка Казахстана с начала года составила 11,13% (что выше доходности по срочным банковским депозитам), при инфляции в 8,4%.

При этом в целом инвестиционный доход, обеспеченный Национальным банком с момента объединения всех пенсионных активов в ЕНПФ (2014 год), на 1 февраля 2022 года составил 6,05 трлн тенге, а это 36,7% от всех пенсионных накоплений казахстанцев. Инвестиционная доходность со дня основания накопительной пенсионной системы (1998 год) на 1 февраля 2022 года с нарастающим итогом составила 681,75% при инфляция за весь период 551,29%. Таким образом, реальная доходность пенсионных активов за период с начала действия накопительной пенсионной системы до 1 февраля 2022 года составила 130,46 %.

Напомним, Управляющие пенсионными активами (Национальный Банк Республики Казахстан и управляющие инвестиционным портфелем (УИП)) с целью получения инвестиционного дохода размещают пенсионные активы в Казахстане и за рубежом в разные финансовые инструменты в различных секторах экономики, в разных валютах. Такая диверсификация обеспечивает сохранность и устойчивую доходность пенсионных сбережений. Инвестиционный доход складывается из доходов в виде вознаграждения по ценным бумагам (вкладам и другим операциям), доходов в виде рыночной и валютной переоценки финансовых инструментов, доходов по активам, находящимся во внешнем управлении и т.д.

Доход от рыночной и валютной переоценки может быть как положительным, так и отрицательным в отдельно взятом периоде. Поэтому в результате инвестиционной деятельности вследствие волатильности курсов иностранных валют и изменения рыночной стоимости финансовых инструментов размер начисленного инвестиционного дохода может варьироваться.

В целом, в соответствии с Законом о пенсионном обеспечении РК, государство обеспечивает гарантию сохранности пенсионных накоплений с учетом инфляции на момент получения права на пенсионные выплаты. Данная норма, аналогов которой нет нигде в мире, способствует сохранности накоплений вкладчиков от инфляции. При переводе пенсионных накоплений в управление УИП гарантия государства заменяется гарантией управляющей компании по обеспечению минимального уровня доходности пенсионных активов.

Вся система инвестиционного управления и учета пенсионных активов является прозрачной: каждый вкладчик имеет возможность видеть свой инвестиционный доход в личном кабинете на сайте enpf.kz или в мобильном приложении в режиме 24/7. Отметим, что переоценка пенсионных активов производится еженедельно и в последний день каждого месяца.

Информация по инвестиционному управлению пенсионными активами ЕНПФ и о финансовых инструментах, в которые размещены пенсионные активы ЕНПФ, публикуется на официальном сайте ЕНПФ (www.enpf.kz) в разделе «Показатели/Инвестиционная деятельность».

КАК БУДУТ ОСУЩЕСТВЛЯТЬСЯ ЕДИНОВРЕМЕННЫЕ ПЕНСИОННЫЕ ВЫПЛАТЫ С 1 АПРЕЛЯ 2022 ГОДА

С 1 апреля текущего года вступают в силу пороги минимальной достаточности пенсионных накоплений (ПМД), рассчитанные на 2022 год. Ранее во исполнение поручения Президента К-Ж. Токаева постановлением Правительства Республики Казахстан от 13 декабря 2021 года № 875 срок действия ПМД, рассчитанных на 2021 год, был продлен до 1 апреля 2022 года.

Для реализации права на использование части пенсионных накоплений вкладчику (получателю) необходимо проверить свои пенсионные накопления и убедиться в наличии суммы пенсионных накоплений, доступной для изъятия в целях улучшения жилищных условий и (или) оплаты лечения. Сделать это можно в личном кабинете на сайте и (или) в мобильном приложении ЕНПФ или электронного правительства.

Далее, приняв решение об использовании части пенсионных накоплений, следует заблаговременно подать заявление на единовременную пенсионную выплату посредством интернет-ресурса банка-уполномоченного оператора. На сегодняшний день уполномоченными операторами, принимающими заявления на единовременные пенсионные выплаты на улучшение жилищных условий, являются АО «Жилищный строительный сберегательный банк «Отбасы банк», АО «Народный банк Казахстана», АО «Altyn Bank», АО «Банк ЦентрКредит» и АО «Банк Фридом Финанс Казахстан», на лечение - АО «Жилищный строительный сберегательный банк «Отбасы банк». Уполномоченный оператор в течение 2 рабочих дней после рассмотрения заявления на единовременную пенсионную выплату направляет в ЕНПФ электронное уведомление. Со стороны ЕНПФ сумма, доступная для изъятия, проверяется с учетом ПМД на день поступления электронного уведомления от уполномоченного оператора. ЕНПФ в течение пяти рабочих дней со дня поступления электронного уведомления переводит уполномоченному оператору сумму единовременной пенсионной выплаты получателя.

Обращаем внимание, что поскольку ПМД на 2022 год начинают действовать с 1 апреля 2022 года, ЕНПФ будет производить единовременные пенсионные выплаты согласно величинам ПМД, рассчитанным на 2021 год, по заявлениям, поступившим в ЕНПФ от уполномоченных операторов по 31 марта 2022 года, включительно.

Законом Республики Казахстан «О пенсионном обеспечении в Республике Казахстан» определено, что ПМД - минимальный размер пенсионных накоплений, сформированных за счет обязательных пенсионных взносов и (или) обязательных профессиональных пенсионных взносов, определенный в соответствии с методикой, утвержденной Правительством Республики Казахстан. Методика определения ПМД утверждена постановлением Правительства Республики Казахстан от 2 октября 2013 года № 1042 (с изменениями и дополнениями от 6 января 2021 года).

Согласно Методике величины ПМД рассчитываются ежегодно для каждого возраста и учитывают повышение (индексацию) будущих пенсионных выплат и пенсионных взносов. При этом используются такие социальные показатели как минимальная заработная плата, минимальная пенсия, минимальный размер базовой пенсионной выплаты, которые ежегодно индексируются в соответствии с Законом Республики Казахстан «О республиканском бюджете».

Информация о величинах ПМД размещена на сайте ЕНПФ по ссылке https://www.enpf.kz/ru/services/withdrawal/withdrawal-check.php

"WORLDSKIILS 2021

БЫЛА НАСТРОЕНА НА ПОБЕДУ

ЗНАЧИМЫМ СОБЫТИЕМ В МОЕЙ ЖИЗНИ СТАЛО УЧАСТИЕ В РЕСПУБЛИКАНСКОМ ЧЕМПИОНАТЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО МАСТЕРСТВА "WORLDSKIILS 2021".

Я очень волновалась перед этим конкурсом, так как мне выпала честь представлять нашу Алматинскую область на Национальном чемпионате по компетенции «Отель-ресепшеонист».

Скажу честно: я изначально была настроена на победу, что, в конечном счёте, так и вышло. Думаю, что настрой и желание победить в различных видах соревнований и конкурсах играют немаловажную роль в достижении конечного результата.

Я понимала, что результат моего участия во многом будет зависеть от моей подготовки, поэтому пришлось продемонстрировать то, чему я обучалась в колледже, а также изучить большое количество дополнительного материала. Очень помогла стажировка на базе гостиниц нашего города и г.Талдыкоргана. Именно благодаря стажировке на непосредственном рабочем месте, на ресепшен, я легко справилась с заданиями по работе с клиентами, по решению предлагаемых нестандартных ситуаций, возникающих в гостинице у ресепшеониста.

«WorldSkiils 2021» принёс мне не только золотую медаль, но и вселил в меня уверенность в завтрашнем дне. Несомненно, он стал поворотным звеном к дальнейшему освоению моей специальности. Я поняла, что нельзя останавливаться на достигнутом, а надо идти вперёд и с оптимизмом смотреть в будущее!

Движение «WorldSkiils» действительно дает возможности для нас, молодых специалистов, показать свой профессионализм, способствует профессиональной адаптации и стремлению к профессиональному росту.

Хочу выразить искреннюю благодарность моему мастеру и наставнику Падалкиной А.В., которая, не считаясь со временем, вкладывает в меня все свои знания и свой профессионализм. Болеет душой за каждый мой промах и радуется каждому моему достижению.

Сейчас, начиная подготовку к Международному чемпионату, я понимаю, как много предстоит сделать, сколько всего нужно освоить.

Представлять Казахстан на Международном чемпионате профессионального мастерства в Шанхае это не только большая честь для меня, но, в первую очередь, это осознание ответственности, возлагаемой на меня и мой колледж, коллектив которого прилагает максимум усилий, чтобы каждый выпускник достигал профессиональных высот.

Юлия ЧУПРИНА,
студентка
3 курса Текелийского
профессионального
колледжа

Бейсенбі - Четверг, 7 сәуір

ҚАЗАҚСТАН

06.05 Д/ф «Дала өркениеті»
06.25, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00 AQPARAT
07.00 «TANSHOLPAN»
10.10, 18.00 Т/х «Гүлдер құпиясы»
12.00, 21.30 Т/х «Ауыл мұғалімі»
13.10, 17.15 «Қызық екен»
13.50 «Теледәрігер»
15.15 Д/ф «Беймәлім дерек»
15.35 «Ауылдастар»
16.10 Т/х «Шабдалы 18»
20.35 «Ashyq alan»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 Бағдарлама «1001 Түн»
00.35 «Көңіл толқыны»
00.50 Футбол «Айнтрахт» -«Барселона»

ХАБАР

05.00, 16.00 Discovery: Сквозь червоточину с М. Фрименом
07.00 «Таңғы хабар»
10.00, 18.00 Мегахит
12.00 Т/х «Бәсеке 2»
13.00 Т/х «Бөлелер»
15.00 «Большая неделя»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 Тікелей эфирде «Негізінде»
20.35 «Үкімет»
21.00 Итоги дня
21.30 Премьера «По сути»
21.35 Т/х «Бекзат»
22.30 Тұсаукесер «Түнгі хабар»
00.00 «Менің тағдырым» драма

АСТАНА

06.00 Т/х «Белгісіз жан»
07.00 М/с «Маша и медведь»
09.00, 21.55 Т/х «Қарындасым, қарлығашым»
11.20, 03.10 Т/х «Ұлым»
12.20 «Сарай жауһары»
13.30 «Айтарым бар» ток-шоу
14.30, 03.50 Т/х «Шыңғысхан»
15.30, 05.30 Т/х «Келіндер»
17.00 Т/х «100 Махаббат»
17.35 Т/х «Кішкентай келін»
18.30 Т/х «Ене»
20.00, 04.35 ASTANA TIMES
21.00 Т/х «Қара ниет»
23.50 «Сарай жауһары»
01.15 Т/х «Сүлеймен сұлтан»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Жить здорово!»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан!»
08.00 «Доброе утро, Казахстан!»
09.00 «На самом деле»
10.00 «Пусть говорят»
11.10 «Мосгаз». «Катран»
12.10 Сериал «Контакт»
14.00 Новости
14.15 Жаңалықтар
14.30 QOSLIKE
18.30 «Басты жаңалықтар»
19.00 «KOREMIZ» ның тұсаукесері
20.00 Главные новости
20.40 Сериал «Невский»
00.10 «Мосгаз». «Катран»
01.10 «Охота на Изюбря»
02.00 Новости
02.15 Жаңалықтар
02.30 «Паутина»
03.15 Басты жаңалықтар
03.45 «Тамаша City»

КТК

07.05 Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Аманат»
09.50 «Қарапайым ханшайым» шоу
10.50 «OZAT ОТБАСЫ»
11.50 Новости
12.30 «В плену у прошлого»
14.20 «Волк» детектив
16.30 «Одиночка»
18.30 Т/х «Тоғжан»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «OZAT ОТБАСЫ»
21.00 Вечерние новости
21.40 «В плену у прошлого»
23.35 «Волк» детектив
01.20 «Отречение»
02.50 Т/х «Аманат»
03.50-04.20 «Кешкі жаңалықтар»

ЖЕТІСУ

07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
10.35 Экономика жаңалықтары
10.45 Мәдениет жаңалықтары
10.50 Инфо-блок
11.00 «Бүгін»
11.30 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
12.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
12.15 «Спорт-тайм»
12.30 Жаңалықтар
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 Новости
13.30 «Талқы» /тікелей эфир/
14.25 Инфо-блок
14.30 Новости
14.50 Мәдениет жаңалықтары
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.30 Жаңалықтар
16.00 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
17.00 Жаңалық
17.20 Экономика жаңалықтары
17.30 Жаңалықтар
18.00 Новости
18.20 Мәдениет жаңалықтары
18.25 «Спорт-тайм»
18.30 «Шашу»/тікелей эфир/
19.15 Новости
19.30 «Сегодня» /прямой эфир
20.00 «Елге қызмет»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.05 Экономика жаңалықтары
21.15 Мәдениет жаңалықтары
21.20 «Спорт-тайм»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
22.35 Д/ф «Голливуд жұлдыздары»
23.00 «Талқы»

31 КАНАЛ

05.58 ҚР Әнұраны
06.30, 03.30 Әзіл студио
07.00, 05.00 Ризамын
07.30 Информбюро
09.00, 14.30 «Маша и медведь»
10.30 31 әзіл
11.00, 01.30 Сериал «Ханшайым»
12.00 Сериал «Тайная любовь»
13.30 М/с «Тимон и Пумба»
14.50 Худ/ф «Рэмбо: Первая кровь-2»
17.00 Т/с «СеняФедя» (повтор)
18.30 Т/с «СеняФедя»
20.00 Информбюро
21.00 Честно говоря
21.10 Сериал «Ұшқан Ұя»
22.05 Худ/ф «Рэмбо: Первая кровь-3»
00.10 Сериал «Анупама»
02.10 Сериал «БАЗАРБАЕВТАР»
04.30 What s upp?

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 «Қуырдақ»
07.00 «Жайдарман»
08.00, 14.20 «Серт пен Сезім»
09.00, 17.30 Сериал «Женский доктор»
10.00, 16.20, 00.10 Сериал «Гадалка»
10.30, 19.30 «Незакрытая мишень»
12.30 «Q-Елі»
13.20, 23.10 «Бастық боламын»
15.20 Т/х «Көзайым»
18.30, 00.50 «Aibat»
19.00 «Студия 7»
21.30 Т/х «СӘКЕ-2»
22.30 Т/х «Қадам»
01.25 «Студия 7»
01.50 «ОЯН, QAZAQSTAN»
02.30 «Тамаша 7 км»
03.30 Т/х «Япырай»
04.00 «Айна-online»

Жұма - Пятница, 8 сәуір

ҚАЗАҚСТАН

06.05 Д/ф «Дала өркениеті»
06.25, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 00.30 «Ақпарат»
07.00 «Таңшолпан»
10.10, 18.00 Т/х «Гүлдер құпиясы»
12.00, 21.30 «Ауыл мұғалімі»
13.10, 17.15 «Қызық екен»
13.50, 01.05 «Теледәрігер»
15.15 «Шаңырақ»
15.35, 01.55 «Ауылдастар»
16.10 Т/х «Шабдалы 18»
20.35 «Жедел желі»
22.30 Т/х «Жат Мекен»
23.30 «Әндер мен жылдар»
00.00 «Парасат майданы»

ХАБАР

05.00 «Discovery:Сквозь червоточину с Морганом Фрименом»
07.00 «Таңғы хабар»
10.00, 18.00 Мегахит.
12.00 «Бәсеке-2»
13.00 «Бөлелер»
15.00 «Бүгін»
20.00 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Негізінде»
20.35 «Үкімет»
21.00 Итоги дня
21.30 Премьера! «По сути»
21.35 Т/с «Бекзат»
22.30 «Түнгі хабар»
00.00 Т/х «Менің тағдырым»

АСТАНА

06.00 Т/х «Белгісіз жан»
07.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.30, 22.00 «Қарындасым, қарлығашым»
11.20 Т/х «Ұлым»
12.20, 23.50 «Сарай жауһары»
13.30 «Айтарым бар»
14.30, 03.50 «Шыңғысхан»
15.30 «Жайдарман»
17.00 «100% махаббат»
17.35 «Кішкентай келін»
18.30 Т/х «Ене»
20.00, 04.35 «Астана таймс»
21.00 «Қара ниет»
01.15 «Сүлейман сұлтан»
05.30 «Келіндер»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Жить здорово»
07.00 «Қайырлы таң, Қазақстан»
08.00 «Доброе утро, Казахстан»
09.00 «На самом деле»
10.00 «Пусть говорят»
11.10 Т/с «Мосгаз». «Катран»
12.00 Д/ф «Контакт»
14.00 «Новости»
14.15 «Жаңалықтар»
14.30 «Крослайк»
18.30, 03.15 Басты жаңалықтар
19.00 «Көреміз»
20.00 «Главные новости»
20.40 «Полечудес»
21.55 «Подозрение»
01.10 «Мужское/женское»
02.00 Новости
02.15 Жаңалықтар
02.30 «П@утина»
03.45 «Тамаша сити»

КТК

07.05 Кешкі жаңалықтар
07.30 «Аманат» Т/х
09.50 «Қарапайым-ханшайым»,
10.50 «Ozat отбасы», ток-шоу
11.50 Новости
12.30 «В плену у прошлого»,
14.20 Х/ф «Волк»
16.30 Х/ф «Одиночка»
18.30 Т/х «Тоғжан»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «Дау-дамайсыз»
20.35, 03.40 «Ktkweb»
21.00 Вечерние новости
21.40 Спецрепортаж
22.00 «Алмазный эндшпиль»
01.10 «Одиночка»
02.40 «Аманат»
04.00 04.30 кешкі жаңалықтар

ЖЕТІСУ

07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық» /тікелей эфир
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Құйынды мекен» Т/хсы
10.35 Экономика жаңалықтары
10.45 Мәдениет жаңалықтары
11.00 «Сегодня»
11.30 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
12.00 Жаңалықтар /тікелей эфир/
12.15 «Спорт-тайм»
12.30 Жаңалықтар
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 Новости
13.30 «Талқы» /тікелей эфир/
14.30 Новости
14.50 Мәдениет жаңалықтары
15.00 Жаңалықтар /тікелей эфир
15.20 «Спорт-тайм»
15.30 Жаңалықтар
16.00 Новости
16.45 «Спорт-тайм»
17.00 Жаңалық
17.20 Экономика жаңалықтары
17.30 Жаңалықтар
18.00 Новости
18.20 Мәдениет жаңалықтары
18.25 «Спорт-тайм»
18.30 «Шашу»/тікелей эфир/
19.15 Новости
19.30 «Бүгін» /тікелей эфир
20.00 «Зейнеп апаның әңгімелері»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.05 Экономика жаңалықтары
21.15 Мәдениет жаңалықтары
21.20 «Спорт-тайм»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Құйынды мекен» Т/хсы
22.35 Д/ф «Голливуд жұлдыздары»
23.00 «Талқы»

31 КАНАЛ

06.00 03.10 Әзіл студио
07.00, 05.00 Ризамын
07.30 Информбюро
08.30 МультТ/с «Три кота»
09.00,14.30 «Маша и медведь»
10.30 «31 әзіл»
11.00, 01.00 Т/с «ХАНШАЙЫМ»
12.00 Т/с «ТАЙНАЯ любовь»
13.30 Тимон и Пумба»
14.50 Худ. фильм «РЭМБО 3»
17.00 «СЕНЯ ФЕДЯ» (повтор)
18.30 ТелеТ/с «СЕНЯ ФЕДЯ»
20.00 Информбюро (рус., каз.)
21.00 Т/с «ҰШҚАН ҰЯ»
21.55 КИНО, «ГУДБАЙ, МОЙ БАЙ»
23,45 Т/с «АНУПАМА»
01.40 Т/с «БАЗАРБАЕВТАР»
04.30 What's up?

7 КАНАЛ

06.00, 05.00 Қуырдақ
07.00 Jaidarman
08.00, 14.20 Т/х «СЕРТ ПЕН СЕЗІМ»
09.00, 17.30 Т/с»ЖЕНСКИЙ ДОКТОР»
10.00, 16.20, 00.10 Т/с «ГАДАЛКА»
10.30, 19.30 Т/с»НЕЗАКРЫТАЯ МИШЕНЬ»
12.30 Скетчком «Q-ЕЛ!»
13.20, 23.10 Т/х «БАСТЫҚ БОЛАМЫН»
15.20 Т/х «КӨЗАЙЫМ»
18.30, 00.50 «Aibat»
19.00, 01.25 «Студия 7»
21.30 Телехикая «СӘКЕ-2»
22.30 Т/х «ҚАДАМ»
01.50 «ОЯН QAZAQSTAN» Music
02.30 «Тамаша 7 км»
03.30 Т/х «ЯПЫРАЙ»
04.00 «Айна-online»

Сенбі - Суббота, 9 сәуір

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Дала өркениет»
06.30 APPARAT
07.05 Күй-керуен
07.40 «Дәуір даналары».
08.40 01,30 «Әйел әлемі»
09.15, 00,50 «Зиннар»
10.00, 18.00 «Гүлдер құпиясы»
12.00 «Qazaqstan дауысы». Балалар
13.50 «Шаншар» әзіл-сықақ кеш
15.50 «ДАЛА ДАУЫСЫ»,
17.35 Директ фильм
20.00 Ткелей трансляция
23.00 Т/х «Жат мекен»
00.00 «Көңілашар»
02.05 «Ауылдастар»

ХАБАР

05.00,16.00 Discovery Сквозь червоточину с Морганом Фрименом
07.30 Т/с «ЖІБЕК»
08.45 «Өзін-өзі тану»
09.00 «XX ғасыр көшбасшысы
10.00 «Tangy fresh»
10.30 Әсем әуен
11.00 Кино
12.30 Т/х «ТРАКТОРШЫНЫҢ МАХАББАТЫ»
18,00 Хит жазамыз
19.15 «Маска» 2 маусым
21,00 Ақпарат арнасы «7 күн» сараптамалық
22.00 Прямой эфир! Отдел журналистских расследований Ближе к делу.
23.30 Концерт

АСТАНА

06.00 «БЕЛГІСІЗ ЖАН»
07.00 Мультфильм «Маша медведь
09.00, 21.55 «ҚАРЫНДАСЫМ, ҚАРЛЫҒАШЫМ»
11.20, 03.25 «ҰЛЫМ»
12.20 «Шыңғысхан»
17.00 «100% МАХАББАТ»
20.00. 04.10 «Астана кеші көңілді
21.00 «ҚАРА НИЕТ»
23.40 Худ, фильм «ВА-БАНК»
01.40 «Сүлеймен Сұлтан»
04.55 «Үздік әзілдер»

ЕВРАЗИЯ

06.00, 03.10 «Той БАЗАР»
07.40, 04.40 «Той ЗАКАЗ»
08.10 «П@утина+»
09.00 Худ. фивел *72 МЕТРА»
11.15 Т/с «ПОДОЗРЕНИЕ»
14.35 Т/с «НЕСЛУЧАЙНЫЕ ВСТРЕЧИ»
18.00 «Айна»
19.00 Т/с « О ЧЕМ ОНА МОЛЧИТ»
22.50 Худ. Фильм «Чужая жизнь»
00.20 Худ. фильм «МАТЧ»
02.25 «П@утина+»

КТК

07.05 «Еркіндік құны»
07.306 03.20 Көңілді отбасы
08.50 KTKweb
09.20 НОВОСТИ
10.00 СМЕЯТЬСЯ РАЗРЕШАЕТСЯ
12.00 «АЛМАЗНЫЙ эндшпиль», детективная
17.00 АЛДАРАСПАН»
20.00 «AQ MAMA»
21.00 БОЛЬШИЕ НОВОСТИ
22.00 «ВТОРОЕ ДЫХАНИЕ»,
01.30 «ОДИНОЧКА»,
04.00-04.30 «МЕРЕКЕЛІК КОНЦЕРТ»

ЖЕТІСУ

07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
07.30 «Таңжарық»
8.50 «Спорт-тайм»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 «Құйынды мекен» телехикаясы
10.35 Экономика жаңалықтары
10.45 Мәдениет жаңалықтары
11.00 «Бүгін»
11.30 «Зейнеп апаның әңгімелері»
12.00 Д/ф «Мәдени байлықтар»
12.15 «Спорт-тайм»
12.30 Мәдениет жаңалықтары
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 «Әсем әуен»
13.30 «Земля Изобилия» ертегісі
14.30 Д/ф «Голливуд жұлдыздары»
15.00 «Жаңашыр»
15.20 «Спорт-тайм»
15.30 Мәдениет жаңалықтары
15.45 Инфо-блок
16.00 «ШАШУ»
16.45 «Спорт-тайм»
17.00 Жаңалық
17.30 Жаңалықтар
17.45 Инфо-блок
18.00 Новости
18.25 «Спорт-тайм»
18.30 «Зерде»
19.15 Новости
19.30 «Безбен»
20.30 Қорытынды жаңалықтар
21.00 «Сильные духом»
21.30 Итоговые новости
22.00 «Сделано в Казахстане»
22.40 «Әсем әуен»
23.00 «Қайырымды ханшайым» ертегісі

31 КАНАЛ

06.00, 02.30 Әзіл студио
07.00 «Тәтті шоу»
08.00, 01.30 «Тамаша live»
07.30, 04.00 «Whats up?»
09.00 «Күліп алл»
09.30 «Готовим с Адель»
10.00 М/с «Ералаш
10.30 Тимон и Пумба»
11.00 «Bizdin show (повтор)
13.00 КИНО. «ГУДБАЙ, МОЙ БАЙ»
15.00 Мультфильм Иван Царевич и Серый волк-3
16.40 «ДОСПЕХИ БОГА»
18.40 «ДОСПЕХИ БОГА-2»
20.50 «ПОСЛЕДНИЕ РЫЦАРИ»
23.00 Концерт «Алдараспан
02.00 What's up?
03.00 Әзілдер күнделігі
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.10 «Куырдак»
06.30 «Гу-гулет»
07.00 Телехикав «япырай»
27.30 Құтты қонақ
08.00 Jaidarman
09.00 Худ. фильм «ИГРА ЭНДЕРА»
11.00 Т/с «ДЕТИ ВЕТРА»
13.00 Концерт
17.30, 02.00 Т/х
19.30 Сәке-2
21.00 Шоу «Маска»
00.00 «ОТЧАЯННЫЙ ХОД»
03.30 Скетчком «Q-ЕЛІ»

Жексенбі - Воскресенье, 10 сәуір

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Дала өркениеті» д/ф
06.25 «Күміс көмей»
07.25 «Талпын»
08.00, 02.10 AQSAYYT»
08.25 Мерекелік концерт
10.00, 18.00 «Гүлдер құпиясы»
12.00 «Кәсіпқой бокс»
13.15 «Патшаның саяхаты»
14.25 «Қошқар мен Серке»
15.00 Н.Абдуллиннің концерті
16.50 «Күй-керуен»
17.25 «Әйел әлемі»
20.00, 00.30 «Апта»
20.50 «Жүзден жүйрік»
22.30 Т/х «Жат мекен»
23.30 «Көңілашар»

ХАБАР

05.00, 16.00 «Discovery: Сквозь червоточину»
07.30 ТелеТ/с
08.45 «Самопознание»
09.00, 23.30 Концерт
11.00 Кино
12.30 Т/х «Тракторшының махаббаты»
14.00 «Маска»
18.00 Мехахит
20.00 «Хит жазамыз»
21.00 «7 күн»
22.00 «Большая неделя»

АСТАНА

06.00 «Белгісіз жан»
07.00 М/ф «Маша и Медведь»
09.20, 21.55 «Қарындасым, қарлығашым»
11.20, 04.10 Т/х «Ұлым»
12.20 Т/х «Әйгерім»
14.50 «Алдараспан»
18.00 «SarapTimes»
18.50Х/ф «Ва-банк»
21.00 «Қара ниет»
23.40 К/ф «Жаралы сезім»
02.40 Т/х «Сүлейман Сұлтан»
05.00 «Үздік әзілдер»

ЕВРАЗИЯ

06.00, 0315 «Той базар»
07.50, 02.30 «П@ytina+»
08.45 «Воскресные беседы»
09.00 «Чужая жизнь»
10.20 Т/с «О чем она молчит»
14.10 Т/с «Моя новая жизнь»
17.30 «Добрый вечер Казахстан!»
18.30 «Лучше всех»
20.00 «Грани»
21.00 «Немая»
00.20 «Точ-в-точь»

КТК

07.05, 04.00 «Мерекелк концерт»
07.30, 17.00, 02.40 «Ән мен әнші»
09.30 «Юморина»
11.40 Мелодрама «Второе дыхание»
15.30, 01.30 «Бірбеткей ғашықтар»
20.00 «Ақ мама» реалити-шоу
21.00 «Портрет недели»
22.00 Мелодрама «Суасшедшая любовь»
23.50 «Одиночка»

ЖЕТІСУ

07.05 Инфо-блок
07.10 «Әсем әуен»
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Д/ф «Әйгілі режиссер»
10.30 «Единый народ»
11.00 «Безбен»
11.50 Инфо-блок
12.00 М/ф «Джеки Чан»
12.40 Д/ф «Әлем ғажайыптары»
13.00 «Әсем әуен»
13.30 «Зерде»
14.15 «Сделано в Казахстане»
14.45 «Әсем әуен»
15.00 «Дәрігер кеңесі»
15.45 Д/ф «Мәдени байлықтар»
16.00 «Әсем әуен»
18.00 Д/ф «Голливуд жұлдыздары»
18.30 «Олжа»
19.00 «Әсем әуен»
19.30 «ЭКО-рейд»
20.00 «Зейнеп апаның әңгімелері»
20.30 Апта /қаз/
21.30 Апта /рус/
22.20 «Өмір дастан»

31 КАНАЛ

06.00, 02.00 Әзіл студио
07.00, 01.00 «Тамаша live»
07.30 «Күліп ал»
09.00 «Телебинго»
09.25 «Готовим с Адель»
09.55 «Ералаш»
10.20 М/ф «Иван Царевич и Серый волк-3»
12.00 Х/ф «Доспехи Бога»
14.00 Х/ф «Доспехи Бога-2»
16.30 Х/ф «Последние рыцари»
19.00 Х/ф «Честный вор»
21.00 «Біздің шоу»
23.00 Кино «Обитель зла-4: жизнь после смерти»
03.00 «Әзілдер күнделігі»
04.00 What`s up?
05.00 Ризамын

7 КАНАЛ

06.00, 05.10 «Қуырдақ»
06.30 «Гу-гулет»
07.00 Т/х «Япырай»
07.30 «Құтты қонақ»
08.00, 02.30 «Jaidarman»
10.00 «Орел и решка»
12.00 Шоу «Маска»
15.00, 04.00 «Q-елі»
16.00 Т/х «Қадам»
19.30 16.00 Т/х «Сәке-2»
21.00 Т/с «Маменькин сынок»
00.45 Х/ф «Отчаянный ход»

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

БЖЗК ЗЕЙНЕТАҚЫ ҚОРЫ ПЕНСИОННЫЙ ФОНД

2022 жылдың 1 сәуірінен бастап біржолғы зейнетақы төлемдері қалай жүзеге асырылады?

Ағымдағы жылдың 1 сәуірінен бастап 2022 жылға есептелген зейнетақы жинақтарының ең төменгі жеткіліктілік шегі (ТЖШ) күшіне енеді. Бұған дейін Президент Қасымжомарт Тоқаевтың тапсырмасын орындау үшін Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 13 желтоқсандағы №875 қаулысымен 2021 жылға есептелген ТЖШ қолдану мерзімі 2022 жылдың 1 сәуіріне дейін ұзартылды.

Зейнетақы жинақтарының бір бөлігін пайдалану құқығын іске асыру үшін салымшы (алушы) тұрғын үй жағдайын жақсарту және (немесе) емделуге ақы төлеу мақсатында алуғақолжетімді зейнетақы жинақтарыныңбар-жоғына көз жеткізуі тиіс. Мұны enpf.kz сайты немесе БЖЗҚ мобильді қосымшасындағы жеке кабинетте, сондай-ақ, egov порталы мен мобильді қосымшасында көруге болады.

Оданәрісалымшызейнетақыжинақтарыныңбірбөлігін пайдалану туралы шешім қабылдаған жағдайда, уәкілетті операторлардың интернет-ресурсы арқылыалдын ала өтініш бергені жөн. Бүгінде тұрғын үй жағдайын жақсартуға арналған біржолғы зейнетақы төлемдеріне өтініштер қабылдайтын уәкілетті операторлар:«Отбасы банк» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ, «Қазақстан Халық банкі» АҚ, «Altyn Bank» АҚ, «Банк ЦентрКредит» АҚ және «Банк Фридом Финанс Қазақстан» АҚ, емделуге «Отбасы банк» тұрғын үй құрылыс жинақ банкі» АҚ болып табылады. Уәкілетті оператор біржолғы зейнетақы төлемін алу туралы өтінішті қарағаннан кейін 2 жұмыс күні ішінде БЖЗҚ-ға электрондық хабарлама жібереді. БЖЗҚ тарапынан алуға қолжетімді қаражат уәкілетті оператордан электрондық хабарлама келіп түскен күнгіТЖШ ескеріле отырып тексеріледі. БЖЗҚ электрондық хабарлама келіп түскен күннен бастап бес жұмыс күні ішінде уәкілетті операторға алушының арнайы шотына біржолғы зейнетақы төлемін аударады.

Назар аударатын жәйт, 2022 жылға арналған ТЖШ 2022 жылдың 1 сәуірінен бастап күшіне енетіндіктен, БЖЗҚ уәкілетті операторлардан БЖЗҚ-ға 2022 жылдың 31 наурызына(қоса алғанда)дейін келіп түскен өтініштер бойынша 2021 жылға есептелген ТЖШ шамаларына сәйкес біржолғы зейнетақы төлемдерін жүргізетін болады.

ҚР «Қазақстан Республикасында зейнетақымен қамсыздандыру туралы» Заңында ТЖШ– Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен әдістемеге сәйкес айқындалған міндетті зейнетақы жарналары және (немесе) міндетті кәсіптік зейнетақы жарналары есебінен қалыптастырылған зейнетақы жинақтарының ең төменгі мөлшері деп айқындалған. ТЖШ айқындау әдістемесі Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 2 қазандағы №1042 қаулысымен (2021 жылғы 6 қаңтардағы өзгерістері мен толықтыруларымен) бекітілген.

Әдістемеге сәйкес, ТЖШ мөлшері жыл сайын әр жас үшін есептеледі және болашақ зейнетақы төлемдері мен зейнетақы жарналарының өсуін (индекстелуін) ескереді. Бұл ретте ҚР «Республикалық бюджет туралы» Заңына сәйкес жыл сайын индекстелетін ең төменгі жалақы, ең төменгі зейнетақы, базалық зейнетақы төлемінің ең төменгі мөлшері сияқты әлеуметтік көрсеткіштер пайдаланылады.

ТЖШшамалары туралы ақпарат БЖЗҚ сайтында келесі сілтеме бойынша жарияланғанhttps://www.enpf.kz/kz/services/withdrawal/withdrawal-check.php

АҚПАРАТТЫҚ ХАБАРЛАМА

БЖЗҚ-НЫҢ ҚАНДАЙ ҚЫЗМЕТТЕРІН ЖЕКЕ КУӘЛІКСІЗ АЛУҒА БОЛАДЫ?

БЖЗҚ салымшыларға (алушыларға) көрсетілетін цифрлық қызметтер желісін кеңейтуде. Бүгінде жеке зейнетақы жинақтарын БЖЗҚ-дан жеке куәліксіз алуға болады. Ол үшін eGovMobile мобильді қосымшасында жеке куәліктің цифрлық (электрондық) нұсқасы болса жеткілікті.

Қазақстан Республикасы азаматының жеке куәлігінің электрондық нұсқасымен БЖЗҚ бөлімшелеріне жеке өзі келгенде төмендегі қызметтерді алуға болады:

жеке зейнетақы шотынан үзінді көшірме алу;

деректемелерге өзгерістер және (немесе) толықтырулар енгізу;

зейнетақы жинақтарының жай-күйі туралы хабарлау тәсілін өзгерту (айқындау).

Енді жеке куәліктің электрондық нұсқасының көмегімен алынатын жоғарыда аталған қызмет түрлеріне зейнетақы жинақтарын сақтандыру ұйымына аударуды жүзеге асыру мүмкіндігі қосылды.

Естеріңізге сала кетейік, БЖЗҚ бөлімшелеріне жеке өтініш білдірген кезде БЖЗҚ-дан сақтандыру ұйымына зейнетақы жинақтарын аудару үшін мынадай құжаттар қажет:

1) салымшының (алушының) жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі және оның түпнұсқасы, не шолу үшін цифрлық құжаттар қызметінен электрондық құжат;;

2) зейнетақы аннуитеті шартының түпнұсқасы/салымшы (алушы) сақтандыру ұйымымен жасасқан қолданыстағы зейнетақы аннуитеті шартына қосымша келісімнің түпнұсқасы;

3) БЖЗҚ-ның ішкі құжатымен бекітілген нысан бойынша зейнетақы жинақтарын аудару туралы өтініш.

Жеке куәліктің цифрлық (электрондық) нұсқасын БЖЗҚ бөлімшелеріне салымшы тікелей өзі келгенде пайдалануға болатынын атап өтеміз.

Егер жүгінген тұлғада жеке басын куәландыратын құжат жарамсыз болып табылса, онда eGovMobile мобильді қосымшасында да құжаттың электрондық нұсқасы болмайды.

ЖИНАҚТАУШЫ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖҮЙЕСІ ЖҰМЫС ІСТЕГЕННЕН БЕРІ ЗЕЙНЕТАҚЫ АКТИВТЕРІНІҢ НАҚТЫ ТАБЫСТЫЛЫҒЫ 130,46 % ҚҰРАДЫ

Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры салымшыларының зейнетақы жинақтарының сомасы 2022 жылдың 1 ақпанындағы жағдай бойынша 13,1 триллион теңге болды. Бұл қаражат зейнетақы жарналары мен инвестициялық табысты қамтитыны белгілі.

Қаржы нарықтарындағы, оның ішінде Қазақстандағы және шетелдегі қаңтар айындағы саяси жағдайғабайланысты тұрақсыздыққа қарамастан, 2022 жылдың бірінші айындағы таза инвестициялық табыс оң сипат алып, 10,6 млрд теңгеге жетті.

Айта кету керек, зейнетақы жинақтары – бұл ұзақ мерзімді инвестициялар және инвестициялық табыстың мөлшерін кемінде 1 (бір) жыл кезеңінде талдау орынды. Қысқа мерзімді деректер (апта сайынғы, ай сайынғы және т.б.) – айқын нәтиже көрсетпейді, өйткені, ол нарықтың үнемі құбылмалығына тәуелді.

Мысалы, салымшылардың (алушылардың) ЖЗШ-сына бөлінген 2021 жыл барысындағы таза инвестициялық табыс шамамен 1,4 трлн теңгені құрады, бұл бір жыл ішінде түскен жарналар мөлшерінен асып түсті (1,3 трлн теңге). БЖЗҚ зейнетақы активтері бойынша кірістілік ҚР Ұлттық Банкінің басқаруымен былтыр жыл басынан бері 11,13% көрсетсе (бұл мерзімді банк депозиттері бойынша табыстылықтан жоғары), инфляция 8,4% болды.

Жалпы алғанда, барлық зейнетақы активтері БЖЗҚ-ға біріктірілген сәттен бастап (2014 жыл) Ұлттық банк қамтамасыз еткен инвестициялық табыс 2022 жылдың 1 ақпанында 6,05 трлн теңгеге жетті, бұл қазақстандықтардың барлық зейнетақы жинақтарының 36,7%. Жинақтаушы зейнетақы жүйесі құрылған күннен бастап (1998 жыл) инвестициялық табыстылық 2022 жылғы 1 ақпанда өсу қорытындысымен 681,75% құраса, барлық кезеңдегі инфляция 551,29%. Осылайша, жинақтаушы зейнетақы жүйесі қолданыла бастаған кезден бастап 2022 жылдың 1 ақпанына дейінгі кезеңде зейнетақы активтерінің нақты кірістілігі 130,46% жетті.

Естеріңізге сала кетейік, зейнетақы активтерін басқарушылар (Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі және инвестициялық портфельді басқарушылар (ИПБ)) инвестициялық табыс алу мақсатында зейнетақы активтерін Қазақстанда және шетелде экономиканың түрлі секторларындағы әр түрлі қаржы құралдарына, әр түрлі валюталарға орналастырады. Мұндай әртараптандыру зейнетақы жинақтарының сақталуын және тұрақты табыстылығын қамтамасыз етеді. Инвестициялық кіріс бағалы қағаздар (салымдар және басқа да операциялар) бойынша сыйақы түріндегі кірістерден, қаржы құралдарын нарықтық және валюталық қайта бағалау түріндегі кірістерден, сыртқы басқарудағы активтер бойынша кірістерден және т. б. құралады.

Нарықтық және валюталық қайта бағалаудан түскен кіріс жеке алынған кезеңде оң да, теріс те болуы мүмкін. Сондықтан инвестициялық қызметтің нәтижесінде шетел валюталары бағамдарының құбылмалылығы және қаржы құралдарының нарықтық құнының өзгеруі салдарынан есептелген инвестициялық табыстың мөлшері әр түрлі болуы ықтимал.

Жалпы, ҚР зейнетақымен қамсыздандыру туралы Заңына сәйкес, мемлекет зейнетақы төлемдеріне құқық алған кездегі инфляцияны ескере отырып, зейнетақы жинақтарының сақталуына кепілдік береді. Әлемде баламасы жоқ бұл норма салымшылардың жинақтарын инфляциядан сақтауға ықпал етеді. Зейнетақы жинақтарын ИПБ басқаруына аударған кезде мемлекет кепілдігі басқарушы компанияның зейнетақы активтері кірістілігінің ең төменгі деңгейін қамтамасыз ету жөніндегі кепілдігімен алмастырылады.

Инвестициялық басқарудың және зейнетақы активтерін есепке алудың барлық жүйесі ашық болып табылады: әрбір салымшы өзінің инвестициялық табысын enpf.kz сайты немесе мобильді қосымшадағы жеке кабинеттен 24/7 тәртібінде көре алады. Айта кетейік, зейнетақы активтерін қайта бағалау апта сайын және әр айдың соңғы күнінде жүргізіледі.

БЖЗҚ зейнетақы активтерін инвестициялық басқару жөніндегі және БЖЗҚ зейнетақы активтері орналастырылған қаржы құралдары туралы ақпарат БЖЗҚ ресми сайтындағы (www.enpf.kz) «Көрсеткіштер/инвестициялық қызмет» бөлімінде жарияланады.

ТАБИҒАТТЫ ҚОРҒАУ

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ АКЦИЯ

Парктер шеруі (ресми түрде қорықтар мен ұлттық парктердің күндері деп аталады) – жыл сайын өткізілетін халықаралық ауқымды экологиялық акция.

Акцияның негізгі мақсаты – биліктің, бұқаралық ақпарат құралдарының, коммерциялық ұйымдардың, барлық тұрғын назарын ерекше қорғалатын табиғи аумақтар мәселелеріне аудару, табиғатты қорғауға үлес қосу. Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды дамыту, өскелең ұрпақтың табиғи мұрамызға деген мақтаныш сезімін және оның жайкүйіне жауапкершілік сезімін ояту, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды сақтауда халықтың оң көзқарасын қалыптастыру.

«Парктер шеруі» табиғат қорғау акциясының шығу тарихына келсек, бұл Мортонмен байланысты. Яғни, 1840 жылы Дж.Стерлинг Мортон АҚШ-тағы Небраска штатына келгеннен басталды. Ол алқапта тұрған жалғыз ағашқа көзі түсіп, әйелі екеуі көгалдандыру жұмыстарын бастаған. Кейінірек Мортон Небраска штатындағы газеттің редакторына абаттандыру күніне арнап ағаштар отырғызу күнін өткізуді ұсынды. Бұл идея әмбебап қолдауға ие болды. Бірінші күні-ақ штат тұрғындары миллионға жуық ағаш отырғызған. Ал, Мортонның туған күніне орай 1882 жылы 22 сәуір ағаш отырғызу күнін ресми мереке ретінде жариялады. 1970 жылдан бас-тап «жер күні» қоршаған ортаны қорғау және экологиялық білімге арналған мерекеге айналды. Халықаралық мереке 1990 жылдан басталды. Оған 141 елден 200 миллион адам қатысты. 90-шы жылдардың басынан бастап «жер күні» – «Парктер шеруі» деген мағына берді. 1995 жылдан оған Ресей қорықтары мен ұлттық парктер қосылды. 1997 жылы парктер шеруі бұрынғы КСРО-ның барлық аумағында Украина, Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Түркіменстан, Тәжікстан және Өзбекстандағы 150-ден астам паркте өткізілетін болды.

Биылғы жылы «Парктер шеруі» экологиялық акциясы 22 наурыз айынан 22-мамыр аралығында өткізіледі. Акция аясында құстар күні, жер күні, таза жағалау, ағаш отырғызу, студенттер мен оқушылар арасында экологиялық тақырыпта сабақтар, оқушылар арасында экологиялық байқау, ұлттық парк бойынша экскурсия сияқты іс-шаралар өтеді.

Туған жердің табиғатын қорғау – әр адамның азаматтық борышы. Баршаңызды экологиялық акцияға белсене қатысуға шақырамыз!

Н. ҚОЖАМСЕЙТОВА,
«Алтын-Емел» МҰТП-ң бөлім бастығы.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ҚЫСҚА ӘҢГІМЕЛЕР

АДВОКАТ КЕРЕК ЕДІ

Әкемнің шешесін апа дейтұғынмын. Апамның камзолының түбі терең екі қалтасында не жоқ дейсің... Бәрі бар... Қудды бір дүкеннің қоймасы секілді. Міне, бір сабақ жіп... Мына бірі – былғары оймақ. Анауысы, темір оймақ. Біреудің үзіліп, түсіп қалған түймесі... Үлкендігі әртүрлі, қызыл, жасыл, ақ моншақтың бес-алтауы... Аннан қалған, мыннан алған бір-бір жапырақ шыт-пыт... Апам тісі жоқ қызыл иегімен қажап, ана ұртынан - мына ұртына қарай тілімен қақпайлап, әбден әуре қылған бір түйір қатты құрт... Шай ішкенде дәмін алып, қайтадан қалтасына сала салғандықтан жүн-жұрқа, қыл-қыбыр жабысып қалған жалаңаш карамель кәмпит...

Сол бір кез – апамның екі қалтасына екі қолымды кезек-кезек сұғітіп жіберіп, алтын іздегендей түбіне дейін ақтарып кез, естен кетпес бақытты шақ екен ғой... Қайран апам... Өмірден озғалы бері апамды қатты сағынып жүрмін...

Кеше, маршруткада, апамның камзолдай камзол киген бір кемпірді көріп қалып: – «Апа-а!» – деп, арсаландай ұмтылып кеп, камзолының терең қалтасына қолымды салып кеп жіберіп едім, әлгі кемпір: – «Құлыным!», «Жарығым!» - деп еміренгеннің орнына: – «Ойбай!», «Міліссия!» - деп бақырып қоя бергені бар емес пе...Осы күнгінің кемпірлері не боп кеткен, өзі. ...Сіздің таныс адвокатыңыз жоқ па?! Адвокат керек еді...

«ШӘЙ ЖОҚ!»

Біздің есіктің алдынан әудем жерде екі-үш жігіт жер қазып жатқанына екі күн болды. Күннің мына ыстығында жер қазып жатқан әлгі жігіттерге жаным ашып:

– Әй, ана жігіттерді үйге шақырып шәй берейік-дедім әйеліме.

– Шәй жоқ! – деп қитыға қалды әйелім...

– Шәй жоғы қалай? Қара суды аяйсың ба?

– Су жалко емес, бір шелек су апарып берем...

– Енді не...

– Сен білесің бе, ол жігіттерді шәйға шақыру үшін шайға салатын қант-кәмпит, өрікмейіз керек... Нанға жағып жейтін сары май керек... Болмаса, варенье керек... Үстеліңнің үсті жайнап тұру үшін банан, жүзім, ананас, апельсин керек... Құр шәй не болады, вермишель, немесе, күріш басу керек... Күріш басу үшін сәбіз, ет керек... Ақыры ет алады екенсің, атақтап тұрып қазы-карта, жал-жаяны қоса алу керек... Үйге келген кісілерден ұят болмас үшін, алдарынан жалтыратып киіп шығу үшін маған жаңа көйлек керек... Ол көйлекке жарасымды боп тұратындай алқымыма алтын алқа, құлағыма сырға, саусағыма алтын жүзік керек... Алқам-салқам құлайын деп тұрған мына лашығыңа «евроремонт» керек...

...Астапыралла! Шөлін бассын деп ұсынылар бір кесе шайға қосымша осыншама «дүниеңнің» керек екенін естіген кезде үйден безіп жоғалдым.

Анандай жерде жер қазып жатқан жігіттер жәй жұмысшылар емес, арысы-парламент депутаттары, берісі-облыстық дәрежедегі шенді жоғары шенеуініктер екен деп қалғандайсың... Сондықтан да болар, өзімді есі ауысқан есуастай сезіндім де, қорыққанымнан:

– Әй-и! Біздің үйге келмеңдер... Келме! – деп айқайладым, ор қазып жүрген жігіттерге.

– Әу, ағасы?! –деді бір жас жігіт бері бұрыла беріп.

– Келме дедім ғой, біздің үйде шәй жоқ... Шәй!

Әлгі жас жігіт күннің көзіне бір қарап алды да:

– Ағасы, жәй емес, әлі ерте!-деп айқайлады маған...

Қуанып кеттім... Е, бәсе, жынданыуыма әлі ерте екен ғой...

Бұрынырақта ешқандай да банан, апельсин, «евроремонтсыз»-ақ, кез келген қазақтың дастарханынан дәм ауыз тиіп, екі-үш кесе қара шәйды қана ішіп, «шуу» – деп жүріп кетуші едік...

999-бен 666-ның АРАСЫНДАҒЫ АЙҚАС...

Әр сенбі сайын шағын қаланың орталық алаңында жәрменке (ярмарка) өтіп тұратын. Қаздай тізілген қатар-қатар үстелдердің арасын аралап келе жатсам, бір үстелдің қасында сатушы әйел мен сатып алушы келіншек екеуі қызыл кеңірдек бола айқайласып жатыр екен. Айқайының ауанын байқап, ұққаным, товардың бағасына екеуара келісе алмай жатқан көрінеді. Товары-қаймақтан ба, майонезден бе босаған ақ пластмасса құтыдағы бал екен. Кәдімгі, араның балы. Бағасын көк маркермен баттитып тұрып құтының қақпағына жазып қойыпты. Сатып алушы:

– Сен мененнеге 999 теңге аласың!? Мына жерде 666 теңге деп жазылып тұр ғой – деп шәңкілдесе, сатушы әйел долданып:

– Қайдағы 666 теңге? (құтыны айналдырып жіберіп) - Көзіңе қара міне, 999 теңге деп жазылған, қара міне!

– Жоқ, 666 теңге деп жазылған... давай, мың теңгеден сдашымды қайтар... – Мә, бір теңгең! Қабырғаңды жаба ғой сол бір теңгемен...

– Керегі жоқ бір теңгеңнің... мені не, қайыршы ғой деп пе едің?! Қайтар сдашымды дедім ғой...

– Аулақ жүрші, албасты....

– Кім албасты?! А!?...

Уақытым тығыз болғандықтан, ары қарай не болғанын көре алмадым.

ЕЛУ ЖЫЛДЫҚ «СОҒЫС»...

Ол екеуіміздің бір-бірімізге майдан салып, соғысып келе жатқанымызға елу жыл болды. Елу жылда не көрмедік. Шөп, сабан төселген қорада да «соғыстық». Кекорай шалғын ен далада да «соғыстық». Соғыса жүріп, екеуара он бір «орденнің» иегері болып, ауыл «қаһарманы» атандық...

Сол елу жылдық соғысымыз бейбіт бітімге келумен аяқталды... Себебі, қару-жарақ тозды, оқ-дәрі бітті...Ол екеуіміз ендігі жерде ай туып жұлдыз жанғанда бір-бірімізге:

– Есіңде ме... – дегендей естелік «мемуарға» емін-еркін ерік береміз. Өйткені, бір бағыттағы майданда «шайқасқан» ардагерлерміз ғой.

Бейбітшілік «бітімге» келдік дей тұрсақ та, соңғы кездері таңғы тәтті ұйқыда жатқанымда «қарсылас» жақтан «агрессиялық» жойқын «шабуылға» тап боламын ба деп алаңдап жүрмін. «Қарсыласар» шама жоқ... Оның нәзік те жойқын шабуылына «төтеп» бере алмасам масқара болғаным... «Өлімнен ұят күшті» – деген... Одан да өлгенім артық. Шегінер де жер жоқ... Артымызда – немере, шөбере...

МӘСКІНДІ ШЕШПЕЙСІҢ БЕ...

– Пісірген тамағыңның түк дәмі жоқ. Мына бір ет шикілеу піскен бе, жоқ әлде, шандыр ма... тісім өтіп, шайнай алар емеспін – деп, қарадан қарап отырып тиісе кеткен күйеуіне:

– Ой, бар болғыр, тамақ ішкенде аузыңдағы мәскеңді шешпейсің бе – деген екен әйелі...

ЖАЗУЫҢ ӘДЕМІ ЕКЕН

– Әй, оңбаған! Дуалға баттитып тұрып мына екі әріптен тұратын жаман, бәдік сөзді жазған сен бе!?

– Ал, мен... Не істейсің маған? – деп қитыққан бала бері бұрылып еді, әкімнің баласы екен.

– Ой, айналайын, сен екенсің ғой... Жәй әншейін, әлгі бір сөзді әдемілеп тұрып, еш қатесіз жазған екенсің дегенім ғой...

МУЗЕЙДЕ

– Көтек, мынауың кім, тағы?!

– Бұл, Роденнің атақты скульптурасы «Мыслитель», яғни, «Ойланып отырған адам» - деп аталады...

Әдірем қалсын... ойланып отыр дейді ғой. Тыр жалаңаш шешініп тастаған еркек не тура-лы ойлауы еді...

СУ ДОБЫНАН ЖАРЫС

Су добынан ауданаралық жарыс өтіп жатыр. Бір бапкер (тренер) су жағалай жанұшыра айқайлап жүгіріп жүр:

– Әй, Домбай, допты Батыққа бер... Батыққа бер, ойбай!

Домбай:

– Допты неменеге Батыққа береді екенмін, Батықсыз-ақ өзім қандай әдемі гол соқтым!

– Ө-әй, голыңның шшс... Батық суға батып кетті ғой...

АРҚАЛАП ЖҮРЕМ БЕ...

– Әлле, мама! Мен күйеуге кетіп барамын...

– Ойбай... Әле... Кеткені қалай? Біз дайын емеспіз... Төсек-орның, жасауың жасалған жоқ әлі... Қайда барасың?!

– Ой, мама, төсек-орныңның керегі жоқ... ертең күйеуімнен ажырасып кетсем, көрпе-жастығыңды ары-бері арқалап жүрем бе сол...

БҰЛ НЕ СҰМДЫҚ...

Қабыш, (Қбидолда) сөреде тұрған шырынның (соктың) қағаздағы (ценник) 520 теңге деген бағасын көріп, аттай тулап ашуланып:

– Бұл баға шарықтап қайда бара жатыр? Бұл не сұмдық!? Бағаның өсуіне қашан тоқтау болады?! - деп айқайлап, аттандап жүріп өзі, сөренің астында, балалардың көзінен таса жерде тығулы тұрған құны (бағасы) - 2700 теңге тұратын, ішінде -40 % сайтанның қылығы бар бір шыны құтыны сатып алып, сол ашуланған күйі дүкеннің артын айналып кетті...

«ТОҚТА... ПОДАЖДИ...»

Кеңес өкіметі кезінде жүрген жері күлкі, думан Нұрбек деген механизатор ағатайымыз болыпты. Сол кездің өзінде-ақ үш тұғырлы тілді толық меңгерген ағамыз неміс, орыс, қазақ тілінде емін еркін қалжыңдап, әзілдесе береді екен.

Трактор, машиналардың болтын, гайкасын бұрап жөндейтін ключ, саймандардың қат кезі ғой, бірде, МТМда машинасын жөндеуге қойған ағамыздың машинасынан тың иегруге келген Кавказдық па, Қырымдық па бір механизаторды көрген ағамыз, гайка бұрайтын сайманын «жымқырып» бара жатқанын байқап қалған Нұрбек ағамыз:

– Әй, Хилажи,

Тоқта, подажди.

Этот ключ менікі,

На место положи... – деп, қасындағыларды дукүлдіріпті...

ПЕРЗЕНТХАНАДА

– Бала кімге тартып туды, маған ба? – деп айқайлады күйеуі далада тұрып.

Екінші қабаттағы терезе алдында тұрған әйелі үндемей басын шайқады.

– Немене, саған ұқсай ма?!

Әйелі тағы да үндемей басын шайқады...

– Әй... сонда... Қане, көрсетші баланы!..

Әйелі терезеден қап-қара, негр сыяқты баланы көрсеткенде:

– Әй, қатын-ай, пешке нан пісіргенде қап-қара ғып күйдіріп жіберуші едің, баланы да күйдіріп алыпсың ғой... – деген екен күйеуі...

«ОРТАҚ ӨГІЗДЕН...»

Соғыстан кейін туған балалардың бірі 75-жасқа толып, той жасамақ болып ағайындары ақыл шайда бас қосыпты. Ананы айтып, мынаны айтып, ақыл шайдың аяғы сұйыла бергенде бір құ тұрып:

– Көке, өзің айтшы, тойыңа не сыйлық қалайсың? Үй сыйлайық десек, үйің бар. Машина сыйлайық десек, машиналар бар. Құдайға шүкір, өріс толы малың да бар... Жоқ әлде, бір жас тоқал алып берейік пе?!-дегенде «юбиляр»:

– Әй, оны қайтем?! «Ортақ» тоқалдан өзімнің оңаша кемпірім артық емес пе?!-деген екен...

«БАС ОРНЫНА ЖАҚ ТАРТҚАН...»

Жекен құрдасым бала кезінде базарда ет шабумен нәпақасын тауып, күнін көріп отырған Мұстапа деген жездесінің үйіне қонаққа келсе, түскі асқа енді ғана отырған екен. Жездесі қалжыңдаған болып: - Әй, шалдың баласы, сен келеді дегенді естіген соң әпкеңе айтып, қазан көтертіп, бас астырып қойғам, қане, бата бер мына басқа!- деп, сезбен қажап, тақымдап қоймапты. Құрдасым ет салынған астауға қараса, сиырдың жақ сүйегі тілімен, ішек, қарын сықты сыйлы қонақтың алдына тартуға жарамайтын ұсақ-түйек бірдемелер жатыр екен. «Бата беріп көргем жоқ»- деп қашқалақтап көрген екен, жездесі одан әрі еліріп, қылжақтай бастапты. Бата бермей құтылмасын білгеннен кейін, бір жерден естігені бар ма, жоқ әлде, бір кітаптан оқығаны бар ма, әйтеуір, екі қолын жайып жіберіп:

- Бас орнына жақ тартқан, Мұстапаны құдай қасартқан, әумин!- деп басың, көзің демей қойып қалған кезде, жездесі:

- Һайт, мынау не дейді-әй?!-деп,кәдімгідей ашуға булығып қалғанда: - Өзіңе де обал жоқ, жас баладан естин дегенің сол ғой енді!-деген екен Кадиша әпкесі рахаттана, көзінен жас аққанша күліп...

Қыдыр БАЙДҮЙСЕНОВ
ТЕКЕЛІ ҚАЛАСЫ

ОҚУ ОРНЫНДА

ЖАСТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ МӘДЕНИЕТІН ЖЕТІЛДІРУ – ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕ

І.Жансүгіров атындағы Жетісу университетінің «Zhansugurov College» басшылығының бастамасымен жас ұрпаққа білім мен тәрбиені қатар дарытудың жолында түрлі мәдени шаралар, ашық кураторлық сағаттар өткізілуде.

Солардың бірі РЯЛ 108 тобымен өткізілген «Экологиялық тәрбие болашақ кепілі» және «Жастардың құқықтық мәдениеті» тақырыбындағы кураторлық сағаттар. Студенттер топтық, жұптық, жеке жұмыс жасай отырып, өздерінің шығармашылық, ұйымшылдық қабілеттерін танытып, жан-жақты білімдерін ортаға салып, сабақ барысында белсенділік танытты. Түрлі әдіс-тәсілдерді қолдана отырып, сұрақ-жауап арқылы өз ойларын еркін жеткізді. Ұжымның ұстаздары қатысып, пікір алмасып, жылы лебіздерін айтты. Кураторлық сағаттар өз деңгейінде өтіп, жас ұрпақтың санасы жаңа мәліметтермен то-лығып, білімге деген құштарлығы одан әрі арттыра түсті.

Құқықтық білім мен құқықтық сананың қалыптасуы – қазір адамға да, қоғамға да қажет. Өйткені Қазақстан – құқықтық мемлекет ретінде орнықтырылған қоғамымызға жан-жақты білімді, халықтың мүддесін қорғай алатын, егеменді елімізге өз үлестерін қосатын нағыз отансүйгіш, ұлтжанды азаматтар қажет. Мұндай азаматтарды тәлім тәрбие, кәсіби бағытбағдар беретін оқу орындары, дәлірек айтсақ, ұстаз тәрбиелейді. «Жастардың құқықтық мәдениеті» тақырыбында өткізген кураторлық сағатында қозғалған өзекті мәселелер осының дәлелі.

Жастардың құқықтық санасының қалыптасуына әсер ететін әртүрлі факторлар ішінде ерекше тоқталып өтуді қажет ететіндері. Біздің ойымызша, жастардың қазіргі еліміздегі саясатқа, реформаға, билік басындағыларға сенімі қандай және діни ұстамдары қандай деген мәселелер. Себебі, аталған факторлар жалпы құқықтық сананың дұрыс қалыптасуына, оның жоғары құқықтық мәдениетпен ұштасуына үлкен ықпал етеді. Елін, жерін, оны басқарушы тұлғалардың іс әрекетінің заңдылығына деген құрмет – жас тұлғаның бойында тұрақты ой-тұжырым сезімін орнатады. Қазіргі кездегі жағдайлар құқықтық мемлекеттіліктің негіздерін орнықтыру, қоғам ішінде қажетті шеңберде қоғамдық тәртіпті ныгайту, құқықтық мәдениетті жаңғырту және жандандыру, моральдық құндылықтарды күшейту, заңдарымыз бен қоғамдық тәртібіміз жұртты қорқытып-үркітпейтін, күштемейтін, қоғам мүшелері өздері түсіну керек. Заңдылықтарды қолдап қуаттап отыруын қамтамасыз ету қажет. Бүгінгі аумалы-төкпелі заманда жасөспірімдердің арасындағы қылмыстың көбеюі, жастардың нашақорлығы, адамзаттың басына төніп тұрған әр түрлі дерттің қанат жаюы бүкіл әлемді алаңдатып отыр. Сондықтан тәуелсіз еліміздің болашағын алға апарар білімді, парасатты, құқықтық мәдениеті жетілген ұрпақ тәрбиелеу – ұлы парызымыз деп білейік.

Ж.ТАЛАСБАЕВА,
І.Жансүгіров атындағы Жетісу университетінің «Zhansugurov College»
туризм пәнінің оқытушысы.

Алатау
Кабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ОНЛАЙН-РЕЖИМ

ВЫГОДНО, УДОБНО И ДОСТУПНО

В ПЕРИОД ДЕЙСТВИЯ РЕЖИМА ЧРЕЗВЫЧАЙНОГО ПОЛОЖЕНИЯ КАЗАХСТАНСКИЕ СУДЫ НАЧАЛИ АКТИВНО РАССМАТРИВАТЬ ДЕЛА ЧЕРЕЗ ВИДЕО-КОНФЕРЕНЦСВЯЗЬ (ДАЛЕЕ «ВКС»). ДЛЯ КАЗАХСТАНА ЭТО НЕ БЫЛО НОВШЕСТВОМ, ТАК КАК И ДО ВВЕДЕНИЯ ЧРЕЗВЫЧАЙНОГО ПОЛОЖЕНИЯ УЧАСТНИКИ СПОРА ИМЕЛИ ВОЗМОЖНОСТЬ УЧАСТВОВАТЬ В СУДЕБНОМ ЗАСЕДАНИИ ПОСРЕДСТВОМ ВКС. ТАКАЯ ОПЦИЯ УЧАСТИЯ В СУДЕБНОМ ПРОЦЕССЕ ПРЕДУСМОТРЕНА В ПРОЦЕССУАЛЬНОМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН. НО ПОСЛЕ ТОГО, КАК СУДЫ ЗАКРЫЛИСЬ И ВЕРХОВНЫЙ СУД РК ДАЛ ПРЯМЫЕ РЕКОМЕНДАЦИИ О НЕОБХОДИМОСТИ ПРОВЕДЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИ ВСЕХ СУДЕБНЫХ ЗАСЕДАНИЙ В ОНЛАЙН-РЕЖИМЕ.

Одно из преимуществ мобильной видеоконференции - это мобильность. Ее можно использовать, даже находясь в поездке, офисах, дома. Устройство, которое может выступать в качестве терминала видеоконференций - смартфон, планшетный компьютер или даже часы. На них достаточно установить специальное приложение. Таким образом, если раньше требовалось личного присутствия, сейчас может осуществляться дистанционно с применением новых информационных технологий. Процедура дистанционного участия в судебном процессе предусмотрена и мобильной видеоконференцсвязью (МВКС), т.е. дистанционное участие в судебном заседании с помощью мобильного телефона. Мобильная видеоконференцсвязь предоставляет еще больше возможностей для участия судебном заседании, участник судебного заседания может подключиться к судебному заседанию в любом месте, где бы он не находился.

На сегодняшний день плюсы электронного правосудия для всех наиболее очевидны. Во-первых, это удобство для участников процесса, многим из которых приходится не по одному разу преодолевать сотни километров, чтобы подать те или иные документы через канцелярию суда либо направлять документы почтой. Соответственно это экономия на почтовых расходах, снижение роли человеческого фактора в судебном процессе, повышение его эффективности, приобщение к стандартам, которые приняты в цивилизованном мире. Во-вторых, изменен порядок извещения участников процесса. Информация о времени, месте и дате очередного слушания ныне поступает сторонам прямо на мобильный телефон в виде sms-сообщений. Это позволяет сократить не только расходы сторон, но и сроки рассмотрения дел. Соответственно, номера абонентов - участников процесса, текст отправленного сообщения, а также извещение о доставке приобщаются к материалам дела.

Также в нашей судебной системе для удобства граждан запущен проект «Ночной суд», который позволяет рассмотреть спор водителей в течение одного процесса. В частности, рассматриваются административные дела автомобилистов, нарушивших правила дорожного движения, что привело к повреждению транспортных средств, грузов и дорог. Благодаря этому нововведению работающие граждане могут разрешить спор по ДТП без нарушения рабочего графика.

Дамира ОСПАНОВА,
главный специалист-секретарь судебного заседания Талдыкорганского СМАС.

ЦЕНООБРАЗОВАНИЕ

РОСТ ЦЕН НА ОФИСНУЮ БУМАГУ

Рост цен на офисную бумагу прокомментировали в МИИР РК

В прошлом году для использования на внутреннем рынке в Казахстан завезли 20,4 миллиона упаковок (51 тысяча тонн) офисной бумаги формата А4, передает BaigeNews.kz со ссылкой на пресс-службу МИИР РК.

61% объема (31,3 тысячи тонн) был импортирован из РФ, 30% (15,1 тысячи тонн) — из Турции, 8% (4 тысячи тонн) — из КНР. Таким образом, большая часть бумажной продукции формата А4 на рынке Казахстана представлена брендами «Снегурочка» и SvetoCopy.

«По итогам 2021 года средняя оптовая цена за пачку А4 составила 1,5 тысячи тенге. К марту 2022 года цены выросли в среднем на тысячу тенге, или 67%. Сейчас у крупных поставщиков имеется офисная бумага по оптовой цене — три тысячи тенге за упаковку. Изменение цен связано со сбоями в поставках реагентов для отбеливания бумажного сырья из Западной Европы и последовавшим сокращением объемов производства офисной бумаги в РФ», — говорится в сообщении МИИР.

В ведомстве добавили, что в Казахстане работают два завода по резке и упаковке офисной бумаги. В прошлом году предприятиями произведено 600 тысяч пачек бумаги А4, что составляет пять процентов от всего объема потребления на внутреннем рынке.

«ТОО "Qagaz Ordasy" имеет производственную мощность три миллиона пачек бумаги А4 в год, "Goida.kz" — 3,6 миллиона. Основная часть сырья в виде бумажных рулонов для резки и упаковки офисной бумаги производится в РФ и Финляндии. Однако российские заводы не продают бумажные рулоны этим компаниям напрямую, а реализуют их через своих представителей в Казахстане (ТОО "Литан" и "Резервснаб Плюс"), тем самым ограничивая продажи», — сообщили в МИИР РК.

СУДЕБНЫЕ АКТЫ

ЦЕЛЬ ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО ПРОИЗВОДСТВА

В соответствии с пунктом 3 статьи 76 Конституции Республики Казахстан и статьей 21 ГПК вступившие в законную силу судебные акты, а также распоряжения, требования, поручения, вызовы, запросы и другие обращения судов и судей при отправлении правосудия обязательны для всех государственных органов, органов местного самоуправления, юридических лиц, должностных лиц, граждан и подлежат исполнению на всей территории Республики Казахстан.

Судебные акты, основанные на законе или ином нормативном правовом акте, который признан Конституционным Советом Республики Казахстан неконституционным, исполнению не подлежат.

Исполнение судебных актов представляет собой заключительную стадию гражданского судопроизводства и определяет эффективность правосудия в государстве. Целью исполнительного производства является обеспечение реального восстановления нарушенных или оспариваемых прав или охраняемых законом интересов.

Неисполнение судебных актов, а равно иное проявление неуважения к суду влекут предусмотренную законом ответственность.

Обжалование действий (бездействия) судебного исполнителя представляет собой форму судебного контроля в исполнительном производстве, имеющую своей целью защиту прав и интересов сторон исполнительного производства.

В силу ст.250 Гражданского процессуального кодекса Республики Казахстан: На действия (бездействие) судебного исполнителя по исполнению исполнительных документов, в том числе по оспариванию торгов, в процессе исполнительного производства либо на отказ в совершении таких действий взыскателем или должником может быть подана жалоба.

Жалоба подается в районный (городской) суд обслуживаемого судебным исполнителем территориального участка либо по месту регистрации частного судебного исполнителя в течение десяти рабочих дней со дня совершения действия (отказа в совершении действия) или со дня, когда взыскателю или должнику, не извещенному о времени и месте совершения действия судебным исполнителем, стало о нем известно. Жалоба подается по месту совершения исполнительных действий, если обслуживаемый судебным исполнителем территориальный участок либо место регистрации частного судебного исполнителя находятся в одном населенном пункте с местом совершения исполнительных действий.

Айгерим КУСАИНОВА,
главный специалист-секретарь судебного заседания СМЭС.

СИТУАЦИЯ

РАССМОТРЕНЫ МАТЕРИАЛЫ

по факту оскорбления учеником педагога

Как сообщает пресс-служба Алматинского областного суда, судами Алматинской области рассмотрены материалы по факту оскорбления учеником педагога в городе Талдыкорган.

Напомним, ранее в социальных сетях широкой огласке было предано видео, в котором ученик девятого класса нецензурной бранью выражался в адрес преподавателя биологии.

Талдыкорганским специализированным межрайонным судом по административным правонарушениям Алматинской области ученик был привлечен по части 1 статьи 434 КоАП к административной ответственности с наложением взыскания в виде административного штрафа в размере пяти месячных расчетных показателей. Уплата штрафа возложена на законного представителя.

Кроме того, был составлен материал в отношении родителей по части 3 статьи 127 КоАП по факту неисполнения родительских обязанностей по воспитанию несовершеннолетнего сына, повлекшие совершение им умышленного деяния, содержащего признаки административного правонарушения. По результатам рассмотрения материала, специализированным межрайонным судом по делам несовершеннолетних №1 Алматинской области мать ученика была привлечена к административной ответственности, штрафу в размере 42 882 тенге.

Также, в адрес администрации школы и инспектора ювенальной полиции вынесены частные постановления, в связи с отсутствием работы по воспитательной части и профилактики правонарушений.

Постановление и частные постановления суда не вступили в законную силу.

Ш. Хамитов.

ПРОИСШЕСТВИЕ

БРОДЯЧИЕ СОБАКИ ЗАГРЫЗЛИ СТАДО БАРАНОВ

БРОДЯЧИЕ СОБАКИ ЗАГРЫЗЛИ СТАДО БАРАНОВ В ПАВЛОДАРСКОЙ ОБЛАСТИ. ИСТЕРЗАННЫЕ ТРУПЫ ЖИВОТНЫХ ОБНАРУЖИЛИ ХОЗЯЕВА ПОГОЛОВЬЯ.

13 растерзанных баранов в загоне обнаружил фермер в Павлодарской области. Сообщается, что убить животных могли собаки, передает pavon.kz. Информация о нападении псов на домашний скот в селе Коктас появилась в местном Telegram-канале «Типичный Павлодар — шок tipavlo». Автор публикации заявил, что это не первый подобный случай в этом селе. Недавно, по словам местных жителей, был покусан жеребенок. Руководитель павлодарской областной ветеринарной станции Марат Апсаликов подтвердил факт нападения собак на баранов в селе Коктас.

«На место происшествия сразу же выехали руководитель Аксуского филиала областной ветстанции и участковый инспектор. Они установили, что это были не бродячие собаки — два или три пса охраняли соседний коттедж», — заявил он. По словам руководителя ветстанции, хозяин собак куда-то уехал, а они сорвались с цепи и напали на домашний скот в загоне.

В результате погибли 13 баранов. Владелец погибших животных написал заявление в полицию с просьбой привлечь к ответственности хозяина собак, добавил Апсаликов.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел.: 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail.ru, www.alatau.kz@mail.ru

ҰЛТТЫҚ СПОРТ

БӘЙГЕ ЖАРЫСЫ ӨТТІ

Қазақ халқы жылқы малын қасиетті деп қадірлеген. Сонау көшпенділердің кезінен жылқы түлігінің маңызы зор болған. Сондықтан да қазақ жұртының өмір сүруі, тыныс-тіршілігі, әдеп-ғұрпы, салт-санасы жылқымен етене тығыз байланысты болған.

Жылқы қазақтың ұлттық сана-сезім, рухани болмыс, мәдениет пен өнерінің тұтас бір айырылмас бөлігіне айналып кеткен. Оның қадірлілігі, тектіліктің де бір нышанына айналған. Соған байланысты қазақ тілінде жылқыға қатысты афоризмдер, түрлі тіркестер мен мақал-мәтелдер туып, өмір салтына қарай пайдаланылған. Бұның бәрі жылқының текті мал екенін айшықтап, соған қарай ұлттық құндылықтарымыз дәріптеліп келеді. Әсіресе ұлттық ойындарды кейінгі жас ұрпақ танып, оны бойына сіңіріп өсуі үшін «Аламан», «Топ», «Құнан», «Тай», «Жорға» сынды түрлі ұлттық жарыстар өткізген.

Осы дәстүрлі үрдісті жалғау мақсатында Ұлыстың ұлы күні Наурыз мерекесі қарсаңында Шеңгелді ауылдық округіне қарасты Қосқұдық ауылында «Аламан», «Топ», «Тай», «Құнан» бәйгелері ұйымдастырылды.

Жарыс барасында Қапшағай өңірінің әкімі Нұрлан Орынбасарұлы сөз алып, барша жұртты әз-Наурыз мерекесімен құттықтап, атбегілерге сәттілік тіледі. Сонымен бірге, ауыл ақсақалдары сайыс басталар алдында бәйгеге қатысушыларға жылы лебіздерін білдіріп, ақ батасын берді.

Жалпы республика деңгейінде өткен бәйгеге еліміздің Алматы, Шығыс Қазақстан, Абай, Жамбыл, Қарағанды облыстарынан және Алматы, Талдықорған қалаларының атбегілері қатысты.

Соның ішінде 25 шақырымдық аламанға – 50 сайгүлік, 15 шақырымдық топ бәйгесіне – 40, 8 шақырымдық құнан бәйгесіне – 50, ал 4 шақырымдық тай жарысына – 30 арғымақ шабысқа жіберілді.

Жалпы есеп бойынша 100-ден астам тұлпар бақ сынасып, нәтижесінде топ бәйгеден – Батыс Қазақстан облысы, құнан бәйгесінен – Ескелді ауданы, тай бәйгеден – Жамбыл ауданы жүлделі орындарға ие болса, ал Аламан бәйгесінен – Қордай ауданы бас жүлдені жеңіп алып, ұтысқа тігілген «Лада Гранта» автокөлігін қанжығасына байлады.

Ардақ ҚАСЫМХАН
ҚАПШАҒАЙ ҚАЛАСЫ

ДОПИНГ ДАУЫ

ТОЛАҒАЙЛАР ТҰҒЫРДАН ТАЙДЫ

Өткен аптада спорт сүйер қауымды дүрліктірген бір оқиға болды. Ол 2016 жылы Бразилияның Рио-де-Жанейро қаласында алауы тұтанған XXXI жазғы Олимпия ойындарының ауыр атлеттер сайысында 77 кило салмақ дәрежесінде күш сынасқан Нижат Рагимовтің алтын медальдан айырылуы еді. Сонымен қоса, жерлесіміз 2016 жылдан бері жеңіп алған жүлделерінің барлығынан қағылып, сегіз жыл мерзімге үлкен спорттан шеттетілді.

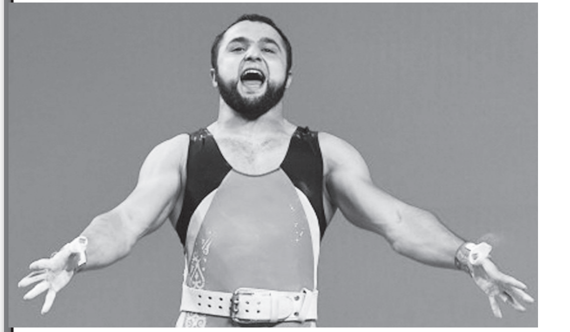

Әзербайжанда туып-өсіп, кейіннен Қазақстанға қоныс аударған Рагимовтің Рио Олимпиадасында атой салған кезі күні кешегідей көз алдымызда. Жұлқып көтеру жаттығуында барлық қарсыласынан қара үзіп кеткен Нижат әлемдік рекордты жаңартты. Ал серпе көтерудегі соңғы мүмкіндігін сәтті пайдаланғаннан кейін Қап тауы бөктерінде кеңінен тараған лезгин биін билеп, «Риоцентро» кешеніне жиналған көрермендердің зор қошеметіне бөленген еді. Қоссайыстың қорытындысы бойынша 379 кило салмақты еңсерген ол бас жүлдені қанжығасына байлады. Олимпия ойындарының екі дүркін жеңімпазы, үш дүркін әлем чемпионы, қытайлық Люй Сяоцзюнь күміс медальді қанағат тұтса, әлем біріншілігінің екі дүркін күміс жүлдегері, мысырлық Мұхаммед Махмұд қолаға қол созды.

Арада алты жыл өткен соң Нижаттың еңбегі жоққа шықты. Допингке қарсы күрес агенттігі (ВАДА) қазақстандық спортшыны «рұқсат етілмеген дәрі-дәрмек пайдаланған» деп айыптап, оған қатаң жаза қолданды. Рагимовтің өзі бұл айыпты негізсіз деп есептейді. Күні кеше ғана БАҚ өкілдеріне берген сұхбатында ол тиісті органдарға шағымданып, өзінің «таза» екенін дәлелдеу үшін соңына дейін баратынын мәлімдеді. Алайда одан бір нәрсе өзгереді дегенге сену қиын. Өйткені бұған дейін де дәл осындай қиын жағдайға тап болған бір топ зілтеміршілер сондай әрекеттерге барған. Тіпті қыруар қаржы жұмсап, халықаралық ұйымдардың көмегіне жүгінгендер де бар. Бірақ одан ештеңе өнбеді. ВАДА-ның шешімі өзгеріссіз қалды.

Егер допинг дауына ілікпегенде, тәуелсіздік алған кезеңнен бері Олимпиада чемпионы деген дардай атағы бар Қазақстанның ауыр атлеттерінің саны жетіге жететін еді. Тарқатып айтсақ, 2008 жылы Бейжіңде Илья Ильин теңдессіз өнерімен танылып, бас жүлдені олжалады. 2012 жылы Лондонда Ильиннен бөлек, Зүлфия Чиншанло, Майя Манеза және Светлана Подобедова алтын тұғырдан қол бұлғады. 2016 жылы Рио-де-Жанейрода Нижат Рагимов қарсылас шақ келтірмеді. Бірақ сол зілтеміршілердің барлығына «допинг қолданды» деген айып тағылды. Жоғарыда аталған жарыстарда жүлдегерлер қатарынан көрінген Ирина Некрасова мен Мария Грабовецкая да дәл сондай жағдайға душар болды. Сонымен қатар атақты Владимир Седов әлем чемпионаттарында жеңіп алған барлық жүлделерінен айырылды. Оның арасында 2009 жылғы Гоянгтағы бас жүлде де бар. 2015 жылы Вроцлавта өткен дүниежүзілік додада күміс пен қола медальді қоржынға салған қазақтың қос қыраны – Алмас Өтешов пен Жасұлан Қыдырбаев та ВАДА-ның «қаһарына» ұшырады.

Осылайша тәуелсіз Қазақстанның ауыр атлетика тарихында жалғыз Олимпиада чемпионы қалды. Ол – Алла Важенина. Негізі Алла Ресейдің Қорған облысына қарасты Шадринск қаласында дүниеге келген. Сол жақта жаттығып, елеулі табыстарға қол жеткізді. Ресейдің ұлттық құрамасы сапына іліге алмаған соң Важенина біздің елді жағалады. Бейжің Олимпиадасында 75 кило салмақ дәрежесінде бақ сынаған ол күміс медальді иеленді. Бірақ бұл қыздың бағы бар екен. Арада сегіз жыл өткенде алтыннан алқа таққан қытай спортшысы Цао Лэйдің допинг қолданғаны анықталды. Соның арқасында Алла Важенина ресми түрде Олимпия ойындарының жеңімпазы ретінде танылып, «мәңгі тозбас» атаққа қол жеткізді.

Иә, допинг дауы «тау көтерген» толағайлардың талайының бағын байлады. Ең өкініштісі, сол саңлақтар жүлдеден ғана айырылып қоймай, жылдар бойы тірнектеп жиған бедел мен абыройдан да жұрдай болды. Қазіргі кезде Олимпия ойындарында жүлде алған ауыр атлеттер тізімінен санаулы ғана отандасымыздың есімдерін кезіктіруге болады. 2008 жылы Қытайда Алла Важенинаның алтыннан алқа таққанын жоғарыда айттық. Оның алдында – 1996 жылы Атлантада Анатолий Храпатый күміс алды. Даңқты жерлесіміздің күші тек Грекияның туы астында өнер көрсеткен грузиялық алып Акакиос Какиашвилиске жетпеді. 2004 жылы Афинада Сергей Филимонов дәл сол межеден көрінді. Ол Түркияның тастүлегі Танер Сагырдан қалып қойды. 2012 жылы Лондонда Анна Нұрмұхамбетова қолаға қол созды. 2016 жылы Рио-де-Жанейрода бағы жанғандар тізімінде бес жерлесіміз бар. Олар – Жазира Жаппарқұл (күміс), Карина Горичева, Фархад Харки, Денис Уланов және Александр Зайчиков (қола). 2021 жылғы Токиодағы додада Игорь Сон мен Зүлфия Чиншанло үшінші орындарды еншіледі.

Міне, 1996-2021 жылдар аралығында алауы тұтанған Олимпия ойындарында жеңіс тұғырына көтерілгендер арасында Қазақстанның 11 зілтеміршісі бар. Негізінде бұл да жаман нәтиже емес. Осы көрсеткіштің арқасында талай мүйіздері қарағайдай мемлекеттерден озып тұрмыз. Бірақ оған тоқмейілсуге болмайды. Өйткені «қадалған жерінен қан алатын» ВАДА қай күні есігіңді қағатынын білмейсіз. Бәлкім, ертең немесе басқа күні аталған ұйымның «жаналғыштары» сау етіп келе қалса, тағы қаншама толағайларымыздың тұғырдан таятыны бір Аллаға ғана мәлім...

БОКС

Орта салмақта күш сынасатын қазақтың аса дарынды кәсіпқой боксшысы Жәнібек Әлімханұлына қазіргі кезде қарсылас табудың өзі оңайға соқпай тұр. Жыл басынан бері оның әлі де жеңілістің кермек дәмін татып көрмеген екі бірдей көкжалмен қолғап түйістіретіні жайында біраз әңгіме айтылды. Алайда атақты Деметриус Андраде салмағын ауыстырса, күш-қуаты бойына сыймай жүрген Хайме Мунгия қандасымызбен жекпе-жекке шығудан бас тартты.

ҚАЗАҚСТАНДЫҚТЫҢ ҚАРСЫЛАСЫ БЕЛГІЛІ

Күні кеше ғана жақсы бір жаңалықты құлағымыз шалды. WBO нұсқасы бойынша уақытша әлем чемпионы атағы үшін Жәнібек Әлімханұлы Ұлыбританияның өкілі Дэнни Дигнуммен айқасады. Бұл ақпаратты әйгілі MTK Global компаниясының промоутері Ли Итон таратып отыр. Қазіргі кезде қос тарап ортақ мәмілеге келгенге ұқсайды. Осылайша, бокс десе делебесі қозатын жанкүйерлер аса қызықты жекпе-жектің куәсі болады. Чемпиондық тәж үшін бұл бәсекенің 21 мамырда АҚШ-та өтетіні анық. Ал сол Жәнібекке қарсылас атанып отырған боксшы жайында біз не білеміз?

17 наурызда 30 жасқа толған Дэнни Дигнум Ұлыбританияның Эссекс қаласында дүниеге келді. Әуесқойлар арасында бірқатар халықаралық жарыстарда жүлде алған ол 2013 жылы Ресейдің Санкт-Петербург қаласында өткен Дүниежүзілік жекпе-жек ойындарында қола медальды иеленді. Дэннидің кәсіпқой рингте өнер көрсетіп жүргеніне жеті жылға жуықтады. Сол аралықта 15 кездесу өткізіп, 14 рет жеңіске жетті. Сегіз бәсекеде айқын басымдық танытты. Өзінің соңғы жекпе-жегін Дигнум былтырғы көктемде ресейлік Андрей Сироткинмен өткізді. Бұл бәсекеде тең есеп тіркелді.

Жанкүйерлердің дені Жәнібектің бұл жекпе-жекте жеңіске жететініне еш күмән келтірмейді. Өйткені қазақ боксшысының әуесқой рингтегі табысы қарсыласына қарағанда әлдеқайда зор. Ол – әлем және Азия чемпионы, Азия ойындарының жеңімпазы. Кәсіпқойлар арасында да Әлімханұлы өзінің мықтылығын мойындатып үлгерді. Осы орайда, бұл бәсекенің қандасымызға берері көп екенін айта кетуге тиіспіз. Егер ол бұл айқасты өз пайдасына шешсе, онда WBO-ның немесе тағы басқа белді нұсқаның бірінің толыққанды чемпиондық атағы үшін таласуға мүмкіндік алады.

ЖҮЛДЕ

АЛТЫННАН АЛҚА ТАҚТЫ

Италияның Кьеза-ин-Вальмаленко қаласында фристайл-могулдан жасөспірімдер арасындағы әлем біріншілігі аяқталды.

Аталған жарысты Қазақстан құрамасы үш жүлдемен қорытындылады.Осыған дейін Анастасия Городко жекелеген сайыста және Федор Бугаковпен бірге аралас жұптар жарысында күміс медальды еншілеген еді. Біріншіліктің соңғы күні параллельді могулдан өткен бәсекеде дәл осы 16 жастағы қызымыз алтыннан алқа тағып, алыстағы Апеннин түбегінде Қазақ елінің әнұранын шырқатты.

Қазіргі кезде барша маман Анастасияның әлеуетін жоғары бағалап, келешекте оның зор табыстарға қол жеткізетініне ерекше сенім білдіруде. Оған біздің де күмәніміз жоқ. Былтыр Городко Алматыда өткен әлем біріншілігінде күміс медаль алып, биыл Бейжіңдегі Олимпия ойындарына қатысты.

Egemen.kz сайтынынан алынды.

Қабанбай батыр көшесі, 32
Тел. : 41-11-42, 41-11-70. Факс: 41-09-29.
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www. alatau. kz@mail. ru

РАМАЗАН 2022

muftyat.kz

хижри 1443 жыл

ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫ

QR-код арқылы Рамазан парақшасына өте аласыздар

РАМАЗАН АЙЫ	АПТА КҮНДЕРІ	СӘУІР ЖӘНЕ МАМЫР	ТАҢ (СӘРЕСІ БІТЕТІН УАҚЫТЫ)	КҮННІҢ ШЫҒУЫ	БЕСІН	ЕКІНТІ	АҚШАМ (АУЫЗАШАР УАҚЫТЫ)	ҚҰПТАН
1	Сенбі	2 Сәуір	05:03	06:23	12:53	17:23	19:18	20:39
2	Жексенбі	3 Сәуір	05:01	06:21	12:53	17:24	19:19	20:40
3	Дүйсенбі	4 Сәуір	04:59	06:19	12:53	17:24	19:21	20:42
4	Сейсенбі	5 Сәуір	04:56	06:17	12:52	17:25	19:22	20:43
5	Сәрсенбі	6 Сәуір	04:54	06:16	12:52	17:26	19:23	20:45
6	Бейсенбі	7 Сәуір	04:52	06:14	12:52	17:27	19:24	20:46
7	Жұма	8 Сәуір	04:50	06:12	12:51	17:28	19:26	20:48
8	Сенбі	9 Сәуір	04:48	06:10	12:51	17:29	19:27	20:49
9	Жексенбі	10 Сәуір	04:46	06:08	12:51	17:30	19:28	20:51
10	Дүйсенбі	11 Сәуір	04:44	06:07	12:51	17:30	19:29	20:52
11	Сейсенбі	12 Сәуір	04:42	06:05	12:50	17:31	19:31	20:54
12	Сәрсенбі	13 Сәуір	04:40	06:03	12:50	17:32	19:32	20:56
13	Бейсенбі	14 Сәуір	04:38	06:01	12:50	17:33	19:33	20:57
14	Жұма	15 Сәуір	04:35	05:59	12:50	17:34	19:35	20:59
15	Сенбі	16 Сәуір	04:33	05:58	12:49	17:35	19:36	21:01
16	Жексенбі	17 Сәуір	04:31	05:56	12:49	17:35	19:37	21:02
17	Дүйсенбі	18 Сәуір	04:29	05:54	12:49	17:36	19:38	21:04
18	Сейсенбі	19 Сәуір	04:27	05:53	12:49	17:37	19:40	21:05
19	Сәрсенбі	20 Сәуір	04:25	05:51	12:49	17:38	19:41	21:07
20	Бейсенбі	21 Сәуір	04:23	05:49	12:48	17:39	19:42	21:09
21	Жұма	22 Сәуір	04:21	05:48	12:48	17:39	19:43	21:10
22	Сенбі	23 Сәуір	04:19	05:46	12:48	17:40	19:45	21:12
23	Жексенбі	24 Сәуір	04:17	05:44	12:48	17:41	19:46	21:14
24	Дүйсенбі	25 Сәуір	04:15	05:43	12:48	17:42	19:47	21:16
25	Сейсенбі	26 Сәуір	04:12	05:41	12:47	17:43	19:48	21:17
26	Сәрсенбі	27 Сәуір	04:10	05:39	12:47	17:43	19:50	21:19
27	Бейсенбі	28 Сәуір	04:08	05:38	12:47	17:44	19:51	21:21
28	Жұма	29 Сәуір	04:06	05:36	12:47	17:45	19:52	21:22
29	Сенбі	30 Сәуір	04:04	05:35	12:47	17:46	19:53	21:24
30	Жексенбі	1 Мамыр	04:02	05:33	12:47	17:46	19:55	21:26

ЕСКЕРТУ

● Сәресі ішу, яғни ауыз бекіту таң намазының кіруіне 10 минут қалғанда тоқтату абзал.

● Ақшам намазының уақыты кіргенде ауыз ашылады.

● Мамыр айының 27-нен 28-не қараған түн – қасиетті Қадір түні.

● Биыл пітір садақаның мөлшері 500 теңге болып бекітілді.

● Садақаны Kaspi.kz, Halyk Homebank, Forte bank, Банк-ЦентрКредит, Сбербанк, Astana Plat мобильді қосымшалары және Қазпочта арқылы аударуға болады.

CALL-ОРТАЛЫҚ +7(7172) 33-30-30

АУЫЗАШАР ДҰҒАСЫ

Аллаһым! Сенің ризалығың үшін ораза ұстадым. Сенің берген ризық-несібеңмен аузымды аштым. Саған иман келтіріп, саған тәуекел еттім. Рамазан айының ертеңгі күніне де ауыз бекітуге ниет еттім. Сен менің өткен және келешек күнәларымды кешір.

АУЫЗ БЕКІТУ ДҰҒАСЫ

Алла ризашылығы үшін мүбәрак Рамазан айының оразасын таңнан күн батқанға дейін ұстауға ниет еттім.

ҚАДІР ТҮНІ

Қадыр түні (Ляйлат аль-Кадр) Құранның бірінші аяты Мұхаммед пайғамбарға түскен түн боп саналады. Айдың нақты қай түні екені белгісіз болғанмен, рамазанның соңғы он түнінің бірі болып есептеледі.

ОРАЗА ҚАБЫЛ БОЛСЫН!

НАУРЫЗ НАҚЫШТАРЫ

Қолына қыран қондырған ару

Байырғы дәстүр бұлдағы,
Халыққа тән қырдағы.
Қолына қыран қондырған,
Қазақтың қайсар қыздары

Суретте: *Гүлзира ҚАУРАМБЕКОВА, облыстық инфекциялық аурухана违 инфекционист-терапевт дәрігері.*

ТАЛДЫҚОРҒАН ҚАЛАСЫ

ОРАЗА

Рамазандағы ауыз бекіту ислам дінінің бес парызының бірі болып табылып, бүкіл әлем мұсылмандарымен жыл сайын орындалып отырады.

Ораза ұстаған адам таң атқаннан бастап күн батқанға дейін жеуден, ішуден не темекі шегуден бас тартады. Рамазан мезгілінде мұсылмандар ислам қағидаларын неғұрлым тиянақты орындаулары, зорлық-зомбылықтан сақтанулары, ашу, қызғаныш, дүниеқорлық, қанағатсыздық, құмар сияқты сезімдерге жол бермеулері, ашулы не мысқылды жауап беруден, өсек тасудан сақтанулары тиіс. Адамдар бір-бірімен әдеттен гөрі тату, ынтымақты өмір сүреді деп күтіледі. Бүкіл ерсі дыбыспен пен көріністен аулақ болу керек. Ой мен амалдың екеуінің де тазалығы маңызды боп саналады. Ораза — Құдайымен жақындасуға бет бұратын әр мұсылман тұлғаның өз алдындағы ибадаты. Ораза ұстау амалының мақсаты жүректі дүниелік тіршіліктен аластатып, адамның ішкі дүниесін зақымнан тазарту боп табылады.

ОРАЗА ҰСТАҒАНДАР ҮШІН МҰСТАХАП НӘРСЕЛЕР

1. Бір жұтым су да болса сәресіде тұрып, ішіп-жеу.
2. Ауызды ақшам намазынан бұрын ашу.
3. Ауызашар дұғасын оқу – сүннет.
4. Аузы берік жандармен бірге ауыз ашу және жоқ-жітіктер мен кедейлерге қол ұшын беру - мұстахап.
5. Таң уақытты кірмей жүніптік, хайыз және нифастан тазалану.
6. Аузы берік адамның жақсы сөздер сөйлеуі, бос сөз бен орынсыз іс-қимылдардан бойын аулақ ұстап байсалдылық танытуы – мұстахап.
7. Аузы берік адам бос уақыттарын нәпіл ғибадаттармен, ғылыммен, Құран оқумен, зікір, салауат айтумен өткізу керек.
8. Рамазан айының ең соңғы он күнінде иғтиқафқа кіру – сүннет.

Құрылтайшы "АЛМАТЫ-БОЛАШАҚ" АҚ

Баспахана директоры Бақберген ТҮКІБАЕВ

Бас редактор Айтақын БҰЛҒАҚОВ

Редакция алқасы:
Сарби ӘЙТЕНОВА – редактордың орынбасары
Арайлым НҰРЖАПАР – тілші

Кезекші редактор: А. НҰРЖАПАР.

Алатау

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігінде 2007 жылғы 27 тамызда тіркеліп, № 8639-Г куәлігі берілген.

Газет аптасына бір рет, жұма күні шығады. Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді. Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32 үйде "Алматы-Болашақ" АҚ филиалы "Офсет" баспаханасында басылады.

Редакция мекенжайы: 040000, Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32-үй, екінші қабат.

Телефондары: 8(7282) 41-11-70, 41-11-42;
E-mail: alatau_offset@mail. ru, www.alatau.kz@mail. ru
Сайты: alatau_gazeti

Газет 07.08.2000 жылдан бастап шығады.

Таралымы 2500
Тапсырыс № 363
Индекс 15534